

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 590 Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 30 grudnia 1934

Rok 29

Poznań, 29 grudnia.

Sztuka a „szary człowiek”

Wracamy dziś znowu do rozważań na temat podstawowych zagadnień kultury i sztuki, przyczem tym razem głos zabierze przedstawiciel najmłodszego pokolenia naszego literackiego, p. Aleksander Rogalski, rodem z Kujaw. Wywody jego brzmią, jak następuje:

Przeczytawszy nagłówek artykułu: sztuka a „szary człowiek”, niejedną sobie sobie: cóż wspólnego może mieć ze sztuką „szary człowiek”, żalosny produkt żalosnych naszych czasów? Przecież tak często mówi się, że sztuka stanowi tylko „okrasę” życia, „okrasę” wprawdzie ponętną, szlachetną i wzniosłą, ale — „okrasę”, że sztuka jest, jak „deser”, po smacznym i obfitym obiedzie. Któż zaś będzie przepadał za „deserem”, gdy nie jadł wogóle obiadu?

A jednak, kto się nad zagadnieniem tem, a przede wszystkim nad sobą samym zastanowi głębiej, dojdzie do wniosków zgoła innych, a mianowicie do tego, że mimo wszystko sztuka jest w rzeczywistości nie „okrasą” tylko życia, nie „deserem” tylko, lecz pokarmem nieodzownym. Tylko dla różnych ludzi w różnej postaci.

Jak wiadomo spotykamy się z sztuką już u ludów, znajdujących się na najbardziej pierwotnym stopniu rozwoju. Objawia się ona u nich już to w dekorowaniu ciała pierścieniami, kamieniami, brząkami, piórami, liśćmi itp., już to w tańcach obrzędowych, śpiewach chóralnych, w rytmiczności marszów itp. Znać wyraźnie pożądanie piękna, oczywiście pojętego na sposób swoisty. Dość, że wszędzie, gdzie znamy ludzi, tam też znajdujemy i sztukę. Jest ona nieodzowną ich towarzyszką, znakiem uświęcającym ich życie.

Jest ona — rzecz można — naszą biologiczną koniecznością. Bo, czyż znajdzie się człowiek, któryby pozbawiony był choćby najbardziej elementarnego pragnienia piękna i sztuki? Są tacy, którzy to w siebie wmawiają, którzy z lekceważeniem mówią o sztuce i twierdzą, że interesuje ich tylko zaspokojenie głodu fizycznego, a jednak i w życiu takich ludzi odzywa się w pewnych momentach — przeważnie nieświadomie zupełnie — pragnienie sztuki.

Lecz weźmy przykład nie krańcowy, lecz — przeciętny, przykład „szarego człowieka”.

W czasie najbardziej intensywnej pracy, gdy zdawałoby się, że „szaremu człowiekowi” nai świta w głowie „jakaś tam” sztuka, potrafi ona jednak dać znak swego istnienia. Bo oto „szary człowiek” śpiewa machinalnie, mimowoli, śpiewa, żeby robota szła może trochę lepiej, żeby jej nadać pewien rytm. A czyż śpiew i rytm, to nie kraina sztuki?

Często znów są takie momenty w szarem życiu „szarego człowieka”, że marzy on, że myślałby wybiegał poza ową szarą codzienność, że snuje nieosiągalne często plany na przy-

Niemieckie nadzieje noworoczne

Urzędowy optymizm ministrów Neuratha, Göringa i Göbbelsa — Różdżka oliwna w lufie armatniej

Berlin (PAT). Z okazji nałóżącego nowego roku wybitni przedstawiciele nowych Niemiec ogłosili w prasie swoje opinie o obecnej sytuacji politycznej w Rzeszy.

Min. spr. zagr. Neurath pisze: „Postępująca coraz bardziej konsolidacja narodu niemieckiego, oraz jego wola uprawniają do nadziei, że w niedalekim czasie spełnione zostaną również postulaty naszego narodu. Przyszły rok przyniesie Niemcom na tej drodze wielki postęp po odzyskaniu Zagł. Saary. Można się spodziewać, że wówczas nastąpi w polityce zagr. rozwój, prowadzący do porozumienia między narodami, oraz trwałego pokoju.

Min. Goering podkreślił, że Niemcy stoją dziś wobec jeszcze większych zadań, niż dotychczas, gdyż dzieło wodza nie zostało ukończone. Do osiągnięcia tych celów trzeba niezłomnej woli i poczucia siły, co dać

może tylko etyka nar.-socjalistyczna. Min. propagandy Göbbels oświadczył:

„Armja, państwo, partja i naród tworzą dziś nierozdzielny całość, która usiłuje zdobyć sobie opinię świata.

Pragniemy pokoju i dostarczyliśmy światu dosyć dowodów pod tym względem. Uregulowaliśmy nasz stosunek z Polską i jesteśmy na drodze do porozumienia się z Francją w kwestji Zagł. Saary.”

Rekonstrukcje rządów w Hiszpanji i Grecji

Paryż (PAT). Z Madrytu donoszą:

Przeprowadzono rekonstrukcję gabinetu, przyczem premier Lerroux skasował stanowisko dwu ministrów bez tek, które zajmowali pp. Martinez de Velasco i Pita Romero. Pierwszy objął w zrekonstruowanym gabinecie tekę min. spraw zagranicznych, a drugi pozostaje na stanowisku ambasadora przy Stolicy Apostolskiej. P. Rocha, który poprzednio piastował teki -praw zagranicznych i marynarki, został tylko min. marynarki.

Paryż (PAT). Z Aten donoszą: Premier Tsaldaris przeprowadził

rekonstrukcję gabinetu. Na miejsce Teotokisa, który ustąpił ze stanowiska min. rolnictwa, został mianowany Dekazos. Pesmazoglu objął tekę min. finansów, a tekę min. gospodarki społecznej przejął po nim Stefanopoulos. Podsekretarzem stanu w min. gospodarki społecznej mianowany został Trikupis.

B dyrektorzy żyrardowa

Warszawa. (Tel. wł.) Byli dyrektorzy żyrardowscy Vermersch i Caen, zwolnieni za kaucją, czynią starania o otrzymanie pozwolenia na wyjazd do Francji z jednoczesną deklaracją natychmiastowego przyjazdu do Polski na każde żądanie sądu. (w)

Zapowiedź apelacji

Warszawa. (Tel. wł.) Przedstawiciele elektrowni warszawskiej, na której sąd okręgowy ustanowił sekwestr, zapowiedzieli apelację. (w)

Dążą do odosobnienia Polski

Paryż. (Tel. wł.) W miesięczniku „Le Monde Slave” Polonus, omawiając książkę gen. Sikorskiego p. t. „Przyszła wojna”, zamieszcza następujące uwagi:

„Dziś Niemcy stosują taktykę z przed 150 lat. Chcą oni zatem, aby Pol-

ska wycofała się ze wszystkich układów, oraz konwencji wojskowych, które w razie wojny mogą być groźne dla Trzeciej Rzeszy. W ten sposób pragną upiec dwie pieczenie przy jednym ogniu: odosobnić Polskę i osłabić niebezpieczeństwo z zachodu.”

skość, że widzi się mimo wszystko tym a tym, w takich lub innych sytuacjach. A czyż marzenie, owo startowanie wyobraźnią i myślą w dal, to nie szlak, wiodący w sferę sztuki?

Ale oto wraca „szary człowiek” po pracy do domu. Ma on mieszkanie na swój sposób ozdobione. Na ścianach wiszą obrazy; chciałby on, żeby było ich więcej, żeby były lepsze; meble posiada w pewien sposób rozmieszczone; nie podobałoby mu się, gdyby ustawione były inaczej itd. Posiada on jednym słowem w pewnym zakresie poczucie harmonii, poczucie zdobnictwa. Czy to nie pierwiastki wyczucia zasad sztuki?

Matka jego dzieci opowiada im wieczorem bajki, powiastki, anegdotki moralizujące. On też niegdyś słuchał podobnych. Teraz bierze do ręki jakąś zużyta sensacyjną powieść, lub gazetę z bujnymi opisami wydarzeń w krajach odległych i — czyta. Ma potrzebę, podobnie, jak i jego dzieci, by popuścić wodze fantazji. Fantazji, która jest elementem sztuki.

Gdy przyjdzie niedziela, bierze najlepsze odzienie i idzie do kościoła. Kościół jest znów swoście ozdobiony. Nasz „szary człowiek” słyszy muzykę organów, śpiew chóru, słowo patetyczne kaznodziei, intonacje kapłana przy ołtarzu. Jakież inaczej czułby się w kościele, gdyby ściany jego były gołe, pozbawione obrazów, rzeźb, posągów, gdyby nie było muzyki, organów, śpiewu chóru, gdyby kaznodzieja mówił ci-

cho i bezbarwnie, a kapłan, odprawiający mszę św., śpiewał ciągle „bez głosu” lub głosem fałszywym. Cóż to więc, jeżeli nie wrodzony zmysł sztuki siedzi w „szarym człowieku”?

A ów stan biologiczny, który nazywamy snem! Któż z nas, któż nawet z tych, których życie jest monotonne, powolnym wlokące się krokiem, proste, skromne, któż nie miał wspaniałych, zawiadających, buńczucznych, barwnych, wzorzystych snów, kiedy to uwolniona z więzów świadomości wyobraźnia hula, ile jej się tylko podoba, po wertepach wszystkich nieistniejących niemożliwości, czyni z nas bohaterów, zdobywców świata, szczęśliwców, miliardów, lub też na odmianną każe nam przeżywać sytuacje pełne grozy, makabryczności, rzuca nas w odmęty najgorszych udręk, wpędza nas w matnię, z której niema wyjścia, z wyjątkiem — przebudzenia się... Wtedy każdy, kto ma talent, lub go nie ma, biedny czy bogaty, „szary” lub nie- „szary” człowiek jest bez świadomości i woli w sferze sztuki.

Czego to wszystko dowodzi? Tego, że istota, element, potrzeba sztuki tkwi w nas samych. Mówić, że nie dla nas jest ona, znaczy tyle, co robić ze siebie strusia.

Od wszystkich powyżej zobrażowanych subiektywnych stanów psychicznych droga oczywiście daleka do sztuki, zobjektywizowanej przez artystów w dziełach literackich, muzycznych, czy

plastycznych. Niema bowiem sztuki bez formy.

To, co tkwi w każdym człowieku, także w „szarym człowieku”, możnaby — jeżeli mi Czytelnicy nie wezmą za złe nadmierne swobodnej licencji — nazwać sztuką nieorganizowaną, sztuką w chaosie, sztuką nieujarzmioną — wolą artysty. Bez tej licencji powiemy ściślej, że w każdej duszy ludzkiej tkwią pewne elementy dążenia do sztuki.

Uświadczenie sobie tej prawdy ułatwi może niejednemu przezwyciężenie chłodu czy obojętności dla dzieł sztuki i jej twórców. Zasadniczo ma każdy człowiek drogę do sztuki otwartą. Człowiek jest przeznaczony dla sztuki, a sztuka dla człowieka. Trzeba to uświadczyć sobie i innym. Trzeba wrodzonego instynktu dążenia do sztuki nie tylko nie zaprzepaszczać, ale trzeba go starannie w sobie i innych pielęgnować, pogłębiać, rozwijać, idąc ku sztuce z entuzjazmem, jaki jej się należy.

ALEKSANDER ROGALSKI

W numerze głównym noworocznym zamieścimy wielki feljeton kulturalny Stanisława Pigonia, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, p. t. „Jan Kochanowski w aureoli wijszcza narodowego”.

W tymże numerze zamieścimy również pierwszy feljeton satyryczny Magdaleny Samozwaniec pt. „Że jak? — Że braki...”

Sprawa świadectw przemysłowych

Warszawa. (Tel. wł.) Centralne organizacje samorządu gospodarczego ogłosiły zasadnicze wyjaśnienia w sprawie nabywania świadectw przemysłowych na rok 1935.

Detaliczna i drobna sprzedaż produktów własnego wyrobu nie stanowi samodzielnego interesu i oddzielnego przedsiębiorstwa, nawet w tym wypadku, gdy na miejsce sprzedaży jest przeznaczony specjalny pomieszczenie. Pomieszczenie to jednak znajdować się musi w granicach lokalu danego zakładu przemysłowego lub warsztatu. Oddzielenie pomieszczenia, w którym jest prowadzona sprzedaż drobna lub detaliczna, sienią, schodami, korytarzem, podwórzem lub ścianą — nie stanowi przeszkody do uznania, gdy sprzedaż detaliczna jest dokonywana w lokalu zakładu przemysłowego lub warsztatu.

Z wyjaśnienia tego wynika, że rzemieślnicy i przemysłowcy, posiadający w sklepie na sprzedaż towary własnego

wyrobu w tym samym budynku, gdzie mieści się warsztat pracy, lub zakład przemysłowy, nie są obowiązani do wykupu oddzielnego świadectwa przemysłowego kategorii handlowej. Wykupienie świadectwa kategorii przemysłowej na prowadzenie warsztatu lub zakładu przemysłowego daje równocześnie prawo do prowadzenia sklepu detalicznej sprzedaży wyrobów własnych. Tylko wtedy, jeżeli w tych sklepach obok sprzedaży wyrobów własnych odbywać się będzie sprzedaż cudzych towarów, jak np. w zakładach masarskich sprzedaż mięsa, należy wykupić świadectwa przemysłowe kategorii handlowej. Sprzedaż odpadków, np. skłonów, schabów itp., nie powoduje obowiązku nabywania oddzielnego świadectwa przemysłowego, ponieważ w myśl wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego pozbywanie się pozostałości, niezwyżtego surowca i odpadków stanowi obrót podatkowy przedsiębiorstwa przemysłowego. (w)

Rumunia przeciw akcji rewizjonistycznej

Bukareszt. (PAT.) Agencja telegraficzna Rador donosi:

Odbyła się w Cluj pod przewodnictwem premiera Tatarescu ważna konferencja. Wzięło w niej udział kilku ministrów i posłów. Premier wygłosił dłuższe przemówienie, które jest odpowiedzią na kampanię rewizjonistyczną, prowadzoną zagranicą.

„Reagowanie na tę kampanję jest rzeczą konieczną — mówił Tatarescu — chcąc uniknąć zarzutu bierności, co mogłoby być interpretowane jako akt słabości ze strony Rumunii. Rewizji granic przeciwstawimy rewizję sumień. Sumienia te w ciągu 10 wieków obciążono ciężkimi prześladowaniami bez precedensu w historii. Granice Rumunii nie wynikają bynajmniej z martwej litery traktatów i mogłyby być zmienione tylko wówczas, gdyby sprawiedliwość przestała obowiązywać.”

Następnie premier omówił program rządu, który jest „naprawianiem niesprawiedliwości historii”, a zmierzając do okazania pomocy większości rumuńskiej i mieszczaństwu w dziele zorganizowania się w duchu pojednawczym bez naruszenia praw innych klas społecznych. Troską rządu jest również wzmocnienie armji.

„Jesteśmy narodem zdecydowanie pokojowym — mówił premier. — Niczego nie zazdrościmy innym narodom, nigdy nie będziemy napastnikami, a staniemy zawsze po stronie obrońców pokoju, lecz pokojowość naszą nie powinna usypiać czujności, bowiem silna armja jest gwarancją pokoju.”

Premier oświadczył w konkluzji, że wydatki na potrzeby armji, pierwszej ręką, bezpieczeństwa granic, będą zwiększone do 2 miliardów lei rocznie.

Jewtisz pozostaje u steru

Białogród (PAT). Obraduje tu zarząd główny sironnictwa J. N. S. (Jugosłowenska Nacionalna Stranka) w sprawie zajęcia stanowiska wobec nowego rządu Jewtisz. Przemawiali b. premier Uzunowicz, b. min. spraw zagr. Marinkowicz, b. premier Srskicz i b. min. Demetrowicz. Wszyscy, jak utrzymują w sferach politycznych, zajęli negatywne stanowisko w stosunku do Jewtisz.

W sferach zbliżonych do rządu utrzymują, że w wyniku obrad sironnictwo opowie się za gabinetem Jewtisz.

czy, aby nie komplikować sytuacji Jugosławii na terenie międzynarodowym. W ten sposób możliwość przesilenia będzie ostatecznie zlikwidowana, aż do uchwalenia przez skupczynę budżetu, t. zn. do kwietnia przyszłego roku.

Białogród (PAT). Zarząd główny po rozważeniu obecnej sytuacji politycznej ogłosił komunikat, w którym oświadczył, iż partja pozostaje wierna polityce jednoci narodowej. Komunikat oznajmia, iż zawarto kompromis z rządem Jewtisz.

Proces Niemców kłajpedzkich

Ryga. (PAT.) Oskarżeni w procesie kłajpedzkim von Sass i von Ropp utrzymują, że udział ich był bez znaczenia.

Z oświadczenia von Roppa wynika, że narodowi socjaliści zależni byli od Kocha, szefa organizacji narodowo-socjalistycznych na obszarze Kłajpedy, który przebywa w Królewcu.

Konfiskata

Lwów. (Tel. wł.) Starostwo grodzkie skonfiskowało „Wiadomości Metropolitalne”, organ metropolity Szeptyckiego. W piśmie tem pojawił się komunikat o treści politycznej, który uległ konfiskacie.

Wypowiedzenie traktatu

Tokio. (PAT.) W kołach urzędowych informują, że ambasador japoński w Waszyngtonie doręczył dziś o godzinie 12 sekretarzowi stanu Hullowi w myśl instrukcji rządu wypowiedzenie traktatu waszyngtońskiego.

Simon i Mussolini

Londyn. (PAT.) „Daily Telegraph” donosi z Cannes, rzekomo na podstawie informacji z miarodajnego źródła, że min. Simon spotka się z Mussolinim w ciągu przyszłego tygodnia w jednym z miast w pobliżu granicy włoskiej.

Min. Beck jedzie do Paryża?

Paryż (Tel. wł.) „Figaro” donosi z Warszawy, że minister Beck wprost z Danji pojedzie do Paryża.

„GŁOS”

Pierwszy numer na rok 1935 „Głosu”, dwutygodnika polskiej myśli narodowej, zawiera cenne artykuły z zakresu zagadnień politycznych, gospodarczych i kulturalnych.

Do nabycia w kioskach. Adres administracji: Św. Marcin 65, II.

Wiadomości

Po przeprowadzeniu dochodzenia okazało się, iż przed przesłuchaniem przez sędziego śledczego 15 grudnia insp. Bony zdołał odbyć krótką rozmowę z oskarżonym Faillanem; ten znow bez pozwolenia rozmówił się z żoną na korytarzu sądowym. Obecnie toczą się dalsze dochodzenia w tej sprawie.

Minister poczt i telegrafów Mandel po porozumieniu się ze stowarzyszeniami radioamatorów wydał zarządzenie mające na celu zniesienie wszelkich reklam w omiesiach radiostacji paryskich „Radio Paris”, „Paris-P. T. T.”, stacji na wieży Eiffila i stacji kolonialnej.

Agencja Avala zaprzecza wiadomościom prasowym węgierskiej i niektórych innych dzienników zagranicznych o masowym wydaleniu obywateli węgierskich z Jugosławii.

W procesie, jaki się toczył w sprawie sabotażu na kolei omskiej, 19 u oskarżonych skazano na więzienie od roku do 10 lat.

Węgierska agencja telegraficzna donosi: kół miarodajne oświadczają, że wiadomości o wyjeździe premiera Gombosa do Rzymu przed wizytą min. Lava nie odpowiadają prawdzie. Do Rzymu udaje się wkrótce min. wyznań religijnych Koman celem pogłębienia stosunków kulturalnych.

Ghandi stanął po stronie 20 tys. strajkujących robotników w przemysle włókienniczym w Ahmedabad. Strajk wybuchł w rezultacie konfliktu, jaki powstał pomiędzy robotnikami a przemysłowcami z powodu obniżki zarobków do 10 proc.

Od dłuższego czasu nadchodziły wiadomości o pomyślnych wynikach akcji przeciwko bandom komunistycznym w Chinach. Tymczasem ostatnio donoszą z Szanghaju, że „czerwone” formacje zwyciężają w prowincji Kwei - Czau. Oddziały komunistyczne zajęły jakoby dwa miasta na północno - zachód od Kwei - Jang stolicy prowincji, która to stolica jest poważnie zagrożona.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5,27% — 5,27% zł, w Gdańsku na Warszawę 5,26 zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 172,65 zł, gotówką 172,31 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29. 12. 1934 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 64,—, za 4% premj. dol. 53% oraz za 4% poz. inwest. 113,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4 1/2% dol. listami zast. po 47,—, 4 1/2% dol. listami zast. w zlocie również 47,—, oraz 4 1/2% zlotowymi listami zast. po 47 1/2, natomiast płacono za 4% listy zast. konwert. 47,50%.

Z akcji bankowych i przemysłowych płacono za akcje Banku Cukrownictwa 64,—, za akcje Banku Polskiego 94,—, oraz za akcje Hotel Bristol w Warszawie 500,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę

Papieru procentowe

5% państw. poz. konwers. 64,— P
4% poz. premj. dol., seria III 53,25 P
4% premj. poz. inwest. 113,— P
4 1/2% dolarowe listy zast. serj. K. z r. 1933 P
Pozn. Ziem. Kred. 47,— +
4 1/2% dolarowe listy zast. serj. K. z r. 1933 w zlocie Pozn. Ziem. Kred. 47,— +
4 1/2% zlotowe listy zast. serj. K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 47,25 +
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 47,50 P.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Cukrownictwa 64,— P.
Bank Polski 94,— P.
Hotel Bristol w Warszawie 500,— P.

Tendencja utrzymana.

POZNAJMY PĘKNY ZAPACH
rodzimego kwiatu Lawendy, kupując wodę kwiataową

Lavande de Bonne Maman
Molinard Jeune — Paris

Gen. zast. na Polskę i Gdańsk:
K. & A. Miklaszewski, Kraków.
Tg 1889

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 29. 12. 1934 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standarty: 1) żyto 715 g/l. 2) pszenica 750 g/l. 3) owies 470 g/l.

Ceny transakcyjne:

Żyto 150 tonn par. Poznań . . . 15,75
Żyto 30 tonn par. Poznań . . . 15,70
Żyto 15 tonn par. Poznań . . . 15,50
Owies 15 tonn par. Poznań . . . 15,65

Ceny orientacyjne:

Żyto (Uspokojone) . . . 15,25—15,50
Pszenica (Uspokojone) . . . 16,00—16,50
Jęczmień browarowy . . . 20,25—20,75

Uspokojenie spokojne.
Jęczmień 710—725 g/l. . . 19,00—19,25
Jęczmień 680—690 g/l. . . 17,50—18,00

Uspokojenie spokojne.
Owies (Uspokojone) . . . 15,25—15,50

Maka
Żytnia I gat. 0,55% wł. w. 21,75—22,75
Żytnia I gat. 0,65% wł. w. 20,75—21,75
Żytnia II gat. 55—70% wł. w. 15,25—16,25
Żytnia pośl. pon. 70% wł. w. 13,25—14,25
Żytnia razowa 0,95% wł. w. 17,25—18,25

Uspokojenie spokojne.
pszena gat. IA 0,25% wł. w. 23,75—24,75
pszena gat. IB 0,45% wł. w. 21,75—22,75
pszena gat. IC 0,55% wł. w. 24,75—25,75
pszena gat. ID 0,60% wł. w. 25,75—26,75
pszena gat. IE 0,65% wł. w. 24,75—25,75
pszen. gat. IIA 20,55% wł. w. 24,75—25,75
pszen. gat. IIB 20,65% wł. w. 23,75—24,75
pszen. gat. IIC 45,65% wł. w. 20,75—21,75
pszen. gat. IID 55,65% wł. w. 17,25—17,75
psz. gat. IIIA 65,70% wł. w. 16,75—17,75
psz. gat. IIIB 70,75% wł. w. 13,25—13,75

Uspokojenie spokojne.

Otręby żytnie stand. . . 10,25—11,00
Otręby pszen. grube stand. 10,85—11,85
Otręby pszenne średnie st. 10,00—10,50
Otręby jęczmienne . . . 10,50—12,00
Rzepak zimowy . . . 39,00—42,00
Siemien lniane . . . 43,00—45,00
Gorzyczka . . . 41,00—46,00
Wyka latowa . . . 23,00—25,00
Groch Viktorja . . . 39,00—42,00
Groch Polzera . . . 32,00—35,00
Lubin niebieski . . . 8,50—9,00
Konieczna czerwona surowa 12,00—130,00
Konieczna biała . . . 70,00—100,00
Konieczna szwedzka . . . 180,00—200,00
Konieczna żółta odluszczone 70,00—80,00
Przełot . . . 80,00—100,00
Lymontusz . . . 6,00—70,00
Rajeras angielski . . . 80,00—90,00
Słoma pszena luzem . . . 2,50—2,70
„ pszena prasowana . . . 3,10—3,30
„ żytnia luzem . . . 3,00—3,75
„ żytnia prasowana . . . 4,00—4,25
„ owsiana luzem . . . 3,75—4,00
„ owsiana prasowana . . . 4,25—4,50
„ jęczmienna luzem . . . 1,95—2,45
„ jęczmienna prasow. . . 2,85—3,05
Siano zwykłe luzem . . . 7,50—8,00
„ zwykłe prasowane . . . 8,00—8,50
„ najłotniejsze luzem . . . 8,00—9,00
„ najłotniejsze pras. . . 9,00—9,50
Makuch lniany w taflach . . . 17,50—18,00
Makuch rzepakowy w tafl. 13,50—13,75
Makuch słon. w tafl. 42/43% 18,00—18,50
Śrut Soja . . . 21,00—21,50
Mak niebieski . . . 37,00—40,00

Ogólne uspokojenie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach:
żyta 415 tonn, pszenicy 127 tonn jęczmie-
nia 75 tonn, owsa 30 tonn, maki żytniej 23
tonn, maki pszennej 37 tonn, otrab ży-
tnich 30,5 tonn, otrab pszennych 2,5 tonn,
maku niebieskiego 2,5 tonn, makuchu ko-
kosowego 15 tonn.

Bilans

Sprawa forsownego dozbrajania się „bezbronnych” Niemiec jest obecnie dla publicystów tematem niewdzięcznym, nabrała wprost cech banalnych. Prasa europejska notuje raz poraż wzrost armii niemieckiej i postęp fabrykacji materiału wojennego na jej potrzeby. Często reistracja prac dokonanych zaczyna wprost nużyć czytelnika. Opinia narodów, nie mających wspólnych granic z Niemcami, zaczyna nabierać poglądów fatalistycznych. Sąsiedzi bezpośredni na zachodzie i Czechosłowacja wykazują mimo słowiczych treli pokojowych Hitlera coraz większe zaniepokojenie, a ogólna orędownicza pokoju Liga Narodów nie objawia w tym kierunku żadnej akcji realnej.

Opinia publiczna Polski, bezpośredniej sąsiadki Niemiec, nie może jednak patrzeć fatalistycznie na potężny wzrost niemieckiej potęgi militarnej. Nie mamy żadnej gwarancji na dłuższą metę, że potęga ta nie obróci się w kierunku wschodnim, winniśmy więc śledzić uważnie sytuację polityczną oraz wojskową Rzeszy. Kształtuje się ona obecnie według zasad strategii metodycznej, której Niemcy są umiejętnymi wyznawcami.

Zrewidowali więc po kilkoletnim nieskoordynowaniu zbyt rozległe przy danym stosunku sił zagadnienia swej polityki rewindykacyjnej i ekspansyjnej. Zaniechali na czas jakiś nacisku brutalnego na Austrię, zawarli pakt o nieagresji z Polską, nie wrzekając się, jak to niedawno oświadczył Hitler, pewnych zagadnień na niemieckich granicach wschodnich, prowadzą skuteczną w niektórych sferach francuskich propagandę ku porozumieniu pokojowemu na granicach zachodnich, uzyskali w Genewie pomysły dla siebie warunki plebiscytu w okręgu Saary, spodziewają się nie bez powodów, że ich pokojowe wystąpienia zostaną uwiecznione przyznaniem im równouprawnienia w zbrojeniach.

To ostatnie żądanie wydaje się na pierwszy rzut oka nie dość zrozumiałym. Przecież cały świat wie, że Niemcy, nie czekając na „Gleichschaltung”, znajdują się obecnie w końcowym okresie dozbrajania się, po co im zatem sankcja papierowa Genewy?... Będzie ona jednak miała duże znaczenie moralne: dokona olbrzymiego wyłomu w nienawistnym Niemcom „dyktacie” wersalskim, ułatwi krok następny ku rewindykacjom terytorjalnym. Należy przypuszczać, że na pierwszy ogień pójdzie sprawa zwrotu im dawnych kolonii niemieckich. Otrzymane równouprawnienie wzmocni również autorytet Hitlera wewnątrz państwa, pozwoli na zrzucenie wobec świata maski o rzekomej bezbronności Niemiec, którą one próbowały tak długo łudzić świat. Obecnie nadszedł okres końcowy przygotowania wojennego, który nie pozwala nawet formalnie na zachowanie „tajności” zbrojeń.

Zakończenie masowego przygotowania zakazanego przez traktat wersalski materiału wojennego wymaga przekazania go armii dla ćwiczeń praktycznych. Jest to konieczne dla zgodnego zharmonizowania nowych czynników walki z akcją masy ludzkiej. Motoryzacja i mechanizacja środków technicznych łącznie z olbrzymim rozwojem lotnictwa wprowadziły w strategii i taktyce zmiany zasadnicze. Wzmógł się czynnik ruchu i siły ogniowej, duże możliwości zastosowania momentu zaskoczenia w akcji bojowej, wymagają dłuższej praktyki oddziałów wojska na szerokich terenach. Pracują w tym kierunku na dorocznym manewrach wszystkie armie europejskie, nie doszły jeszcze jednak do ustalenia poglądów. Na ćwiczeniach letnich a. b. ukazywały się

i w Niemczech czołgi zmodernizowane i auta pancerne w niedużej ilości, ale stosowano je z dużą dyskrecją. Można być jednak przekonany, że w r. 1935 udział ich w manewrach będzie powiększony na dużą skalę i już zupełnie jawnie.

Krótki bilans najważniejszych prac niemieckich w kierunku przygotowania do wojny pozwoli bez trudu ustalić wysoki poziom ich obecnego pogotowia wojennego.

Kieruje przygotowaniem ciężkiego przemysłu wojennego Niemiec „Waffenamt”. Przy nim pracują liczne laboratoria nad normalizacją i standaryzacją najbardziej podstawowych typów broni i seryjną ich produkcją. W fabrykacji wojennej ustalono prototypy broni wszelkiej i przygotowano się do produkcji masowej. Personel, maszyny zapasowe, surowce stoją w pogotowiu. Import brakujących surowców — niklu, miedzi, rudy żelaznej, kauczuku, materiałów pędnych wzrósł w ciągu ostatnich dwóch lat parokrotnie. Uznano jednak, że dalszy import zagraniczny ropy i smarów jest ze stanowiska militarnego nie do zniesienia, rozwija się więc szeroko produkcja benzyny chemicznej, której koszt jest pięciokrotnie wyższy. Na uruchomienie tego przemysłu przeznaczono 100 milj. marek.

Lotnictwo „cywilne”, którego znaczną część może być w każdej chwili zastosowana do celów wojskowych, osiągnęło wysoki poziom. Niemieckie samoloty bombowe, rozwijające olbrzymią szybkość i mające największy zasięg, tworzą potężny czynnik do gwałtownej ofensywy w chwili sprowokowania wojny. Potencjał przemysłowy pozwala na produkcję po upływie czterech miesięcy wojny 210 samolotów i 480 motorów miesięcznie. Tylko w Niemczech znajdują się lotniska pod-

ziemne, zabezpieczone od bombardowania. Największe z nich w Hanowerze, przewyższa rozmiarami i urządzeniem potężne lotnisko w Le Bourget i Croydon. Ukończono również takie lotnisko w Kolonii, Frankfurt nad Menem, Dreźnie, Sztutgarcie; wykańcza się w Monasterze, Essen, Fryburgu i Lüneburgu. Ścisłe związane z lotnictwem broń chemiczną. Wspaniałe rozwinęły przemysł chemiczny przewyższa siły wszystkich sąsiadów razem wzięte. Dla lepszego wykorzystania bogato rozwiniętego automobilizmu buduje się od dwóch lat pięć tysięcy km autostrad, sześć dróg równoległych do magistralnych linii kolejowych; cztery z nich przecinają Niemcy od wschodu na zachód, co ma olbrzymie znaczenie strategiczne w razie wojny na dwa fronty.

„Na rachunek państw obcych” zbudowali konstruktorzy niemieccy wielki własnych planów szereg łodzi podwodnych w Holandii, które oficerowie niemieccy doprowadzili „do miejsc przeznaczenia”. W Niemczech „Deutsche Werke” budują oddzielne części łodzi podwodnych; montaż może być skuteczniejszy w każdej chwili. Szkoły dla przygotowania personelu nurkowców funkcjonują.

Cała gospodarka niemiecka, zadłużona niezmiennie, żyje obecnie z koniunktury zbrojeń. Mają one jednak nieprzyjemną właściwość — starzeją się szybko, szczególnie w dobie obecnej i z chwilą, gdy zostaną zdystansowane przez bardziej doskonałe typy, stają się zabytkiem muzealnym. Tylko terminowe ich użycie może zatem okupić olbrzymi koszt ich wytworzenia.

Nad tem warto się zastanowić nawet w okresie pozornego wypogodzenia się atmosfery politycznej.

E. DE HENNING-MICHAELIS.
generał.

„Drang nach Osten” w praktyce

Co ujawnia proces przeciwko hitlerowcom kłajpedzkim w Kownie

Proces przeciwko 126 kłajpedzkim hitlerowcom z pod znaku pastora Sassa oraz weterynarza dr. Neumanna, toczący się w Kownie, został przerwany na czas świąt Bożego Narodzenia. Proces wznowiono w czwartek przy

polską. Z naszego pierwszego artykułu wiadomo już, że w Niemczech istnieje stowarzyszenie pod nazwą „Membund”. Zadaniem tego stowarzyszenia było szerzenie w Niemczech żądania przyłączenia Kłajpedy do Rze-

SALA ROZPRAW W TRYBUNALE KOWIENSKIM

niemniejszym zainteresowaniu publiczności, jakie towarzyszyło początkowi sensacyjnego procesu. Zaciekawienie spotęguje się jeszcze niewątpliwie, gdy przed trybunałem zaczną zeznawać świadkowie. Dotychczas bowiem zajmowano się wyłącznie personalnymi oskarżeniami oraz odczytaniem obszernego aktu oskarżenia, obejmującego 530 stron pisma maszynowego.

W samym akcie oskarżenia znajdują się liczne dowody, stwierdzające niemieckie dążenia i przygotowania rewizjonistyczne we wschodniej Europie. Dziwić się tylko należy, że ze strony Polskiej Agencji Telegraficznej brak tych informacji, które zainteresowałyby bezsprzecznie całą opinię

szczy Niemieckiej. Mogłoby się to oczywiście stać tylko drogą naruszenia siłą postanowień traktatu wersalskiego oraz późniejszych uchwał Ligi Narodów. Istnienie i działalność „Membundu” to oczywiście sprawa wewnętrzna państwa niemieckiego. Sprawa nabiera jednak całkiem innego charakteru, gdy taka organizacja staje się narzędziem oficjalnej polityki rewizjonistycznej, jak to miało miejsce.

Obecnie w roli oskarżonych przed sądem kowieńskim zasiadają nie tylko Niemcy kłajpedzcy z organizacji hitlerowskich pp. Sassa i Neumanna, ale w roli moralnych winowajców najwyższe osobistości Trzeciej Rzeszy. Niebawem było poruszenie na sali sądowej, kiedy z aktu oskarżenia od-

UWAGI

Gdy przez ulice miasta Saarbrücken maszerowały zwarte kolumny dzikarskiego chłopca — żołnierze „armii międzynarodowej”, powołanej na okres plebiscytowy, — mogło niejednemu ekonomistom czy politykowi przyjść na myśl, że nieraz w historii odgrywały obce garnizony poważny czynnik w polityce — ludnościowej. Parę tysięcy tegich wojaków, parę miesięcy „pokoju” wojacki dają rezultaty, które dotkliwie nad wyrażają sprawdzalność „czystej” rasy, o ile wogóle nie obracają teorii rasowych w niwecz.

Wiedzano już o tem w dawnym imperium rzymskim, którego legiony urabiały nowe narody. O „agresywnej” roli elementu wojackiego umiałyby też coś nie coś powiedzieć akta dzisiejszych poselstw W. Brytanii, zwłaszcza w stolicach portowych.

Złośliwi twierdzą, że właśnie okoliczność ta — świadomość o swoistej roli „pacyfikacyjnej” obcych garnizonów — skłoniła Radę Ligi Narodów do wysłania korpusu międzynarodowego do Saary, aby na pograniczu Niemiec i Francji stworzyć pepinię międzynarodową, która by po wieczne czasy była pamiątką wpływów genewskich na stosunki europejskie.

Król Karol rumuński jest zapalonym narciarzem.

czytano ustęp, dotyczący udziału hitlerowców kłajpedzkich na zebraniu narodowo-socjalistycznym w dniu 4 marca br. w Królewcu, w obecności samego Hitlera. Hitlerowcy kłajpedzcy przybyli do Królewca z własnym sztandarem. Po zebraniu ogólnym odbyło się w hotelu Centralnym specjalne przyjęcie dla delegatów kłajpedzkich „nazi”. Do delegacji przemówił wówczas Hitler, oświadczając z naciskiem, że Kłajpeda była niemieckim terytorium i takim pozostanie. „Przyrzekam wam — mówił wówczas Hitler dosłownie — i wywiąże się z mojego przyrzeczenia, że prędzej lub później Kłajpeda będzie znów w całości na do obszaru Rzeszy Niemieckiej”.

Charakterystyczne światło na działalność polityków niemieckich rzucają te ustępy oskarżenia, w których mowa o pertraktacjach przywódców hitlerowców kłajpedzkich z zastępcą Hitlera — min. Hessem, oraz o rozmowach w Tyłży i Królewcu z dygnitarzami NSDAP. na temat zlikwidowania sporów między Sassem i Neumannem i ujednolicenia kierownictwa politycznego Niemców na obszarze kłajpedzkim. Jaskrawej ingerencji w stosunki kłajpedzkie i litewskie dopuszczali się również niemieccy konsul Töpke, urzędujący w Kłajpedzie, wicekonsul dr. Strack oraz inni urzędnicy niemieckiego konsultatu. Za pośrednictwem konsultatu otrzymywali hitlerowcy kłajpedzcy instrukcje polityczne i organizacyjne. O posłuch dla tych instrukcji nie było trudno, gdyż Berlin i monachijska centrala hitlerowska finansowały hojnie „niemieckość” kłajpedzką. O podporządkowaniu hitleryzmu kłajpedzkiego Berlińowi świadczy jeszcze i to, że na dowódcę kłajpedzkich szturmowców przysłał niejakiego Sabrowskiego, obywatela niemieckiego z Tyłży.

Należy się spodziewać, że w toku procesu wypłynie na powierzchnię jeszcze niejedna tajemnica niemieckich knoń rewizjonistycznych i imperjalistycznych, zagrażających pokojowi nad Bałtykiem.

Wybory do rad gminnych

Wybory do rad gminnych są bardzo ważne, gdyż od nich zależy będzie gospodarka całej wielkiej gminy zbiorowej i one wybierają wójta tej gminy.

W Dzienniku Ustaw nr. 108 z 18. 12. 1934 poz. 959 ogłoszony został regulamin wyborczy, oparty na ustawie samorządowej (art. 29—32 i 3—9).

Gminy o ludności do 5000 mieszkańców wybierają 12 radnych, do 10000 m. — 16, a ponad tę liczbę 20 radnych.

Radnych gminnych wybierają radni gromadcy z sołtysami i podsoltysami wszystkich gromad, tworząc razem „kolegium wyborcze”, które wybiera radnych gminnych na wspólnym zebraniu wyborczym.

Gdzie niema rady gromadzkiej, należą do kolegium wyborczego delegaci tych gromad w liczbie oznaczonej przez starostę od 2 do 10, których te gromady wybierają na zasadach wyborów do rad gromadzkich.

Wybrany na radnego może być każdy obywatel polski, który ukończył 30 lat życia i ma prawo wyboru na obszarze gminy (niekoniecznie z danego okręgu wyborczego). Może to być członek kolegium wyborczego lub nie.

Głosowanie jest tajne kartkami, na numery list kandydatów i stosunkowe.

Starosta może jednak podzielić gminę na okręgi wyborcze o najmniej 3 mandatach, zależnie od liczby mieszkańców danego okręgu. Wtedy starosta mianuje oprócz przewodniczą-

razie wystarczy 20 wyborców. Zgłoszenie pisemne lub ustne do protokołu, (oprócz imienia i nazwiska kandydata — imiona rodziców, wiek i miejsce zamieszkania).

Zgłasza się co najmniej tylu kandydatów, ilu radnych w danym okręgu się wybiera, a najwięcej podwójną ich liczbę.

Kandydat musi złożyć pisemne albo ustne oświadczenie, jak przy innych wyborach samorządowych.

Można kandydować tylko w jednym okręgu, w razie wyboru w kilku okręgach wszystkie wybory są nieważne. Każdy wyborca może podpisać tylko jedną listę.

Komisja ustala ważne listy, daje im numery według kolejności zgłoszenia, ogłasza je i wywiesza do przejrzania. Potem następuje głosowanie tajne kartkami w zwykły sposób (białe kartki, koperty urzędowe, sprawdzanie w wykazach wyborców itp.). Kartki zawierające mogą tylko numer listy, w danym razie nazwę listy, jeśli komisja ustaliła taką nazwę.

Następnie komisja oblicza głosy, przyczem mogą być obecni pełnomocnicy list (jak i przy sprawdzaniu, czy urna jest próżna), spisuje protokół wyborczy i ogłasza zebraniem zaraz wynik wyborów.

Podział mandatów odbywa się w następujący sposób:

Lista Nr. 1 otrzymała 35 głosów ważnych; lista nr. 2 — 25 głosów ważnych; lista nr. 3 — 20 głosów ważnych — razem 80 głosów ważnych.

Dzielnik wyborczy 80:8 mandatów = 10.

Podział mandatów: Lista Nr. 1 — 35:10 = 3 mandaty; lista nr. 2 — 25:10 = 2 mandaty; lista nr. 3 — 20:10 = 2 mandaty — razem 7 mandatów.

Pozostaje jeszcze jeden mandat. Lista Nr. 1 otrzymała głosów 35, a mandatów 3.

Dzieli się 35 przez 3 więcej 1 tj. 4, czyli 8 $\frac{1}{3}$; lista nr. 2 — 25 przez 2 więcej 1 tj. 3, czyli 8 $\frac{1}{2}$; lista nr. 3 — 20 przez 2 więcej 1 tj. 3, czyli 6 $\frac{1}{2}$.

Ponieważ dla listy nr. 1 wypadła najwyższa liczba, ona otrzymuje ósmy mandat. Gdyby pozostało do rozdziału jeszcze więcej mandatów, postępuje się nadal tak samo.

Mandaty przypadają kandydatom danej listy w tej kolejności, w jakiej kandydaci są wymienieni na liście. Następcy ich na liście wybrani są zastępcami radnych, w tej samej liczbie — według kolejności.

Protesty wyborcze wnosi się na piśmie na ręce przewodniczącego gminnej komisji wyborczej do dnia 7 po ogłoszeniu wyniku wyborów. Do wniesienia protestów trzeba tylu wyborców, co do zgłaszania list kandydatów. Protesty rozstrzyga starosta z wydziałem powiatowym, przeciw jego orzeczeniu można wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

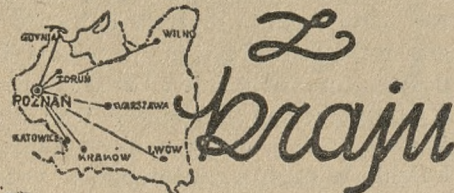
Na Sylwestra!

„Reine des Reinettes“

domi sec

MAKOWSKIEGO
z Kruszwicy

Najlepszy z szampańów!!

NOWE OPŁATY SĄDOWE

Z dniem 1 stycznia 1935 r. wchodzi w życie rozporządzenie ministra sprawiedliwości o uiszczaniu opłat sądowych. Opłaty do wysokości 50 zł uiszczą się znaczkami sądowymi z napisem: „Opłata sądowa”.

Gotówką mają być uiszczane opłaty ponad 50 zł oraz bez względu na wysokość wszystkie opłaty ściągane w drodze egzekucji, kaucje kasacyjne, oraz opłaty w postępowaniu karnym. Wnoszący opłaty sądowe w znaczkach nie może ich sam kasować. Znaczniki kasowane przez wpłacającego nie będą przyjmowane. Kasowanie znaczków należy do sędziego lub urzędnika.

STOLICA BĘDZIE MIAŁA POGOTOWIE DLA ALKOHOLIKÓW

W nowym roku powstanie w Warszawie specjalne pogotowie dla alkoholików i pijaków, którzy będą odwożeni w karetce do lokalu pogotowia, gdzie będą rejestrowani i ewentualnie poddawani leczeniu. Uporczywi pijacy przewożeni będą na kurację do Horoszczy. Picie alkoholu oczywiście nie jest zabronione, opilstwo jednak w lokalach publicznych, na ulicach itd. pociąga za sobą przykre skutki.

ZRYWANIE MAŁŻEŃSTW WŚRÓD ŻYDÓW

Ucieczka mężów od swych żon to objaw wśród Żydów bardzo częsty, a nierzadko zdarza się także, że tacy uciekinierzy gdzieś w innym kraju, poczęści na drugiej półkuli ziemskiej, wstępują w nowe związki małżeńskie, popełniając bigamję. Świeżo zaszedł znowu taki wypadek z niejakim Szloma Bakalczykiem z Warszawy, który uciekł do Argentyny pozostawiając tu żonę, a tam znowu się ożenił. Nie uszło mu to jednak płazem, gdyż pierwsza żona przy pomocy rabinatu i władz poczyniła kroki, które go i tam w Ameryce zaprowadziły przed kratki sądowe i w rezultacie przyniosły mu 10 lat więzienia za bigamję.

ZGON LUDOWEGO PISARZA KASZUBSKIEGO

W Pucku zmarł w 60 roku życia em. nauczyciel Alojzy Budzisz, znany na Kaszubach jako pisarz ludowy. Wiele jego prac przeważnie o charakterze regionalnym oraz opowiadań i legend kaszubskich, drukowanych było na łamach prasy prowincjonalnej na Pomorzu, a między innymi i na łamach czasopisma regionalnego „Gryf”. Pogrzeb śp. A. Budzisz odbył się dnia 28 bm. w Pucku.

CICHE ŚWIĘTA W GÓRACH ŚLĄSKICH

Cicho i spokojnie upłynęły po raz pierwszy od wielu lat święta Bożego Narodzenia w Beskidach Śląskich. Brak śniegu dotkliwie odczuwają restauracje i właściciele schronisk oraz willi. Na szczyt św. Józefa w święta przybyło zaledwie 10 osób. Schronisko na Babiej Górze odwiedziło 4 turystów. Ogółem, bezśnieżne góry nie nęca nikogo. W drugie święto jednakże podwyższyła się temperatura do zera i zaczął padać śnieg. Być może, wkrótce już góry będą pokryte śniegiem.

ZASTRZELENI PRZEZ STRAŻ NIEMIECKĄ PRZEMYTNIICY

Niedaleko wsi Kamięnsko, od strony Częstochowy, został na terytorium niemieckim zastrzelony przemytnik Mieczysław Kaczmarek. Znalezione przy nim pewną ilość przemycanego mięsa.

We wsi Borki po stronie niemieckiej w odległości 4 km. od granicy, niemiecka straż graniczna dostrzegła dwu polskich obywateli, bez ostrzeżenia otworzyła do nich silny ogień z karabinów.

Jeden z ostrzeliwanych Stefan Malyska, lat 26, został zabity na miejscu, drugi zaś Teofil Strózik, ciężko ranny, został przeniesiony do szpitala w Olszynie.

Jak się okazuje, ludzie ci przeszli granicę nielegalnie, udając się do Niemiec z przemytem kielbasy.

Obstrukcję zle trawienie usuwa
Ziola Pizczyszczające Karpiańskiego

Przedstawiciele

we wszystkich miastach i miasteczkach Polski poszukuje

FABRYKA SUKNA W BIELSKU

dla sprzedaży swych wyrobów bezpośrednio konsumentom po fabrycznych cenach gotówkowych, w części też na raty. Oferty z podaniem referencji należy nadesłać: Bielsko n/ŚL skrytka pocztowa 121. ng 14 339

cego komisji gminnej przewodniczących komisji okręgowych. Dzień głosowania w poszczególnych okręgach wyborczych może być różny.

Wybory zarządza starosta na ręce przewodniczących komisji wyborczych, którzy za pośrednictwem sołtysów zawiadamiają osobno każdego członka kolegium wyborczego o miejscu, lokalu, dniu i godzinie zebrania wyborczego, okręgach wyborczych i liczbie mandatów przypadających na nie oraz nazwisku przewodniczącego komisji. Zawiadomienie to powinno być dokonane najmniej 6 dni przed zebraniem wyborczym.

Do ważności wyborów potrzeba obecności więcej niż połowy uprawnionych wyborców. Jeśli tyle wyborców nie przybędzie, przewodniczący komisji wyborczej oznacza następny termin zebrania wyborczego najpóźniej 14 dnia. Na tem następnym zebraniu odbywają się wybory bez względu na liczbę obecnych i każdy wyborca może zgłaszać kandydatury.

Zgłasza się kandydatów na zebraniu wyborczym i potrzeba do tego co najmniej 1/20 część wyborców, a w okręgach wyborczych 1/10, w każdym

Przeciw bólom artretycznym i reumatycznym
BALSAM BENGALSKI KARPIŃSKIEGO Cena: zł. 2.30

Tz 1834

Rekompensata

— Mówisz, mamusiu, że dzieci angielskie mają dużo taniego polskiego cukru; a co zato mają polskie dzieci?
— Angielską chorobę, moje dziecko!

Ukarane oszczerstwo „Wolnomyśliciela”

Dnia 27 grudnia b. r. odbyła się rozprawa w warszawskim sądzie karnym przeciwko redaktorce odpowiedzialnej „Wolnomyśliciela” p. Jankowskiej o zniesławienie parafii św. Krzyża w Warszawie w związku z pogrzebem śp. posła japońskiego Franciszka Hiruoko-Kawai. Mimo uzgodnienia na poprzedniej rozprawie tekstu odwołania oszczerstwa, komitet redakcyjny „Wolnomyśliciela” odmówił umieszczenia sprostowania w swoim piśmie, narażając tem samem na przykre następstwa redakторkę odpowiedzialną p. Jankowską.

W czasie rozprawy zeznawał świadek, postawiony przez redakcję „Wolnomyśliciela”, p. pułk. dr. Rudzki, katolik, stwierdzając, że śp. poseł Kawai w dzień śmierci przed południem był przytomny, co w wątpliwość podawał artykuł „Wolnomyśliciela”. Zeznanie to uzupełnił dokument JE. Ks. Nuncjusza Marmaggięgo, który choremu udzielił Sakramentu chrztu św.

W uzasadnieniu wyroku przewod-

niczący rozprawy p. sędzia Rybiński, stwierdzając, że ks. Lorek jako proboszcz parafii św. Krzyża nie pobrał za pogrzeb 5000 zł, co insynuował organ wolnomyślicieli, a tylko trzysta zł, oraz, że zarzuty „Wolnomyśliciela”, stojące na niższym poziomie od najgorszego pisma brukowego, miały na celu ośmieszenie obyczajów kościelnych i złośliwe zdyskredytowanie duchowieństwa katolickiego w oczach bezkrytycznych czytelników — zasądził p. Marię Jankowską jako odpowiedzialną redaktorkę pisma na sześć miesięcy więzienia, 500 zł grzywny, 70 zł kosztów sądowych oraz umieszczenie sprostowania na własny koszt w pismach: „Kurjerze Warszawskim”, „Gazecie Polskiej” i „Wolnomyślicielu”. Karę więzienia zawieszono na lat 5.

Powyższy wyrok wymownie stwierdza, że wojujący wolnomyśliciele nie cofają się przed oszczerstwem, byleby tylko zohydzić Kościół i duchowieństwo katolickie. (KAP).

Soir de Paris

PERFUMY
PUDER
WODY
TUALETOWE

BOURJOIS
PARFUMEUR / PARIS

5901 21

DZIAŁ GOSPODARCZY

Połączenia okrętowe Gdyni

Linje dalekobieżne — czy dowozowe?

Gdynia, w grudniu b. r. Z kompleksu zagadnień, jakie obejmuje nasza młoda polityka morską, dużej aktualności nabiera, a sprawy żegluga. W tej dziedzinie musimy mieć pewną stałą linję. Bez żeglugi, bez posiadania dostatecznego wpływu na politykę żeglarzy obcych, obsługujących nasze porty, nie wejdziemy na morza, nie osiągniemy tych wszystkich realnych korzyści, jakie z dostępu do morza mieć możemy. Port musi mieć dostateczną ilość połączeń okrętowych, częstotliwych i różnokierunkowych.

Przesilenie gospodarcze spowodowało duże zmiany także i w żegludze światowej. Wszędzie zaznacza się upadek żeglugi nieregularnej (trampingu), przewożącej ładunki masowe, całokształt; rośnie natomiast znaczenie połączeń regularnych, przyjmujących ładunki mniejsze. Stąd też konkurując dziś porty między sobą ilością połączeń okrętowych, stąd też rodzi się aktualne zagadnienie regularnych linii okrętowych Gdyni. Pod tym względem Gdynia daleko jeszcze nie dorównuje portom konkurencyjnym. Wystarczy dla porównania przytoczyć ilość linii regularnych innych portów. Oto cyfry orientacyjne:

Gdynia	38 linii regularnych
Szczecin	49 " "
Hamburg	186 " "
Brema	103 " "
Antwerpja	243 " "

Nawet więc zacięcie walczący z Gdynią Szczecin jest w daleko lepszym położeniu. Gdynia musi więc mieć znacznie więcej linii regularnych, niż ma ich dotąd. To nie potrzebuje bliższego uzasadniania.

W związku z tem trzeba pytać: czy nowe linje mają być dalekobieżne, łączące Gdynię z portami pozaeuropejskimi, — czy też dowozowe, dowożące z Gdyni towary do t. zw. portów zasadniczych, światowych portów rozdzielczych, jak Hamburg, Brema, Rotterdam, Antwerpja, które dysponują częstymi połączeniami do wszystkich portów świata? I dalej trzeba pytać: w jakim stopniu linje regularne mają być obsługiwane przez naszą narodową flotę polską? W tych pytaniach mieści się cały prawie niezmiernie ważny problem polskiej polityki żegluga. Szukając odpowiedzi na zadane sobie pytania, mamy na uwadze tak kryteria gospodarcze, jak i polityczne, bo niemożliwym jest, zdaniem naszym, mówić o polityce morskiej tylko przy uwzględnianiu motywów gospodarczych.

Chcąc odpowiedzieć na pytanie pierwsze, trzeba sobie zgóry powiedzieć, że takiej ilości połączeń okrętowych dalekobieżnych, jakie mają światowe punkty rozdzielcze, Gdynia jeszcze bardzo długo mieć nie będzie. To jest rzeczą nierealną z tej prostej

przyczyny, że Gdynia linjom tym nie dostarczyaby dostatecznej ilości ładunków. Dla dużej ilości linii dalekobieżnych musiałaby Gdynia być punktem rozdzielczym, ośrodkiem większego tranzytu. Możliwość takie nie są wykluczone, otwartaby je współpraca gospodarcza z państwami bałtyckimi oraz z Czechosłowacją i Rumunią. Istnieją pewne zamierzenia w tym kierunku, lecz, aby ta współpraca nabrała trwałości, to już jest kwestją innej dziedziny, — polityki zagranicznej. Kurs zaś obecnej polskiej polityki zagranicznej nie przepowiada nam stworzenia dogodnej do tego sytuacji. Na większą ilość połączeń dalekobieżnych długo jeszcze więc będziemy czekać, nie pędząc zdobyć się na takie linje polskie. Chociaż zbudowalibyśmy odpowiednią flotę, to jeszcze nie mamy pewności, czy znajdziemy dla niej prace. Linij dalekobieżnych, które mamy, nie możemy się wyrwać. Ale one jako obecne nie mogą być podstawą dla niezależnej polskiej polityki żegluga.

Chociaż problemu regularnych połączeń Gdyni nie rozwiążemy w ten, zdawałoby się, na prostszy sposób przez zbliżenie Gdyni do innych części świata przy pomocy bezpośrednich połączeń okrętowych, mimo, że w tym względzie korzystać musimy z żeglugi obcej, mimo, że nasza flota handlowa jest mała, bo w roku ub. przewiozła zaledwie 11,1 procent ogólnych obrotów Gdyni — to jednak mamy w swoim ręku pewno minimum realnych

możliwości prowadzenia własnej polityki żegluga, torowania sobie swobodnej drogi na szeroki świat. Tej możliwości nie wolno nam ani na chwilę wypuszczać z rąk, — a jest nią umiejętne operowanie linjami dowozowymi.

Linje dalekobieżne, wychodzące z portów zasadniczych, poszukują ładunków. Za dostarczanie tychże są skłonne linjom dowozowym dawać duże refakcje frachtowe i nawet prowizje. Przy takiej koniunkturze są duże możliwości utrzymywania dość dobrych linii dowozowych. Z tego musimy korzystać. Te linje dowozowe utworzą drogę późniejszym, dalekobieżnym połączeniom. Jeśli, posługując się liniami dowozowymi, korzystamy z pośrednictwa portów obcych, to musimy, — chociażby kosztem pewnych ofiar, — omijać porty wrogich nam organizmów.

Teraz możemy już sprecyzować konkluzję: Polska polityka żegluga przez umiejętne posługiwanie się linjami dowozowymi winna kłaść podstawy pod przyszłe częstsze połączenia Gdyni z portami pozaeuropejskimi. Linij dowozowych jako narzędzia torowania sobie dróg na szeroki świat nie możemy oddawać w obce ręce, w żadnym wypadku w ręce nam wrogie. To jest punkt wyjścia dla oceny celowości aktualnych posunięć w naszej polityce żegluga, do czego przystąpimy w następnej korespondencji.

Poza linjami dowozowymi i dalekobieżnymi mamy jeszcze linie krótsze, bezpośrednie, które posługujemy się w obrocie z krajami europejskimi. Rzecz jasna, że na tym odcinku czynić musimy wysiłki, aby nasza flota handlowa brała w obrotach tych możliwie największy udział.

E. P.

KRONIKA GOSPODARCZA

Projekt ustawy o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych

Ministerstwo skarbu opracowało projekt ustawy o pobieraniu odsetek od zaległości w podatkach państwowych i innych daninach publicznych i rozesłało go do wszelkich ministerstw i związków samorządu gospodarczego celem zaopiniowania.

Projekt ten poddaje działaniu ustawy wszelkie zaległości we wszystkich podatkach bezpośrednich, podatkach: od lokali, od placów budowlanych, od uboju, od energii elektrycznej, majątkowym, spadkowym i od darowizn, nadzwyczajnej daninie majątkowej i daninie lasowej, podatkach pośrednich, dodatkach do tych podatków oraz samostojących daninach komunalnych. Pierwotną nazwę „kary za zwłokę” i „odsetki za odroczenie” zastępuje się nazwą „odsetki” i „odsetki ulgowe”.

Stopa procentowa odsetek zostaje ustalona na 1 proc. miesięcznie, stopę procentową odsetek ulgowych na ½ proc. miesięcznie, z wyjątkiem zaległości w podat-

kach: gruntowym, spadkowym i od darowizn, dla których odsetki ulgowe ustalone są w wysokości pierwotnej — ½ proc. miesięcznie.

Prawo do ulgowych odsetek przyznaje projekt automatycznie z chwilą uzyskania decyzji właściwej władzy o odroczeniu lub rozłożeniu na raty — przytem — za cały okres zwłoki bez względu na czas wniesienia przez płatnika podania o odroczenie lub rozłożenie na raty. Przy częściowych wpłatach na poczet zaległości, odsetki i odsetki ulgowe będą pobierane tylko od wpłaconych kwot.

Wreszcie projekt upoważnia ministra skarbu do ogólnego obniżania, drogą rozporządzenia, stopy procentowej odsetek od zaległości we wszystkich daninach objętych projektem, co da możność prowadzenia w tym zakresie jednolitej polityki gospodarczej, w zależności od potrzeb i sytuacji na rynku pieniężnym.

Terminy płatności podatków w 1935 roku

Terminy płatności podatków mają być od przyszłego roku ustalone w sposób następujący:

1. podatku gruntowego: — I rata — do dnia 30 kwietnia; II rata — do dnia 30 listopada;
2. podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich: I rata — do dnia 30 kwietnia, II rata — do dnia 31 lipca, III rata — do dnia 31 października, IV rata — do dnia 31 stycznia następnego roku;
3. podatku od lokali: I rata — do dnia 30 kwietnia, II rata — do dnia 31 lipca, III rata — do dnia 31 października, IV rata — do dnia 31 stycznia następnego roku;
4. podatku od placów budowlanych: I rata — do dnia 30 kwietnia, II rata — do dnia 31 lipca, III rata — do dnia 31 października, IV rata — do dnia 31 stycznia następnego roku;
5. a) podatku przemysłowego od obrotu — do dnia 31 maja.
b) zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu: za I kwartał — do dnia 15 czerwca, II kwartał — do dnia 15 sierpnia, III kwartał — do dnia 15 października, IV kwartał — do dnia 15 lutego następnego roku;
6. podatku dochodowego — do dnia 15 września (Dział I),

Z KRAJU

(k) Osłabienie franka szwajcarskiego, florena holend. i dolara. W dniu wczorajszym nastąpiło dalsze osłabienie franka szwajcarskiego. Osłabił również florena holenderski. Kurs wczorajszy jest kursem, przy którym zaczyna się odprawy złota z Szwajcarii do Francji. Dewiza na Amsterdam spadła w Warszawie z 358.10 do 357.00. Dewiza na Londyn nie wykazała żadnych

zmian, natomiast dolar lekko osłabił w dalszym ciągu. Dewiza na Belgię po wielkiej zwwyżce w dniu przedwczorajszym, wczoraj lekko zmniejszała.

(k) Nowe znaczki stemplowe. Zostały wypuszczone nowego typu znaczki stemplowe wartości 2 zł i 5 zł, a na ich wprowadzenie znaczki wartości 4 zł i 100 zł. Dotychczasowe znaczki stemplowe wartości 2 zł i 5 zł mogą być używane tylko do końca grudnia 1934 r. Nieużyte znaczki

stemplowe dawnego typu, o których mowa, zostaną wymienione na znaczki stemplowe, będące w obiegu, w razie przedstawienia ich do wymiany do 15 stycznia 1935 r.

(k) Świadczenia przemysłowe na r. 1935. Termin do nabycia świadectw przemysłowych na rok 1935 upływa w myśl art. 27 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dniem 31 grudnia 1934 r. Po upływie tego terminu urzędy skarbowe przyjmują bezzwłocznie do lustracji przedsiębiorstw i płatnicy, którzy nie nabyli świadectw przemysłowych, zostaną pociągnięci do odpowiedzialności karnej z art. 151 ordynacji podatkowej. W myśl powołanego przepisu, kto prowadzi przedsiębiorstwo bez świadectwa przemysłowego, podlega karze pieniężnej w wys. od jedno do dwudziestokrotnej kwoty, należnej za świadectwo. Rada miejska m. Poznania uchwaliła wysokość dodatku do ceny świadectw przemysłowych, pobieranego na rzecz związku komunalnego, ustalając go jak w latach poprzednich na 15 proc. zasadniczej ceny świadectw. W związku z tem urzędy skarbowe w Poznaniu przy wydawaniu świadectw przemysłowych pobierają obecnie ten dodatek tylko w wysokości 15 proc.

(k) Emisja obligacji przemysłowych. W kolach wielkiego przemysłu wywołane żywe zainteresowanie projekt nową ustawą o emitowaniu obligacji przez przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe. Projekt ten był omawiany na ostatnim posiedzeniu rady Centralnego Związku Przemysłu Polskiego. Główne postulaty Centralnego Związku są następujące: 1) przyznanie prawa emitowania obligacji nie tylko spółkom akcyjnym, ale i spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością; 2) ustalenie możliwości zmiany zasadniczych warunków w życie obligacyjnych już po ich ukonstytuowaniu, a to ze względu na pewność obrotu oraz na potrzebę stworzenia rynku dla obligacji; 3) uznanie stowarzyszenia właścicieli obligacji jako formy faktycznej, a nie obojętnej; 4) powołanie stowarzyszenia powołano zatem zależeć od woli obligatariuszy; jeśli stowarzyszenie nie będzie powołane to sąd mianowałby kuratora z uprawnieniami, które ustawa przewiduje dla zarządcy stowarzyszenia. (l)

(k) Zniżka celna na śledzie. W „Dzienniku Ustaw R. P.” nr. 109, poz. 966, ogłoszone zostało rozporządzenie ministra skarbu z dnia 11 grudnia r. b., wydane w porozumieniu z ministrami: przem. i handlu oraz rolnictwa i r. r. o zniżkach celnych na śledzie. Na podstawie tego rozporządzenia śledzie solone — o ile 10 kg. tych śledzi; zawiera nie więcej, niż 60 sztuk — spr. wadzone przez porty polskie obszaru celnego, podlegają — za pozwoleniem ministra skarbu — cłu zniżonemu w wysokości 2 zł od całej beczki oraz 1 zł od pół beczki. Rozporządzenie wejdzie w życie dnia 1 stycznia 1935 r.

Z ZAGRANICY

(z) Zmiana ustawy o handlu importowym na Łotwie. Ostatnio ogłoszone zostało rozporządzenie prezydenta Rzeczypospolitej Łotewskiej, zmieniające i uzupełniające łotewską ustawę o handlu importowym. W myśl rozporządzenia nie będzie wymagane zezwolenie importowe przy wwozie próbek i wzorów towarów, handeroli i listów oraz wszelkich opakowań towarów itp. Ponadto ministrowi skarbu przysługować będzie prawo ustalania wykazu przesyłek z zagranicy, które będą mogły być wpuszczone bez zezwolenia importowego.

(z) Zaostrzenie kontyngentowania we Francji. Komisja międzyministerialna pod przewodnictwem premiera Flandin'a ustaliła kontyngenty importowe na pierwszy kwartał 1935 r., które mają być rozmiarami zbliżone do kontyngentów na 4 kwartał r. b. Z uwagi na kryzys w rolnictwie mają być zastosowane pewne ograniczenia, idące aż do całkowitego zniesienia kontyngentów, w zakresie importu niektórych artykułów, m. in. masła.

(z) Poprawa w handlu zagranicznym Stanów Zjednoczonych. Handel zagraniczny St. Zjednoczonych w okresie 11 miesięcy r. b. wyniósł po stronie eksportu 1.962.731 tys. dol. wobec 1.482.755 tys. dol. w analogicznym okresie r. ub., po stronie zaś importu — 1.522.807 tys. dol. wobec 1.318.041 tys. dol. W r. b. w porównaniu z r. 1933 nastąpiła więc poważna zmiana dodatniego salda, które wzrosło z 166 milj. dol. w r. ub. do 440 milj. dol. w r. b. Jednocześnie nastąpił poważny wzrost obrotów, przyczem jednakże nie należy zapominać, że przeciętny kurs dolara w 1933 r. był znacznie wyższy od kursu z r. b.

(z) Strzeżenie zbóż w Stanach Zjednoczonych. Według ostatecznych obliczeń amerykańskiego departamentu rolnictwa, zbioru zbóż w Stanach Zjednoczonych przedstawiają się następująco: zbioru pszenicy wzrosła 490 milj. bushli. (w ub. r. 527 milj.), zbioru kukurydzy 1.381 bushli. (w ub. r. 2.330 milj.).

Z WYDAWNICTW

(w) „Rocznik Statystyczny” Zjednoczenia Związków Spółdzielni Rolniczych wyszedł z druku w ostatnich dniach. Wobec likwidacji Zjednoczenia, rocznik ten jest ostatni. Zawiera on szereg ciekawych danych historycznych, charakterystycznych dla działalności spółdzielni Zjednoczenia w 1934 r.

Krótkie informacje gospodarcze

— „Żegluga Polska” w r. b. poraz pierwszy utrzymała w sezonie zimowym stałą, regularną komunikację między Gdynią a Hellem.

— W Gdyni rozpoczęta będzie wkrótce budowa reżni, której eksploatacja będzie prowadzona przez zarząd miejski.

— Ostatnio podjęto pertraktacje w sprawie większej tranzakcji kompensacyjnej między Niemcami a Egiptem. Tranzakcja ma objąć wymianę większych ilości węgla niemieckiego za bawełnę egipską.

— W Londynie została utworzona niemiecka izba handlowa, która będzie spełniać funkcje centrali informacyjnej oraz pośrednika w zakresie tranzakcji kompensacyjnych.

— Według doniesień prasy sowieckiej w Kuzniecku zostanie wkrótce uruchomiony 115-ty wielki piec hutniczy.

— Rokowania handlowe Stanów Zjednoczonych z Finlandią mają się rozpocząć 11 lutego 1935 r.

— Koncern fabryk mydła Unilever przenosi znaczną ilość swych fabryk do państw zamorskich. W Azji poza istniejącymi już fabrykami w Indjach Brytyjskich, Sjamie i Chinach, powstanie fabryka w Batawji.

— Afgański Bank Narodowy wypłaca za ub. r. operacyjny b. wysoką dywidendę 28%.

— Rząd argentyński zażądał pożyczkę w konsorcjum bankowym Bemberg Bracht u. Co. w wysokości 50 milionów pesos.

Bankructwo wielkiej fabryki samochodów Citroën

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Paryż, w grudniu.

1933 i 1934: Rok temu akurat, w przeddzień wilgi, wybuchł skandal Stawiskiego; obecnie zaś poruszył opinię kolosalny krach Citroëna. Tak w jednej zaś aferze jak i drugiej oszczędności Francuzów zostały narażone na ogromne straty. Teraz zaś sprawa przedstawia się pod względem społecznym tem poważniej, że nie wiadomo jeszcze, jaki los spotka — w środku zimy — około 25.000 robotników i urzędników, pracujących w fabrykach samochodowych potentata przemysłu francuskiego. Inne wreszcie zestawienie: podobnie jak Stawiski był żydowskiego pochodzenia, tak i Citroën należał do plemienia izraelskiego.

Kilka lat przed wojną przybył do Paryża z Holandji żyd, noszący nazwisko Citroën. Nieznany nikomu, założył on na jednym z przedmieść stolicy mały warsztat wyrobów mechanicznych. Fabryczka prosperuje; żyd podnosi głowy, nabiera tupetu, prosi i otrzymuje naturalizację francuską.

Wybuch wojny. Państwo rekrutuje warsztaty i fabryki. Pomiędzy niemi figuruje i fabryka Citroëna. Wyrabia się w niej amunicję. Interesy naturalnie idą doskonale. Warsztaty i fabryki pracują całą siłą pary. Niebawem państwo stanie się nawet dłużnikiem Citroëna. Z końcem bowiem wojny poważna należytość za różne zamówienia nie zostaje wypłacona. Citroën udaje wielkiego pana. W chwili, gdy jednak potem, urząd podatkowy ustali swoje pretensje na — jak mówią — około 40 milionów jego dochodów wojennych, sprytny żyd odpowiada: przedstawia to mnie więcej tę samą sumę, jaka mi się należy ze skarbu państwa za najprzeróżniejsze dostawy...

Citroën posiada przytem rozliczne warsztaty, fabryki. Nieomieszka oczywiście puścić ich w ruch i zużyć nagromadzonego materiału na fabrykację samochodów. W bardzo szybkim okresie czasu marka Citroëna jest znana nie tylko we Francji, ale i zagranicą. Z fabryk jego wychodzą najpierw znane zielone taksówki; w kilka lat potem sławny mały samochód o sile 5 HP, odpowiadający właśnie potrzebom mieszczańskiej publiczności, na dwie tylko osoby. Do dzisiejszego zresztą

ANDRÉ CITROËN

żydowski potentat francuskiego przemysłu samochodowego.

dnia osoby, posiadające ten typ samochodu Citroëna, nie chcą się go wyzbyć. Po nim jednak przemysłowiec rzuca na rynek automobilowy luksusowy wóz „B — 14”, o doskonałym motorze; on to również lansuje sławne „auto-che-nilles” (gąsienice), samochody, mogące z łatwością być użytkowane na terenach śnieżystych, trudnych drogach, a nawet na pustyni. Dumne projekty przemysłowca wala się jedne po drugich. Wówczas to organizuje pierwszą wyprawę do serca Afryki, w jakiej miał wziąć udział nieboszczyk król Albert belgijski. Nie dochodzi ona co prawda do skutku. Powodzie — a jak mówili inni pewne powstania tamtejszych plemion — przeszkodziły jej zrealizowaniu; Citroën nie daje za wygraną. Urządza potem sławną „croisière” czarną, a wreszcie żółtą, jaka triumfalnie poprowadziła do środka Azji.

Koszt podobno tej ostatniej doszedł około 20 milionów franków!

Citroën posiadał niezaprzeczenie geniusz pomysłowości i był pierwszorzędnym animatorem. Nie zadawał sobie jednak osiągniętych rezultatów, nie usiłował udoskonalić swojej fabrykacji, ale szedł na coraz to nowe podboje, wydatki; wysuwał coraz to nowe projekty, zakrojone na skalę zawielką. Zapalony gracz przytem, tracił z łatwością setki tysięcy, a nawet podobno miliony, jak mi opowiadał ktoś, kto go widział w sali gry hazardowej w Deauville. Można też po części powiedzieć, że i cały jego przemysł był poniekąd grą hazardową.

Przyszły bowiem ciężkie czasy.

Fabrykowane wozy trzeba było za wszelką cenę zbywać. Zarówno w stolicy jak i na prowincji o pieniądź było trudno. Co wówczas robi Citroën? — Stwarza pierwsze we Francji samochodowe towarzystwo kredytowe. Dzięki niemu wozy Citroëna są kupowane na raty za pomocą weksli. Ponieważ jednak otwarty kredyt oczywiście nie przynosi mu zaraz potrzebnej gotówki, przeto przemysłowiec, żeby odbić stratę zmuszony jest podwyższać ceny swych wozów. I tak samochód, który prawdopodobnie nie kosztuje go więcej jak około 6.000 franków sprzedaje jeszcze dzisiaj za 18.000 franków. W tych warunkach oczywiście obciążenie wzrasta. Koszta fabrykacji stają się dla wszystkich trudne, ale dla Citroëna praca jest tem jeszcze niedo-godniejsza, że zamiast zcentralizować wszystkie swe fabryki w jednym miejscu — jak to np. uczynił Renault — i w ten sposób uniknąć ogromnych kosztów i nadużyć, posiada on aż 5 fabryk, ale porozrzucanych w różnych, a oddalonych częściach miasta.

Inna wreszcie słaba strona jego fabrykacji. Powyżej wspomniany przemysłowiec Renault wyrabia sam w swoich warsztatach wszystkie składowe części swych wozów. Citroën natomiast zakupywał je, zwłaszcza w ostatnich czasach, u różnych firm zagranicznych.

Kolosalna reklama miała mu przyjść z pomocą. Już od dłuższego jednak czasu, kompetentne czynniki zdawały sobie jasno sprawę z trudności wielkiego przemysłowca, wynikających przedewszystkiem z niezmiernie ryzykownego prowadzenia interesów. Rok temu pomimo pozornie dobrych bilansów, pomimo 8 proc. dywidendy, przynajmniej współdziałowcom, krążyły uporczywie pogłoski o ruinie fabryk Citroëna. On jeszcze nie dawał za wygraną. Jeżeli zniknęły rzęsiste iluminacje z wieży Eiffla, a służące do reklamy jego samochodów, to zo-

REKLAMA CITROËNA W POZNANIU

W Paryżu reklama Citroëna na wieży Eiffla została zdjęta, a w Poznaniu metrowy napis reklamowy na pawilonie samorządowym P. W. K. przy ul. Grunwaldzkiej mocno wypłowiał.

stały najpierw zastąpione niemniej rzęsiстым termometrem — na tej samej wieży umieszczonym — a potem i kolosalnym zegarem, stanowiącym uciechę Paryżan.

Dzisiaj wieża Eiffel pogrążona jest w ciemnościach. Jest obawa, że mogą one zapanować i w kolosalnych warsztatach Citroëna, skazując na ciężkie bezrobocie tysiące i tysiące robotników. Pasywa wynoszą miliard 200 milionów... Fabryki są jeszcze otwarte, pracują nawet robotnicy wię-

Przy obstrukcji, zaburzeniach naczyniów trawienia, zgadze, utężnieniu krwi do głowy, bólach głowy i ogólnym niedomaganiu zażywa się rano naczczoszkłankę naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa. Zalec. przez lekarzy.

Tg 1886

cej jak zazwyczaj, ponieważ cały szereg reprezentantów domaga się jak najszybszej dostawy zamówionych i zapłaconych samochodów. Praca ta nerwowo skończyła się jednak 24-go. Rozpoczął się ma znowu, jak zazwyczaj 3 stycznia; ten czas przeznaczany był zawsze na przeprowadzenie inwentarza. Co potem nastąpi, nie wiadomo?

Dramatyczna afra Citroëna wkracza obecnie na drogę likwidacji są-

Zydostwo na progu nowego okresu

Dr. J. Thon poucza („Hajnt” nr. 278) o sposobie, w jaki żydostwo winno prowadzić swoją politykę w czasach obecnych. Powód do tych pouczeń dała mu „międzynarodowa” konferencja w Londynie (26—27 listopada 1934), poświęcona sprawie bojkotu Niemiec. Konferencję zorganizowali Żydzi (adw. Samuel Untermyer z N. Yorku), lecz ukryli się za plecami gojów. Tak nie powinno być. Żydzi winni zerwać z tem ukrywaniem się, który to sposób jest wyrazem „choroby golusowej”.

„I to właśnie czepianie się cudzych kół widzi się na wszystkich polach życia społecznego. Żydzi sformułowali sobie szczególną zasadę: „z Żydami jest dobrze udawać się tylko do bóżnicy”.

Żydzi rozpoczęli jakby samodzielną politykę poraz pierwszy w Polsce:

„Weźmy np. politykę żydowską. Trzeba było aż wojny światowej, połączonej z takim przewrotem, że kamień nie został na kamieniu i trzeba było takiego olbrzymiego skupienia żydowskiego, jak w Polsce, wynoszącego aż 10 proc., aby zdobyć się na odwagę własnej żydowskiej polityki”.

Ale i w Polsce Żydzi szukali oparcia, mianowicie na lewicy:

„Ale powiedzmy sobie pocichu prawdę, że ta samodzielnosc nie była pełną. Nawet nasi najwięksi „bohaterzy”, którzy rozgłaszali swoje bohaterstwo, starali się biegać za innymi... Byli to lewicowcy. W nich szukano oparcia. Lewicowcy ukryli się, abyśmy ich nie schwytali za polę. Wstydzi się nas”.

Żydzi boją się występować samodzielnie.

„To nie jest tylko chwilowa słabość i niepewność. Jest to system, system golusowy: byle nie być samotnym, byle nie być samodzielnym. Kto wie, może jest to rodzaj naszej niższości. Nie mamy wiary w siebie. Nie dowierzamy sobie samym, aby stanąć wobec świata i powiedzieć: drogi świecie, otóż tak jest i tak czynię i nie

pytam się o twoją zgodę”.

Wyzwolenie żydostwa musi być wyrazem tej samodzielności:

„Wyzwolony może być tylko doro-

śly, samodzielny, odważny i silny naród, który nie obawia się samotności”.

Otwarcie występować wobec świata całego mogą tylko narody, które mają cele godziwe. Inna jest sytuacja narodu, pasorzytującego wśród obcego otoczenia.

I. B.

Nowe dzieło cywilizacyjne Francji

Latarnie lądowe i tanki benzynowe dla ułatwienia komunikacji na Saharze

Inżynierowie francuscy podjęli, jak podaje prasa, olbrzymie dzieło, które po wykonaniu będzie miało niezmiernie doniosłe znaczenie dla komunikacji przez pustynię Saharę, przede-wszystkiem samochodowej i lotniczej. Jest niemi zamiar pobudowania w pewnych wyznaczonych punktach pustyni ogółem siedmiu wież obronnych, które będą zarazem i latarniami lądowymi i tankami benzynowymi, a więc tak pożądanymi punktami oparcia dla automobilistów i lotników. Jest to zatem mniej więcej taki sam projekt, jak pływające wyspy lotnicze na oceanach.

Wieże te obliczone na wysokość 35 metrów, a projektowane z żelazo-betonu mają stanowić pewnego rodzaju twierdze, które potrafiłyby w razie potrzeby stawić czoło licznym nomadującym w pustyni bandom. Zasięg światła tych wielkich latarni lądowych byłby obliczony na 100 km., przyczem każda taka latarnia byłaby na przeciw dwu lat zaopatrzona w materiał palny, a na dłuższy czas w żywność i wodę.

Pierwsze kroki już zostały rozpoczęte.

Na czele tego dzieła stoi inż. Delaplace, który w najbliższym czasie z dwoma asystentami rozpocznie budowę pierwszej wieży. W tym celu zmobilizowano silnej konstrukcji auta ciężarowe, z których każde może przewieźć dwie tony stali, cementu, paliwa, żywności, narzędzi, a przede-wszystkiem wody. Nie trzeba dodawać, że w stałej obawie o napad szczepów arabskich wszyscy muszą być nieustannie uzbrojeni: zarówno robotnicy, jak szoferzy i inżynierowie,

Miejsce, w którym ma być zbudowana pierwsza wieża świetlna, nosi chwilowo nazwę „Tank Nr. 5”. Już dziś zgromadzono tam 20.000 litrów benzyny i 5.000 litrów oliwy dla lotników i kierowców samochodowych, a zapasu tego strzeże arabski strażnik Abu Adidi. Można powiedzieć, że ten człowiek ma pod swoją strażą najbardziej osamotniony posterunek na świecie. Nie widzi tam całemi tygodniami nikogo prócz szoferów, którzy co trzy lub cztery tygodnie przywożą mu zapasy żywności i wody.

Inż. Delaplace dokonał już wszelkich robót mierniczych w pustyni. Pierwsza wieża stanie niedaleko Reggan, druga przy małym punkcie w pustyni, noszącym nazwę Aoulew, trzecia u wejścia do tak zw. wąwozu śmierci, czwarta obok wyżej wspomnianego punktu „Tank Nr. 5”, piąta obok Tessalit, szósta obok punktu zw. Agelok. Siódma wieża wreszcie zbudowana zostanie w miejscowości Gao nad Nigrem, na samym skraju pustyni.

Kiedy te wszystkie prace już zostaną dokonane, projektowane jest zbudowanie jeszcze jednej wieży obok Takudenit, a więc w punkcie stanowiącym skrzyżowanie dróg ku Mauretanji i Timbaktu.

Zbudowanie tych wież ma doniosłe znaczenie nie tylko dla komunikacji lotniczej i samochodowej, ale także dla karawan miejscowej ludności. Charakterystyczne jest, że koczownicze plemiona pustyni, a nawet znani z swej odwagi Tuaregowie rozumieją doniosłość akcji Francuzów i podobno przyrzekli swą pomoc.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Grudzień

30

NIEDZIELA

Kalendarz rzym.-kat.
Niedziela: Dawida kr.
Poniedziałek: Sylwestra,
Melanji

Kalendarz słowiański.
Niedziela: Iudomila
Poniedziałek: Lassoty

Słońca: wschód 8,04
zachód 15,46

Długość dnia 7 godz. 42 m.

Księżyc: wschód 2,42 zachód 11,41

Faza: 5 dni przed nowiem.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska minus 5 st. C., ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 757 mm., pochmurno, wiatr wschodni. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa minus 1 st. C., najniższa minus 3 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu: Dziś plus 0,12 mtr.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Zachmurzenie przeważnie duże, lekkie mroź.

— **Komunikat Dyrekcji Kolei Państw.** Z dniem 1 stycznia przestają kursować na linii Poznań-Katowice poc. nr. 17/18 Poznań odj. 6.10 Katowice przyj. 12.03 Z powrotem Katowice odj. 19.31, Poznań przyj. 1.10.

Na linii Poznań-Inowrocław poc. nr. 334/335 Poznań odj. 11.45, Inowrocław przyj. 14.13 Z powrotem Inowrocław odj. 21.52, Poznań przyj. 0.13. Na linii Szamotuły-Międzychód kursuje poc. 1933/1932 od dnia 1. 1. 35 r. tylko w dni robocze Szamotuły odj. 14.35, Międzychód przyj. 16.12. Z powrotem Międzychód odj. 11.51, Szamotuły przyj. 13.27.

Na linii Ostrów Wlkp. — Leszno kursuje poc. 1123/1124 od dnia 1. 1. 35 r. tylko w dni robocze.

Ostrów Wlkp. odj. 9.33, Leszno przyj. 11.51. Z powrotem Leszno odj. 9.28, Ostrów Wlkp. przyj. 11.39.

— **Przed zjazdem powstańców Wielkopolskich.** Po porozumieniu się z Wojskowym Biurem Historycznym przy D. O. K. VII w Poznaniu, ze względu na ważność obrad, dotyczących każdego powstańca, proszeni są przez dowódców Straży Ludowej, członków Rad Ludowych i członków organizacji tajnych (obrony krajowej) również Towarzystwa Powstańców i Woja-ków, by przysłali delegatów na zjazd. — Upraszają się również wszystkich uczestników zjazdu o zabranie wszelkich pamiątek z tej ważnej chwili. Z tego też powodu przedłuża się termin nadsyłania zgłoszeń do 10 stycznia 1935 roku. Po upływie terminu nadsyłania zgłoszeń, które należy przysłać na ręce niżej podpisanego, będą wysłane zaproszenia z programem, uprawniające do wstępu na zjazd. (—) Marcin Trafankowski, przewodniczący komisji organizacyjnej, Poznań, ul. Podgórna 2/3.

— **Czaszka pod nawierzchnią ulicy.** Podczas robót kanalizacyjnych w Swarzędzu wykopano w głębokości około 20 centymetrów pod nawierzchnią ulicy czaszkę ludzką. Według zdania p. dr. Wojciechowskiego czaszka leżała w ziemi już bardzo długo, niewykluczone, że od kilkudziesięciu lat. Czaszkę zachowano do dyspozycji władz sądowych. (R-R)

Z POZNAŃSKIEGO

Kronika chodzieska

UJŚCIE

— **Gwiazdka.** Tutejsze Stow. Pań św. Winc. a Paulo obdarowało w przeddzień wigilii około 30 osób różnymi środkami żywnościowymi.

— **Nieszczęśliwy wypadek.** 80-letni starzec Brinkman z Mirosławia spadł w swej stodole z sianokosza tak nieszczęśliwie, że złamał sobie nogę. Pierwszej pomocy udzielił nieszczęśliwemu dr. Smigórowicz z Ujścia.

— **Pożar.** W wigilię Bożego Narodzenia nastąpiło w zagrodzie rolnika Kucwicza w Mirosławiu krótkie spieć. Pożar, zauważony przez domowników, ugaszono wczes.

Kronika gnieźnieńska

— **Kradzieże.** Nieznani złodzieje zakradli się do piwnicy cukierni „Bristol”, gdzie skradli dwie gęsi, torty i różne smakołyki wartości 200 zł. — Niejakim Łukowi w Strzyżewie skradziono korbę do blachy. Jak się okazało kradzieży dokonał niej. Rudolf G. z Jankowa Dolnego, który w ciągu listopada skradł pas od

Cło na pomarańcze obniżono z 200 na 40 zł

Już dzisiaj rozpoczęto w Gdyni cienie pomarańcz i mandarynek według ulgowych stawek — Pomarańcza będzie kosztować w detalu 25—30 gr.

W dniu wczorajszym urzędy celne na terenie Rzeczypospolitej otrzymały komunikat ministerstwa skarbu, zawiadamiający, iż od dnia 21. b. m. należy cła pomarańcze, sprowadzane do Polski drogą morską, z zastosowaniem 80-procentowej ulgi konwencyjnej. Ulga ta przyznana została w trakcie handlowym z Hiszpanią, a obecnie, na podstawie klauzuli o największym uprzywilejowaniu, objęto nią wszystkie państwa, z którymi mamy traktaty handlowe tego typu.

Urząd celny w Gdyni rozpoczął już dziś cła pomarańcze według nowej ulgi konwencyjnej. Cła, które dotychczas wynosiło od skrzynek około 110 złotych, wypada obecnie około 25 złotych. Dzięki obniżeniu cła cena jednej pomarańczy, w detalu, wyniesie będzie, w najbliższym czasie, 25 — 30 groszy. Podobnie obniżona zostanie wydatnie cena mandarynek, natomiast cena cytryn pozostanie bez zmiany.

W Poznaniu hurtownicy owoców południowych poinformowani byli wczes o mającej nastąpić obniżce

cła i dlatego nie robili większych zapasów. Hurtownicy wyrażają opinię, iż minie przynajmniej tydzień, zanim pomarańcze, cła w Gdyni i Gdańsku według nowych stawek, przybędą do Poznania.

Sytuacja w handlu detalicznym owocami południowymi w Poznaniu jest zupełnie niewyjaśniona. Obniżenie cła idzie po linii wielokrotnie wypowiedzianych życzeń właścicieli handli detalicznych owocami południowymi.

Na zebraniu kupców branży delikatesowej w Poznaniu, odbytem wczoraj, obecny tam delegat przedsiębiorstw z Gdyni nie mógł jeszcze wyjaśnić, w jakim stopniu nastąpi zniżka i od kiedy ona będzie obowiązywała. Ceny na owoce południowe w handlach detalicznych już obniżono i sprzedaje się zapasy, które naogół są nieznaczne. Poznańscy detaliści są raczej w obawie, że na Nowy Rok, czyli na Sylwestra, w którym to dniu pokup na owoce południowe jest zwykle znaczny, nie będą mieli dostatecznej ilości towarów.

członka honorowego. Podobna uroczystość z referatem plk. Zenktelea odbyła się w tym samym dniu w Dusznikach. (bm.)

— **Z rady miejskiej.** Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej uchwalono następujące dodatki komunalne na rok 1935. Dodatek do podatku przemysłowego od obrotu w wysokości 25 proc., od świadectw przemysłowych w wysokości 30 proc., od wyrobu napojów alkoholowych w wysokości 100 proc., a od sprzedaży tychże w wysokości 50 proc. Poza tem omawiano sprawę oddłużenia miasta i reorganizacji K. K. O. (bm.)

ZBASZYŃ

— **Z życia harcerzy.** W ubiegłą niedzielę I. drużyna harcerska im. kpt. Zwirki urządziła uroczystą zbiórkę z opłatkami. Przyrzeczenie harcerskie odebrał od siedmiu harcerzy drh. podharcemistrz Kowalski, wręczając im równocześnie krzyże harcerskie. Również od gromady zuchowej drh. podharcemistrz odebrał obojętnie. Po zakończeniu zbiórki nastąpiło łamanie się opłatkami. Przy kawie 70 młodzieńców spędziło wesoło czas wręczając sobie nawzajem upominki. W tymże dniu urządzili także harcerki wesołą wieczornicę dla gości, łącząc ją z rozprzedażą ozdób choinkowych. Piękne i efektowne ozdoby zebrał goście prawie wszystkie wykupił, dając tem dowód uznania pracy harcerki. Na powyższej uroczystości po raz pierwszy od chwili istnienia drużyny harcerki w Zbaszynie harcerki składały przyrzeczenia, które odebrała dch. Nykielówna z Nowego Tomysła. (zb.)

Kronika now. poznańskiego

POBIEZDZISKA

— **Chłopiec utonął.** W drugie święto Bożego Narodzenia bawił się na lekko zamrzniętym stawie 8-letni Tadeusz Gatkowski w gronie kilku chłopców. Słaby lód załamał się w pewnej chwili a Gatkowski wpadł do wody i utonął. Drugiego chłopca Kubiaka ocalał 14-letni kolega Dutkiewicz, który go wyratował przy pomocy deski. (pm.)

— **W 16 rocznicę powstania.** 16 rocznicę powstania obchodzono, jak w ub. latach przez miejscowe Tow. Powst. i Woiaków Po nabożeństwie złożono wieniec na grobie powstańca. W pochodzie wzięli również udział „Sokół”. W związku z rocznicą odegrana zostanie w Nowy Rok tragedia Huberta Rostworowskiego „Antychryst”. Czasy zysk przeznacza się na dożywianie dzieci szkolnych. (pm.)

Kronika szubińska

BARCIN

— **Z zebrania rady miejskiej.** W dniu 18 bm. odbyło się zebranie rady miejskiej, na którym uchwalono szereg dodatków do państwowych podatków na rok 1935. I tak uchwalono 70 proc. dodatek do państwowego podatku gruntowego, dalej 20 proc. do podatku od nieruchomości, 100 proc. dodatek do podatku budowlanego i 25 proc. dodatek do podatku obrotowego. Uchwalono poza tem pobierać 4 proc. dodek do podatku dochodowego. W dalszym ciągu postanowiono pobierać opłatę związaną z kolekcjonowaniem bydła i to od każdej sztuki 50 gr. od każdej dalszej 25 gr. Firmie „Karpacz” obniżono dzierżawę za miejsce pod stacją benzynową na 350 zł rocznie. (bp.)

KRONIKA TOWARZYSKA

Koło Przyjaciół Harcerzy przy popularnej Harcerskiej Drużynie Wilków Merskich w Poznaniu, urządziło w poniedziałek, dnia 31 grudnia 1934 r. w sa ach nr. 19 i 20 Domu Rzemieślniczego Reditę Sylwestrową dla WP. Sympatyków Drużyny, uroczystą różnymi atrakcjami między innymi uroczyste pożegnanie Roku Starego. Strój wieczorowy. Maski miłe widziane. — Premjowanie masek — Przygrzewać będzie dchorowa orkiestra Humor i śpiew przyczynią się do wesołego powitania Nowego Roku. Początek o godzinie 20.30. Wstęp łącznie z podatkiem zł 1.50. Wejście do sal, od strony Waiów Zygmunta Starego. Tylko za okazaniem zaproszenia. zg 8576/7

Polsko-Kat. Tow. Głuchoniemych w Poznaniu T. z. urządził we wtorek, dnia 1-go stycznia 1935 r. zabawę taneczną na sali p. St. Heyduckiej (dawniej p. Jarockiej) przy ul. Masztalarskiej 8 i p. Początek od godz. 20. Na tą zabawę zapraszamy wszystkich członków z rodzinami i krewnymi. Zarząd. zg 5511/12

Koło Śpiewackie im. Bol. Dembińskiego w Poznaniu urządziło dnia 31 grudnia 1934 Noc Sylwestrową c godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi ul. Aleja Marcinkowskiego 1, na którą zaprasza się sympatników Koła naszego. zg 5508/9

KCYNIA

— **Gwiazdki dla najbiedniejszych.** W niedzielę, 23 bm urządziły tutejsze Młode Polki gwiazdki dla najbiedniejszych dzieci naszego miasta. Dzieci, których było około 20, zebrały się o godz. 17 w salce parafialnej, gdzie już stała ubrana choinka. Przybyli także księża asystenci i panie z patronatu, poczem przy blasku żarzących się świec na choince nastąpiło wręczenie dzieciom upominków. Oczywiście był tam i tradycyjny „gwiazdor”, przed którym dziatwa deklamowała wierszyki itd. Na zakończenie odbyła się wspólna fotografia. Staraniem Koła rodzicielskiego przy tut. szkole powszechnej oraz jej kierowni-ka p. Jurczyka urządzano co roku gwiazd-kę dla biednych dzieci w szkole. W tym roku zrezygnowano z gwiazdki, natomiast zebrane fundusze przeznaczono na doży-wianie dziatwy ubogiej w szkole. (kw.)

Kronika średzka

— **Zatwierdzenie wyborów.** Tutejsze władze powiatowe zatwierdziły wybory sołtysów i podsołtysów we wszystkich 110 gromadach pow. średzkiego. Niebawem sołtysi i ich zastępcy obejmą urządowanie.

— **Egzaminy mistrzowskie.** W wyniku kursów rzemieślniczych, urządzonych w naszym mieście, egzaminy mistrzowskie złożyli — w zawodzie obuwniczym pp. Ant. Pepeta, Wiktor Orlicki z Środy i Leon Litkowski z Grabów; w zawodzie siodlarsko - tapicerskim p. Malanowski z Środy; w zawodzie piekarskim p. Polus z Środy.

— **Likwidacja apteki Ubezp. Społ.** Apteka przy tut. oddziale Ubezpieczalni Społecznej została zlikwidowana i przeniesiona do Gniezna. Lekarstwa, oprócz opatrunków, wydają obecnie dwie miejs-cowe apteki.

— **Napad.** Zuchwałego napadu dokonano w tych dniach wieczorem na ekspedjentkę firmy „Zgoda” Pelagję Nawrocką. Gdy N. znajdowała się na narożniku ul. Dąbrowskiego i Alejowej, zamaskowany osobnik usiłował jej wydrzeć teczkę z pieni-żmi, które niosła na pocztę. Na krzyk napadniętej osobnik zbiegł niepoznany.

— **Wypadek samochodowy.** Samochód, wiozący pewne towarzystwo z Nekli w kierunku Środy, uderzył na ostrym zakręcie we wsi Stroszki, w drzewo i rozbił się doszczętnie. Jedna osoba odniosła silne obrażenia. Przyczyny wypadku dotąd nie stwierdzono. (ak)

Kronika wrzesińska

— **Gwiazdki.** Panie z Tow. św. Winc-centego a Paulo urządziły corocznym zwyczajem gwiazdki dla biednych dzieci. Do zebranej w niedzielę w salce parafialnej dziatwy przemówił ks. prob. Kinastowski, poczem odśpiewano koledy i podzielono się opłatkami. Panie rozdzieliły następnie dary gwiazdkowe, składające się z artykułów spożywczych. Ofiarodawcom z miasta i powiatu z hr. Mycielską na czele należy się szczerze i gorące podziękowanie za pamięć o biednych.

Niemniej piękna gwiazdkę urządził w tym dniu Zw. Inwalidów Wojennych, będący pod kierownictwem p. Szambelana. Między członków i dzieci rozdano w sali kina „Odeon” różne środki spożywcze które pozwoliły im podczas gwiazdki zapomnieć o względnej nędzy.

— **Kradzieże.** W ostatnim czasie mnożą się w naszym mieście w zastraszający sposób kradzieże. Niema dnia, aby nie notowano jakiegoś nowego wypadku. Ostatniej nocy włamali się złodzieje do piwnicy p. Machyńskiego i skradli około 6 ctr. jabłek. (rp.)

— **Śp. Józefa Wysocka.** W drugie święto Bożego Narodzenia zmarła w Nekli, w pow. średzkim, śp. Józefa Wysocka jedna z najpracowitszych działaczek społecz-

Pościg za mordercą ś. p. Szałkowskiego

Prasa, radjo i cały aparat policyjny i prokuratorski ściga ukrywającego się Marjana Wyrembka alias Maludę, przestępcę o szklanym oku

Prowadzone usilnie przez władze policyjne i prokuratorskie śledztwo w sprawie zamordowania ś. p. posterunkowego Bol. Szałkowskiego w d. 24. 12. wydały już pewne rezultaty. W areszcie policyjnym osadzono kilku podejrzanym osobników, o czym już donosiliśmy.

Wyniki dochodzeń ze względu na tajemnicę śledztwa nie mogą być jeszcze ujawnione. Dziś przez rozgłoszenie Radja Poznańskiego nadano wiadomość wydziału śledczego na m. Poznań, który poszukuje jako podejrzanego o udział w zbrodni Marjana Wyrembka, znanego pod pseudonimem Maluda.

Wspomniany Marjan Wyrembek, z zawodu robotnik, syn Michała i Stanisławy z domu Pracel, pochodzi z Poznania i urodzony jest 14 marca 1911 r. w Poznaniu. W ostatnim czasie mieszkał w Poznaniu przy ul. Pamiętkowej 13, m. 25.

Poszukiwany zbrodniarz jest średniego wzrostu, szczupłym blondynem. Jedno oko prawe niebieskie, drugie lewe szklane. W ostatnim czasie był ubrany w czarny garnitur marynarkowy w paski, brązowy płaszcz z aksa-

ne futro z karakulowym kołnierzem szalowym, jednorzędowe, przy którym guziki obciągnięte są czarnymi nićmi i zapina się je na czarne pętle sznurkowe. Futro to pochodzi z kradzieży, dokonanej krytycznej nocy u mistrza piekarskiego Hantkego, G. Wilda 22. Nosi ciemną cyklistówkę, prawdopodobnie ciemno-granatową.

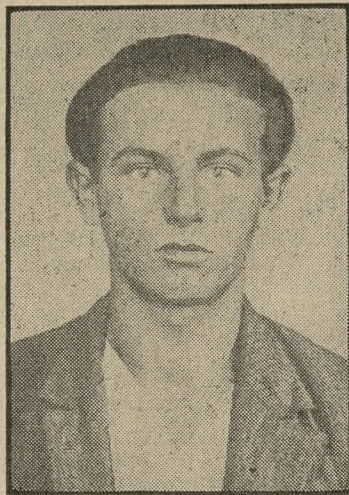
W towarzystwie wymienionego Wyrembka znajduje się Marjan Czerwiński, syn Stanisława i Stefanii z Wolnowskich, z zawodu robotnik, urodzony 27 października 1909 w Poznaniu. W ostatnim czasie Czerwiński mieszkał w Poznaniu przy ul. Fabrycznej 13, m. 14. Jest on blondynem o niebieskich oczach, wzrostu 1,75 m. postaci smukłej, pociągłej twarzy z czerwonymi wyrzutami. Zwracają uwagę odstające uszy. Ubrany był w granatowy zniszczony garnitur marynarkowy, brązowy płaszcz podniszczony z paskiem w duże kraty i ciemną czapkę cyklistówkę.

Wymienieni są zawodowymi włamywaczami już kilkakrotnie karani. Szczególnie niebezpiecznym przestępcą jest Wyrembek.

Władze śledcze podając rysopis obu przestępców do wiadomości publicznej, upraszają, ażeby w razie pojawienia się wymienionych powiadomić najbliższą jednostkę policyjną.

Śledztwo w sprawie zamordowania

ś. p. Szałkowskiego przejął wiceprokurator sądu okręgowego w Poznaniu Misiurewicz a jako sędzia śledczy

Marjan Wyrembek, domniemany zabójca ś. p. Szałkowskiego

prowadzi dochodzenia p. sędzia Norzski. Z ramienia policyjnych władz śledczych w Poznaniu, prowadzą dochodzenia kierownik wydziału śledczego komisarz Nowakowski, komisarz Tolwiński i komendant P. P. o m. Roznań nadkomisarz Kozakiewicz.

1000 zł nagrody za ujęcie mordercy

Jak się w ostatniej chwili dowiadujemy, komenda wojewódzka policji państwowej w Poznaniu wyznaczyła 1000 zł nagrody za ujęcie mordercy ś. p. poster. Bol. Szałkowskiego, Marjana Wyrembka.

Skok w objęcia śmierci

Tragiczna śmierć robotnicy, która chciała uniknąć kontroli biletów

Tczew (at.) Na pograniczu polsko-gdańskim na stacji Miłobądz, oddalonej od Tczewa o 8 zaledwie kilometrów wydarzył się w piątek wstrząsający wypadek.

38-letnia robotnica Małgorzata Janicka, zamieszkała w Suchostrzygach w pow. tczewskim, chcąc uniknąć kontroli biletów wyskoczyła z pociągu

gdańskiego nr. 22 na główny tor kolejowy linii Gdańsk-Tczew.

W chwili wyskakiwania Janickiej nadjechał od strony Tczewa pociąg pospieszny nr. 601, zderzający z Warszawy przez Tczew do Gdańska. Parowóz tego pociągu porwał swą ofiarę, która wskutek strzaskania czaszki, zmarła natychmiast po wypadku.

Rozkietzane konie siały popłoch na ulicach Nowego Tomyśla

Jeden z przechodniów ciężko ranny

Nowy Tomyśl (tp.) W ubiegły czwartek spłoszyły się z nieznanych przyczyn konie browaru Pilauma. Pędzące konie siały popłoch na ulicach, rozbijając po drodze stojące wózki miejskie.

Na ul. Mickiewicza usiłował zatrzymać konie niej. Józef Kucz z Glin-

na, który jednak wpadł pod pędzący wóz. Koła wozu przeszły przez nogi i klatkę piersiową, tak, że Kucza odstawić trzeba było do szpitala powiatowego.

Konie zatrzymał pewien marynarz, bawiący w Nowym Tomyślu na urlopie.

rozmaitszym wersjom, a przede wszystkim mprzyczyni się do naprawy stosunków w klinice przy ul. Polnej. (k.)

Dziewczynka zmiażdżona

Mogilno (mm.) Na szosie we wsi Janowice w pow. mogileńskim przejeżdżał w południe samochód osobowy, własność dyrektora majątku Żerniki p. Kruka, kierowany przez szofera Zawadzkiego. Samochód najechał w pełnym biegu przechodzącą przez szosę 5-letnią Stefanję Ratajkównę z Janowic, która wskutek pęknięcia czaszki zmarła w dwie godziny po wypadku. Śledztwo w toku.

Okruchy i kruszyny

NIE POZWOLIĆ DZIECIOM ŻEBRAĆ Od jednego z naszych Czytelników otrzymaliśmy list, który, w związku z naszym artykułem o walce z żebractwem, stwierdza, iż dotychczasowa akcja w tym kierunku, dała zadowalające niekiedy wyniki. Czytelnik nasz zauważa, że w miejsce niespotykanych już tak często żebraków w wieku starszym, względnie dojrzalszym, spotyka się obecnie na każdym kroku, w każdym lokalu publicznym, dzieci, przeważnie nieletnie, które w zastęp-

stwie rodziców szukają łatwego zarobku. Dzieci te żebrzą w ten sposób, iż sprzedają jakąkolwiek tandetę, sporządzoną najczęściej przez ich rodziców, lub rzekomych opiekunów. Rodziców, względnie opiekunów należy bezwzględnie pociągać do odpowiedzialności za wpajanie dzieciom metod zarobkowania, działających ujemnie na rozwój charakterów.

Czytelnik nasz przyznaje, że człowiek, będący w bardzo ciężkim położeniu, korzysta z każdej drogi wyjścia, ale jednak nad sposobem utrzymania się na powierzchni życia powinni głosić się rodzice sami, a nie obciążać temi obowiązками swych dzieci.

*

CZY LUDWIK XIV BYŁ ŻYDEM?

W żydowskim „Expressie Ilustrowanym”, wydawanym w Łodzi, zamieszczony został artykuł o braku higieny w dawnych czasach. Główny tytuł artykułu, brzmiący: „Nasi przodkowie czuli wstręt do wody” uważać należy w żydowskim piśmie za najzupełniej uzasadniony. Natomiast podtytuł artykułu: „Król Ludwik XIV nigdy się nie mył” wytwarza mniemanie, jakoby „król słońca” był przodkiem osób, redagujących „Express Ilustrowany”, czyli był Żydem.

Proszę wstać!

Wiejski Sinobrody

Sędzia, spojrzawszy na rosnącego chłopca, którego dozorca posadził na ławie oskarżonych i rzucił:

— Wyście Franciszek Skowron?

— Jo nic nie wiem, nie pamiętam, głowa mnie boli pan sędzia się chwile. Płatki, płatki, płatki!

Publiczność i stary głuchawy woźny wyciągnęli szyję w kierunku strażonych „kratek”. Siedział na nich chłop w wieziennym kitlu, z głową poobwijaną brudnymi chustkami. Macał się co chwile po potylicy i stukał pięścią w czoło, dając znać wszystkim przytomnym, że mu ktoś w głowie niebiele poprzestawiał.

Sędzia pokijał głową: pewnie, jak się kto siedem razy żeni, to widomy znak, że całkiem złąpiał. Słuchajcie Skowron, a warjata wy nie udajecie?

— Jo nie Skowron, jo nic nie wiem. Pan sędzia udaje.

Zawołać świadków!

Woźny z wielką paradą wprowadził na salę 7 żon Skowrona. Jedną mogła być matką drugą. Zdawało się, że wieś przysłała wszystkie spóźnione babskie roczniki do poboru.

— Znacze tego, co tu siedzi — sędzia wskazał oskarżonego. On mówi, że nie nazywa się Skowron.

— To on! — Franc — niepota, ten istny — ryknęły baby chórem, jak w kościele.

— No widzicie Skowron, co będziecie udawać, nie wam to nie pomoże. Wszystkie wasze żony was poznały, choć żyliście z niemi po 3 dni z każdą. A my mamy jeszcze lekarzy.

— Jo nic nie wiem, to nie moje baby.

— Która z was była pierwszą żoną?

— Ja — szepnęła wstydliwie Jagusia Skowron, z domu Ciele. Ja jeździem tą ochfiarą i moja Marcyś tysz.

— To macie dziecko?

— A ino.

— A jak z tym ożenkiem było?

— Ano przyszedł na wiljom zeszłego roku do wsi i pada, że jest Skowron. Chłop był sielny. Pińkami bez chałupę ciskał, to i ponieśliśmy na zapowiedzi.

— A długo go znależcie?

— Z tydzień bydzie.

— I co tak odrazu polecieście do kościoła?

— No proszę Sundu, przecie pińkami ciskał.

— No a co potem było?

— Dziecko, Marcyś, proszę Sundu.

— Ale ze Skowronem.

— A rzucił me. Wdział nowe portki, pińkade z za obrazu wyciągnął i poszedł.

— Na nowe zaloty, co?

— Tego ja już nie wiem.

— A kto był przy waszym ślubie jako świadek?

— Jakób Patelnia. On tu jest.

— Patelnia, znacze tego człowieka — sędzia wskazał Skowrona.

— Tak, to Skowron, popiłem z nim nieraz. Bulem na jego weselu.

— Na którym?

— A na wszystkich.

— Jakto?

— A no tak.

— Czy on wtedy udawał warjata.

— Un taki głupi nie jest. Dość dobrze go doł, i do rzeczy mądrze się zabirał.

Woźny wprowadził drugą żonę Skowronową, Magdę z domu Nienasyconą.

— To wasz mąż?

— Taki un mój jak i tych szuściu ko-

bit. Wreszcie woźny wywołał ostatnią Skowronową Janową z domu Żyła. 45-letnią babina weszła na salę w chuście, splunęła w kierunku, gdzie siedział jej krótkoterminowy mąż i stanęła przed sędzią.

— Wyście przedtem byli wdową?

— Nie dostyszę.

— Wdową/byliście? — krzyknął niecierpliwiony sędzia.

— Katoliczką jestem, tak.

— Braliście ślub ze Skowronem?

— Brac brałam i to w dwa lata po śmierci ś. p. pierwszego męża Jakóba. Skowron przyszedł z papierami, obejrzał chałupę i mówił, że się chce żynić. Tak my poszli do stanu cywilnego i wszystko było w porządku.

— A po ślubie było w porządku?

— Pierwszy dzień to nie mogę narzekać. Był miły, a kochał gorąco. A potem zwiał i więcej się nie pokazał. Tera to on głupka udaje, a przudzi: to on taki nie buł, mąż był — dziś go niema. A zresztą jo tylko o jedno proszę sądu chce mieć te święta spokojne i nie być jego żoną.

— I my tyszl! wrzasnęły pozostałe Skowronowe.

Sąd udał się na naradę.

Gdy sąd wrócił, Skowron znowu pukał się w czoło. Zdawało się, że nie rozumiał, jak sąd wymierzył mu 4 lata więzienia

ś. p. Bolesław Szałkowski

mitnym kołnierzem lub popielatym płaszczem z kołnierzem z tegosamego materiału. Może też być ubrany w czar-

nych. Już w czasie wojny brała czynny udział w tajnych organizacjach, a w wolnej ojczyźnie pracowała w różnych organizacjach, niosąc pomoc ubogim i potrzebującym. (rp.)

— Wystawa przemysłowo-rolnicza. Z okazji tygodnia propagandy przemysłu polskiego odbyła się w naszym mieście w dniach od 8—10 bm. wystawa przemysłowo-rolnicza, która zgromadziła dużo pięknych eksponatów z przemysłu, kupiectwa, rolnictwa i rzemiosła. Przewodniczącym komitetu wykonawczego był p. aptekarz Konieczny. Otwarcia wystawy dokonał po przemówieniu prezesa Samulskiego z Poznania starosta Kowalewski. Wystawę zwiedziło przeszło 5 tys. osób. Z wystawą połączono pokaz gołębi i królików, za które przyznawano dyplomy, ofiarowane przez Izbę Rolniczą. Izbę przemysłowo-handlową i Związek Obrony Przemysłu Polskiego.

— Polowanie na zajace. Dotychczasowe wyniki polowań na zajace sprawiły właścicielom łowisk niemałe rozczarowanie. Na łowiskach w okolicy tutejszej pada bowiem zaledwie 50 proc. szaraków w stosunku do lat ubiegłych. Myśliwi tłumaczą to tem, że na wiosnę, która nastąpiła bardzo wcześnie, dużo młodych zajęcy, nie mając w polu dostatecznego schronienia, zostało przez różnorodnych drapieżników zdziesiątkowanych. Niektórzy właściciele ziemscy, by podnieść ten fatalny stan zwierzyny, nie urządzają w obecnym roku żadnych większych polowań. — Polowanie na szaraki kończy się z dniem 31 grudnia. (gn.)

Porządki w klinice przy ul. Polnej przedmiotem śledztwa

Społeczeństwo poznańskie w ubiegłym tygodniu zostało zaalarmowane wiadomościami o stosunkach, panujących w klinice przy ul. Polnej. Krążyły najrozmaitsze wersje, w które trudno było uwierzyć. Obecnie dowiadujemy się, że po przeprowadzeniu śledztwa, które spoczywa w rękach sędziego śledczego Norskiego, winni zostaną pociągnięci do odpowiedzialności sądowej.

Przypuszczać należy, że interwencja władz sądowych położy tamę naj-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MUROWANSKI VON KAISERFEST

Leży przedemną piękna książka w kremowej oprawie, ozdobiona na okładce herbem dawnej Galicji: czarna kawa u góry nad pasem, pod pasem trzy korony. Pokażna ta, obficie ilustrowana książka została wydana przez Zakład Ossolińskich i obejmuje przeszło trzydzieści szkiców Kazimierza Chłędowskiego, zebranych ze zjawstwem i smakiem po rzadkich nieraz czasopismach przez dyr. Ludwika Bernackiego.*)

Są wprawdzie w tym zbiorze i szkice z obcej przeszłości: o Tomaszu Carlyle'u, Wiktorze Hugo i Zoli, Lessepse, Kaubachu, czy o Sarze Bernhardt, ale znakomita większość stanowią obrazy z dawnej Galicji. Stąd ów herb z czarną kawką na okładce.

Książka roi się od kapitalnych sylwetek dawnego galicyjskiego i galicyjsko-wiedeńskiego świata. Autor, literat z krwi i kości, obok typów, wziętych z rzeczywistości, dał kilka znakomitych portretów imaginacyjnych. Za ich wybór należy się specjalną wdzięczność wydawcy.

Cóż to np. za kapitalna satyra na stosunki galicyjskie, ów szkic o panach Murowańskich von Kaiserfest! Nie trzeba zapominać, że Chłędowski pisał to już w Wiedniu jako wyższy urzędnik w ministerjum dla Galicji, którego był potem ministrem. Oczywiście pisał pod pseudonimem w warszawskim „Słowie”. Otóż pan Kornel Murowański, który wstąpił na służbę do lwowskiego namiestnictwa już w epoce konstytucyjnej, miał przedziwne podwójne nazwisko, jakby płaszczyć podwójny. Odszedłszy je po ojcu. Bo ojciec jego, przybyły do Lwowa w pol. XIX-go wieku gdzieś aż z pod Ołomuńca, gdy został austriackim hofratem spolonizował wprawdzie nazwisko czeskie: Murowański — na polskie: Murowański, ale równocześnie — (bo wraz z tytułem hofrata dostał szlachectwo) — przybrał sobie przydomek „von Kaiserfest”, niby przestroge dla potomków, aby stali wiernie przy cesarzu.

Nazwisko to było świetną asekuracją na dwie strony: i w stosunku do Polaków we Lwowie i dla Niemców w Wiedniu. Bo stosownie do panującej politycznej koniunktury można było je odpowiednio przeprasować; bądź na: „von Kaiserfest-Murowański”, bądź na samo „Kaiserfest”, gdy z Wiednia wiał wiatr niemieckiego centralizmu, albo na samo polskie „Murowański”, gdy górę brały tendencje federalistyczne.

Podmalowawszy w ten sposób tło, skreślił Chłędowski mistrzowski obraz biurokratycznej kariery młodego Kornela Murowańskiego, od jego wstąpienia do galicyjskiego namiestnictwa aż do powołania do ministerstwa w Wiedniu. Kapitalna satyra na ówczesne galicyjskie stosunki. Świetny jest ten Kornel Murowański, który stał się nieocenionym prezydentem, bo „pilnie siedział w biurze, trochę pisał, dużo słuchał, dużo kłaniał się i — milczał”. Wszak urzędnik, jeśli mówi, to przecież może powiedzieć kiedyś coś, co zamilczeć trzeba. Jeżeli nigdy nie mówi, to można mu zupełnie zaufać.

Obok takich kilku sfingowanych portretów przedstawił Chłędowski w innych galicyjskich szkicach prawdziwe zdarzenia i prawdziwych ludzi. Opisał zaćmienie Galicji przez Austrię, dzieje walki Galicji z Wiedniem o autonomię, a na tem tle nakreślił w osobnych szkicach bogatą galerję portretów galicyjskich postaci, czy to nasyłanych z Wiednia Pergenów, Hadików, Hauerów, czy też Kuropatnickich, Krasińskich, Czartoryskich w Sienawie, Lubomirskich, J. M. Ossolińskiego, Sygierta, ks. Siarczyńskiego (szkic wprost świetny), stryjaka swego Walentego Chłędowskiego, Dzierżkowskiego, Kamińskiego, Franciszka Smolke i innych.

Bodać, że najpiękniejszą w tej bogatej kolekcji szkiców jest obszerna rzecz o Aleksandrze hr. Fredrze, pisarza w r. 1880, w cztery lata po śmierci wielkiego komedjopisarza. Dał w niej Chłędowski cały życiorys, głęboko odczyt, tego dziwnego człowieka, błyszczącego świetnym dowcipem w wierszu satyrycznym i w komedii, a przytem melancholika, czarno patrzącego

na ludzi. Opisał dziecinne lata, epopeję napoleońską, powrót do kraju:

wyjechaliśmy razem... nie z różnych pobudek.

Napoleon na Elbe, ja prosto do Rudek...

...gospodarskie kłopoty, przepłatanie kłopotami teatralnymi, ożenek, fatalne skutki krytyki Goszczyńskiego, działalność na arenie politycznej i szczególnie pożyteczne domowe.

Melancholiję swą koił poeta wspomnieniami lat napoleońskiej epopei i stosunkami koleżeńskimi z dawnymi towarzyszami broni. Gdy w późniejszych już latach dawny towarzysz broni gen. Żalski przysłał mu egzemplarz swych wspomnień o pułku lekkoconnym, odpowiedział mu Fredro pięknym wierszem:

że za granicą wspomnień i pamiętek coraz nam ciszej, coraz ciszej w życiu, gdzie niegdzie tylko, jak kłos w gradobiciu.

Z proporcem w rękę stoi jeszcze szczątek.

Dobrze się stało, że autor „Sieny”, „Dworu w Ferrarze” i paru równie cennych „Rymów” został przypominany w tych drobniejszych, lecz świetnie pisanych i wysoką kulturą przepojonych szkicach. Wykazują one raz jeszcze, iż mieliśmy w Chłędowskim doskonałego literata o typie zachodnio-europejskim, a biorąc ściślej: francuskim — pisarza o wielkiej erudycji, a bogato obdarzonego talentem popularyzatorskim w najszlachetniejszym znaczeniu poziomu i jakości. Piśmiennictwu bardzo trzeba takich piór. One to, gdy ich jest więcej, podnoszą literaturę bieżącą do ogólnej wyższej rangi, a w pewnej mierze o tej randze decydują.

Dr. Feliks Pohorecki
L w ó w

Z Polskiego Tow. Historycznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie naukowe z odczytem prof. dr. Władysława Kopczyńskiego pt. „Pamiętnikarze konfederacji Barskiej”.

SAM NA SAM Z GŁOŚNIKIEM

Opera z przed trzech wieków — św. Szczepan otworzył teatry włoskie — Wspomniały „Orfeusz” i jego nowa szata — W dwóch obróbkach — Od prostoty do zwyrodnienia i z powrotem — Poszukiwania w eterze.

Radjofonja włoska przesłała nam w drugi dzień Świąt inauguracyjne przedstawienie opery z rzymskiego Teatro Reale. Był to „Orfeusz” Monteverdiego w adaptacji Giacoma Benvenuto. Wszystkie wielkie opery włoskie otwierają się jak wiadomo, w dzień św. Szczepana. Scala dawała równocześnie „Syna marnotrawnego” Ponchiello, lecz nie był on transmitowany przez radio.

Przy „Orfeuszu” okazało się jeszcze raz, jak mocną dźwignią kultury muzycznej staje się radjofonja. Słuchacze polscy nigdy prawdopodobnie nie usłyszą u siebie tej trzysta lat zgorąlczonej opery wielkiego włoskiego reformatora. Dzięki głośnikom zapoznaliśmy się z jej pełnym powagą stylem, który polega na recitativach-ariosach, płynących szeroką falą melodii — bez mała „nieskończonej melodii”, o którą w półtrzecia wieku później oparł Wagner swoją formę dramatu muzycznego. Linja tego śpiewu jest przedziwnie szlachetna i pełna wyrazu, a przepłatają ją krótkie zespoły i chóry. Część orkiestralna nosi oczywiście ślady wielkich retuszy w instrumentacji i w pomnożeniu głosów. Oryginalny Monteverdi posłużył tylko za kanwę do własnych pomysłów Benvenuto. Najważniejsze, iż słuchacz od razu mógł się zorientować, jak zwyrodniała się później forma opery, dochodząc do popisów śpiewackich w arjach i „pezzi concertati”, przegradzanych schematycznymi recitativami. W stosunku do takich zsyłanych jest „Orfeusz” istotnym dramatem muzycznym o monumentalnym kształcie, w którym słowo i dźwięk są ze sobą organicznie zrośnięte.

Publiczność przyjęła entuzjastycznie sędziwą, a tak młodą premierę, wykonaną przez zespół Teatro Reale w sposób skończony. Nad innych znakomitych śpiewaków wybiła się osobno Benvenuto Franci, świetny barytonista, któremu powierzono „Orfeusza”.

ŻYCIE KULTURALNE

KRAKÓW ODZYSKA HALABARDNIKÓW

Z Krakowa donoszą nam (krt):

Starsi Krakowianie pamiętają jeszcze ze swych nocnych powrotów w domowe pielesze tak zwanego halabardnika. Był to stróż nocny — ostatni przeżytek dawnych czasów dawnego Krakowa. Z halabardą i latarką, w szerokim płaszczu i czapie, obchodził sobie taki Planty, niewiele chyba tam stróżując, ale wnosząc do nastroju starego Krakowa element świetnie ornamentacyjny, pełen szczególnego nastroju.

Od wielu lat halabardnicy zniknęli z przepięknych uliczek krakowskich. Ostali się tylko jeden, a i ten malowany. Henryk Szczygiński wydał swego czasu kapitalną autolitografię kolorowaną na której, w świetle księżycy, kroczy sobie Planta-

mi ostatni przeżytek malowniczej przeszłości. Ale teraz Towarzystwo Miłośników Krakowa postanowiło zwrócić się do zarządu miasta, aby wznowił dawny obyczaj. Halabardy są — przechowano je w zbiorach miejskich, ochotników pewnie nie zabraknie i w ten sposób niewielkim kosztem wróci się nastrojom Krakowa motywu pełen poetyckiego uroku i tak bardzo przynależący do naszych murów i ulic. Może już latem, gdy Kraków zaroi się jak zawsze od przejeżdżnych, spieszących do wód małopolskich, ukaza się wieczorami halabardnicy na mrocznych zakrętach Plant, aby swymi postaciami przenosić widza jeszcze bardziej w czasy dawnego, królewskiego Krakowa.

LITERATURA

W stulecie urodzin Deotymy, które właśnie przypada, nie przedrukowano żadnego z jej pełnych retoryki, sążnistych poematów, nawet mało kto wspominał jej „salon literacki”, w którym przyjmowała holdy niemal jak Pytja, a swym improwizatorskim trójnogu. Ale Panienka z okienka, powieść na tle starożytności, została się w pamięci współczesnych i dobrze zorientował Dom Książki Polskiej, że w czwartej już edycji wydał ten „starodawny romansik” z ilustracjami Antoniego Gawińskiego. „Panienka z okienka” doczeka się pewnie dalszych nakładów, zwłaszcza że Gdańsk, acz nie stał się „znowu nasz”, wbrew nadziejom w „Panu Tadeuszu” Pan Sędzia trzy wódeczce gdańskiej, lecz bądź co bądź wszedł w orbitę Polski, a przez to i przeszłość swoją ku nam znowu przybliżył.

Teraz nasi „lampowicze” będą niecierpliwie czekali tegoż „Orfeusza” ze Scali, która wystawi go w adaptacji Ottorina Respighiego. Będzie to ciekawe porównanie.

Co do techniki odbioru, to trzeba będzie przy transmisjach włoskich dobrze uważać na zapowiedzi speakerów. Bywają takie dni, w których np. Rzym ulega zakrzyżeniu przez Kijów z jednej, a Sztokholm z drugiej strony, tak, iż nawet trybunowe aparaty (jak np. mój) mają kłopot z rozwikłaniem dźwięczącego kłębaka. Można wtedy przeskoczyć na Bari, lecz tam znow wielkie faddingi utrudniają często odbiór, niezależnie od wdzierających się także sąsiadów. Z drugiej strony, drukowane programy grzeszą niedokładnością, np. „Orfeusz” był obiecany także przez Medjolan, podczas gdy w rzeczywistości dawano tam na głównej stacji jakąś sztukę mówioną, a transmisja rzymska była nadawana przez nieuchwytny w Polsce „Milano seconda”. Natomiast miała „Orfeusza” Florencia i była wybornie w Poznaniu słyszalna. Trzeba więc uważać na zapowiedzi i stosownie do nich w eterze się rozglądać. Zdaje się, że każdy z wielkich teatrów operowych będzie nadawany w tym roku na parę stacji włoskich — równocześnie idzie o to, aby najwygodniejszą sobie wyszukać, nie zdejając się na program. W. N.

„Ceperska” audycja ze Lwowa. W święta Radio Polskie nadało na wszystkie rozgłośnie ze Lwowa audycję „Przed Jarnickowym szalasem”. Miały to być piosenki i tańce góralskie, kierował audycją p. T. Seredyński. Tymczasem góralstwa było niewiele, natomiast „ceperstwa” mnóstwo. Kwartet wokalny o dość nieszczęśliwym materiale głosowym śpiewał zwietrzałe układy Lachmana (np. „Animia nie juhas...”) albo jeszcze bardziej odbarwione układy Rzepeckiego i Lipskiego. Niepotrzebnie towarzyszyły tym śpiewom instrumenty smyczkowe. Głano też na fortepianie „góralskie” melodie w układzie Kleczyńskiego — z przed pół wieku.

Przez trzydzieści pięć minut otrzymaliśmy takie podróbki (a to w dwojakim sensie; raz jak przeróbki równające się podrobieniu, powtórze jako „podrobki” ze stanowiska... kulinarnego, tj. różne muzyczne skrzydła, żołądki i łapki) — a dostawialiśmy je akurat ze Lwowa, gdzie stale przebywa zasłużony badacz i znawca muzyki Podhala, prof. dr. Adolf Chybiński, który wie co to jest muzyka góralska i jak ma być opracowana aby nie straciła swej autentyczności. Poza tem, czy tak trudno było np. zagrać na smyczki proste, a tak piękne i wierne „uty” góralskie ze zbiorów Stanisława Mierczyńskiego, np. we Lwowie wydany? Naprawdę trzeba zerwać z falsyfikami, gdy dość wyciągnąć rękę po autentyk. (J. M.)

NAUKA

Degradacja „Listów z podróży” Odyńca.

Oddawna listy te, uważane za ważne źródło wiadomości o Mickiewiczu z czasów jego podróży po Niemczech i Włoszech, budziły podejrzenia co do swej wiarygodności. Teraz prof. H. Życzynski dokonał ostatecznego porachunku w szkicu „Mickiewicz w oświeśleniu Odyńca” (Pam. Lubelski II, Lublin 1934, i odb. str. 23), gdzie wykazał, że Odyńca dopuścił się świadomych mistyfikacji, że dawne listy rozszerzył i przerobił około r. 1870, wzorując się częściowo na Eckermanna Rozmowach z Goethem szerzył podobnie bezkrytyczną i bałwochwalczą cześć dla geniusza, poglądy Mickiewicza z wykładów paryskich bezceremonialnie wciął w swe „Listy”. „Ściągał” różne historie ze Schlegla, Taine'a, Haecckla, a nawet J. Vernego, dopuszczał się plagiatu na listach Z. Krasińskiego, świadomie wypaczał myśli Mickiewicza. Konkluzja ostateczna dr. Życzynskiego brzmi wprost fatalnie: „Odyńca komponował swe „Listy z podróży” dla celów czysto osobistych, dla własnej popularności, rehabilitacji i interesu. Przez swoje mistyfikacje i dowolności wyrządził Mickiewiczowi dużą krzywdę. Wobec tego należy te „Listy” skreślić z inwentarza źródeł naukowych do Mickiewicza, a przenieść je do dzieł kultu poety”. Stanowią one swoistą odmianę opowieści biograficznej, która autorowi nie przynosi zaszczytu. (P.)

MUZYKA

Dziesięć lat „Muzyki”. Ledwieśmy się obejrzieli, a upłynęło lat dziesięć od czasu, jak wyszedł pod redakcją p. Glińskiego pierwszy zeszyt warszawskiej „Muzyki”. Było to pierwsze na ów czas poważniejsze pismo muzyczne, a przy tem żywe i dobrze informujące o zjawiskach bieżących. „Muzyka” ma za sobą stowardziesiąt zeszytów o dużej nieraz obfitości, a także o ważkiej treści, którą tworzyły pióra wybitne polskie i obce, jak o tem wiadomo czytelnikom z zamieszczanych przez Dział nasz sprawozdań. Osobne miejsce w bibliografii tych lat zajmą zeszyty specjalne, poświęcone pewnym zagadnieniom (opera, taniec itd.) albo pewnym indywidualnościom twórczym. A że mimo kryzysu „Muzyka” wychodzi dalej i spełnia swoje zadania, to dowód, iż redakcja nie osłabła w energii i do dawnych zasług, chce dołączyć nowe, czego szczerze jej można życzyć. (In.)

O Moniuszce w Bytomiu. Z Katowic donoszą nam (ad): Związek Polaków w Niemczech zorganizował w teatrze bytomskim wieczornicę moniuszkowską. Odczyt o Moniuszce, ilustrowany kompozycjami mistrza, wygłosił nauczyciel muzyki w gimnazjum polskim w Bytomiu, prof. Maćkowiak. Przybyła licznie publiczność polska i niemiecka.

JESZCZE JEDNA ANEGDOTA

Niespodzianka... Zmarły temi dniami francuski muzyk Reyser był po premierze swego „Sigurda” przedmiotem owarj i holdów w pewnym salonie paryskim. Między innemi podeszła do niego wytworna siwowłosa dama, mówiąc:

— Dałabym tysiąc franków, drogi mistrzu, aby usłyszeć „Sigurda”...

— Pani jest doprawdy nazbyt łaskawa! — wpadł jej w słowo Reyser, rumieniąc się z zadowolenia.

—... bo jestem głucha... — skończyła sędziwa wielbicielka, nie dosłyszawszy wogóle, że Reyser coś do niej mówił.

Książki nadesłane

XYZ: „Człowiek o trzech obliczach”. Warszawa 1933. Skł. gł.: „Księgarnia Wojkowska”.

Prof. Karol Lutostański: „Projekt majątkowego prawa małżeńskiego”. Warszawa 1934. Komisja Kodyfikacyjna.

„Nasza walka o szkołę polską 1901 do 1917”. Tom II. Opracowania, wspomnienia, dokumenty zebrala Komisja Historyczna pod przewodnictwem prof. dr. B. Nawroczynskiego. Warszawa 1934. Komitet Obchodu 25-lecia Walki o Szkołę Polską.

*) Chłędowski Kazimierz: Z przeszłości naszej i obcej. Wydał według wskazówek autora L. Bernacki. Lwów, 1933, str. 711, 69 rycin

„Największa moja radość — to narciarstwo na wysokich stokach górskich! Piękne zdjęcie o wschodzie słońca.

Rajski zakątek

Cel podróży zakochanych — Księżę i gejsza — Ironja losu

Kto dawniej z Trisko lub Szanghaju jechał do Japonii, ten z pewnością lądował w Nagasaki, tej cudnej miejscowości, położonej na południowo-zachodnim wybrzeżu grupy wysp japońskich. W Nagasaki panował zawsze wesoły nastrój życiowy i było to jedyne miasto portowe, gdzie starodawne obyczaje japońskie były poniekąd wystawiane „na pokaz” przybywającym cudzoziemcom. Miejscowość ta odwiedzana była licznie przez bogatych Chińczyków oraz Rosjan, osiadłych na Dalekim Wschodzie, jak również stanowiła cel podróży posłubnych Europejczyków zamieszkujących wybrzeże państwa chińskiego. U wejścia do zatoki Nagasaki, po lewej stronie, góry, z wyrastającą ponad swe otoczenie, świątynią Buddy i dużym nowoczesnym hotelem: to — Inasa. Świątynia buddyjska zbudowana została na pamiątkę stracenia przed trzystu laty kilku tysięcy chrześcijan, którzy wzburali się podeptać nogami wzniesiony tam przez nich krzyż, za co straceni zostali z przybrzeżnej skały do wody zatoki. Hotel w Inasa „Japan” jest poniekąd także „pomnikiem”, ale już zgoła innego rodzaju zdarzenia. W tem ostatniem odegrali główne role dwaj wielcy księżęta rosyjscy i dwie gejsze.

W dziewiątym dziesiątku lat ub. wieku, kiedy Rosjanie rozbudowywali warownie Portu Artura, eskadra rosyjska, której w Władywostoku groził zamrożenie, zwykła była zawiązać na czas zimowy do Nagasaki, gdzie carscy oficerowie i majtkowie, lubując się cudnym klimatem i rajskim otoczeniem, czuli się doskonale. Z czasem miejscowość Inasa, będąca ongiś „rajem” przemysłowców, stała się czemś w rodzaju kolonii rosyjskiej, któregoś dnia przybył tam z eskadry, Wielki Księżę Aleksander Aleksandrowicz. W czasie postoju okrętów, potomek Romanowych poznał gejsz Omei-San, której piękność głośna była od Nagasaki po granice Syberii. Wielki Księżę zakochał się nie na żarty w pięknym „rajskim ptaku”, a i córka kraju Wschodzącego Słońca wnet zapalała gorącym afektem do przystojnego syna Północy. Napiecie jej uczuć wyładowało się jednak w nieprzewidywany sposób, słowem wynikł skandal, kiedy Omei-San trawiona tęsknotą w jakiś czas potem, zjawiała się nieoczekiwanie w mieszkaniu prywatnym Aleksandra Aleksandrowicza w Władywostoku, reklamując prawa „narzeczonej” księcia. Incydent zlikwidowano „od ręki”: torpedowiec „Bogatyr” z piękną gejszą na pokładzie, wyszedł na morze, biorąc kurs na Nagasaki... Omei-San nie wracała jednak z pustymi rękami; owszem, starczyło na zakupienie gruntu i pobudowanie wytwornego hotelu „Japan” w Inasa. Splendor wysokiej protekcji otaczał długo jeszcze szczęśliwą gejsz, aż w końcu i jej gwiazda zbladła.

Nad Inasa rozbiły się nowe słońce. Słoniem tym była Omei-San, dziewczę zatrudnione w hotelu „Japan”, a którego szczęście życiowe rozpoczęło się, gdy pewnej słonecznej niedzieli w zatoce Inasa zarzuciła kotwicę rosyjska eskadra wojenna i ze statku admirałskiego wysiadł na ląd młody oficer w otoczeniu licznej świty. Oficerem tym był nie kto inny jak młody cesarzewicz, późniejszy car Mikołaj II, który w drodze powrotnej z Tokio, gdzie gościł u Mikada, zawiązał był do Inasa celem ufundowania cerkwi i odwiedzenia znajdujących się tam grobów rosyjskich. Uroczysty „Kwiat Wiśni” przydzielony został do świty cesarzewicza jako „herbaciarka”, i odtąd powodzenie życiowe Omei-San było zapewnione. Renta i liczne cenne podarunki nadchodziły z Petersburga.

I jeszcze jednego dostojnika rosyjskiego gościł „rajski ptak” Inasa, a le-

było to już w całkiem innych okolicznościach. Gościem tym mimowoli — był komendant Portu Artura, generał Stessl, którego Mikado, po zdobyciu tej potężnej warowni, osadził jako jeńca w Inasa, w wytwornym hotelu „Japan”, zbudowanym przez piękną gejsz za rosyjskie pieniądze... Kr

Mozart i Beethoven przyczyną rozvodu

Wysoce oryginalną i rzadko spotykaną sprawę rozwodową miał przed sobą le rozstrzygnięcia sąd okręgowy w Budapeszcie. Wyższy urzędnik państwowy Władysław S. wystąpił do sądu ze skargą rozwodową przeciw żonie swojej, motywując żądanie swoje tem, iż żona jego urządza mu niesłychane skandale gdy tylko usłyszy, że powód wykonywa utwory klasyków, Mozarta, Beethovena. Pani S., jak dowodzi powód, nie ma zrozumienia do muzyki klasycznej, która jest znowuż najwyższą rozkoszą dla powoda. Po osiemnastu latach pożycia małżeńskiego awantury domowe z racji sonet Mozarta lub Beethovena stały się dla pana S. zbyt przykre i dlatego też prosił on o udzielenie rozwodu. Pani S. nie pozostała dłużna w odpowiedzi swemu małżonkowi i dowodziła przed trybunałem że pan S. był dla niej uprzejmy i miły tylko w okresie narzeczeństwa, po ślubie zaś stał się sobą, t. j. okazał się ordynarnym człowiekiem, bez wychowania, lubującym się w grubiańskich dowcipach i niesmacznych anegdotach, co się zaś tyczy jego „mangi” muzycznej, twierdzi pani S., nie wypływa ona z muzykalności wrodzonej, gdyż gra pana S. razi każdego melomana i wywoływała już niejednokrotnie skargi ze strony sąsiadów. W pierwszej instancji sąd przyznał rację panu S., w drugiej instancji przyznano rację pani S., która dowiodła, że mąż ją zdradza z pewną aktorką. Sąd najwyższy zatwierdził wyrok drugiej instancji i orzekł rozwód z winy pana S. (r)

Glob ziemski z masy eksplozywnej

Rad należy do tych pierwiastków z pośród 92 znanych chemii, które spotykamy w najmniejszych ilościach w czystej postaci. Cała ilość posiadanej obecnie na świecie radu nie przewyższa jednego kilograma. Tajemnicze właściwości radu, jako materji promieniującej, okazały się w świetle późniejszych efektów rozpadania się atomów jego. Rad jest więc materiałem eksplozywnym, silniejszym postokroć od dynamitu czy ekrazytu. Rozpadanie się atomów w czasie, przetworzone na energję mechaniczną, byłoby tak wielkie, że jeden gram radu rozbity odrazu wyładowałby z siebie siłę zdolną do uniesienia na wysokość 34 metrów okrętu o pojemności 50,000 tonn. Co sekundę ulega rozpadowi w gramie radu 30 miliardów atomów, ale proces ten trwa tak długo, idzie tak wolno, iż trzeba 2400 lat, aby wszystkie atomy, tworzące gram radu rozpadły się i przemieniły w energję promieniotwórczą. Jeszcze inne obliczenie teoretyczne mówi, iż rozpad natychmiastowy gramu radu wytworzyłby gorąco wystarczające do zagotowania i przetworzenia w parę stu milionów litrów wody.

Poznanie tajemniczych własności radu otworzyło oczy uczonym na objawy życia materji nieorganicznej. Gigantyczne moce działają we wnętrzu materji, którą przywykło się uważać za martwą materję, rudę. Promieniuje ona, przetwarza się w coś innego czem była, magazynuje w sobie niesłychane, astronomiczne w swych wymiarach siły, które działają w ciągu tysięcy lat nieustannie, bez przerwy.

Chemja nowoczesna niedaleka jest od przypuszczenia, iż i inne metale, np. miedź, aluminium, żelazo, kryją w swem łonie podobne przemiany i procesy radioaktywne, których nie zdołano jeszcze zaobserwować ani stwierdzić. Hipoteza, iż materja pozornie martwa żyje życiem wewnętrznym ukrytem dla oka ludzkiego, że cały nasz glob ziemski składa się z materji ulegającej przemianom wewnętrznym podobnym do rozpadu atomów radu, hipoteza ta w razie potwierdzenia doprowadziłaby uczonych do konkluzji, iż glob ziemski składa się z materji eksplozywnej. Gdyby wiedza potrafiła dać w ręce uczonym sposób rozbijania atomów każdej materji, ziemia stałaby się składem materiałów eksplozywujących, o sile których żadne obecne materiały wybuchowe nie dawałyby najmniejszego pojęcia. (r)

Sylwestrowe zwyczaje Argentyny

W powodzi różnych imprez sylwestrowych roku bieżącego bardzo ciekawie zapowiada się wieczorek sylwestrowy w chlubnie już znanej kawiarni „Argentino” przy Alejach Małachowskiego 13. Dyrekcja kawiarni przygotowała „ludzką niespodziankę” angażując niezrównany zespół kabaretu literackiego „Osa”. Piosenki przywódcze egzotycznych ukulele wykonana przez uroczą Krysę Brylińską i młoczącego Jurka Glinińskiego białe rekordy temperamentu. W swym rodzaju niezrównany kawalarz Laurentowski — satyryk Dzewicz rozrusza niewątpliwie każdego. W muzycznych występach prym wędzie oryginalny Ferdek Kowalik. Przez cały wieczór jak również podczas dancingu, który się rozpocznie o godz. 21-szej przygrywać będzie doskonała orkiestra argentyńska pod przewodem p. Freda Plucińskiego. Program artystyczny po północy. „Bufet” suchy i mokry (wódki, wina) zadowoli niewątpliwie najwybredniejsze podniebienia. Tyle suchy komunikat. Rzeczywistość przejdzie oczekiwania.

Pg 8718-52,30

Z radości narciarskich: Przed zawodami narciarskimi dobrze natrzeć nogi śniegiem

Kleopatra pochowana w Paryżu

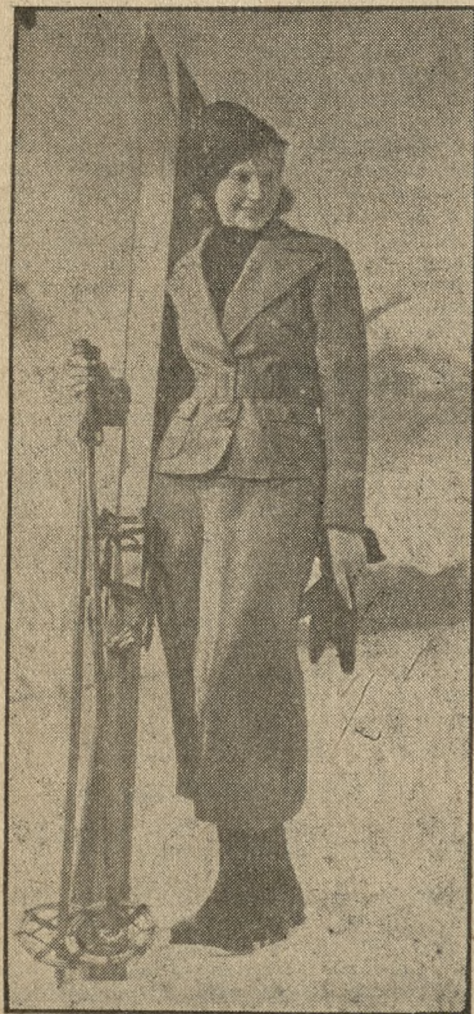
Pani Meriam Harry, znana literatka francuska, twierdzi, że skonstatowała, iż Kleopatra, ostatnia królowa starożytnego Egiptu, pochowana jest na ziemi francuskiej, w samym sercu Paryża. Mianowicie mumię królowej pochowano podobno w ogrodzie biblioteki narodowej pod dwoma starymi kasztanami. Pani Harry pisze o tem w swoim życiorysie królowej:

„Gdy Napoleon przedsięwziął swoją kampanję egipską, towarzyszył mu sztab wybitnych egiptologów. Przywieźli oni do ojczyzny wielką ilość mumij. Wszystkie pochodziły z grobowców królewskich, a wśród nich znajdowały się również szczątki dumnej Kleopatry”.

Rene Le Centil, dziennikarz francuski, który przez wiele lat prowadził dochodzenia w tej sprawie, przychylił się do zdania p. Harry. On również wierzy, że Kleopatra znajduje się wśród mumij, które z polecenia Napoleona przewieziono do Francji. Centil domaga się, aby mumię wykopać i poddać ponownym badaniom.

Henryk Smuczyński, wybitny malarz - karykaturzysta w r. 2035 w wyobraźni jego współpracownika, młodego malarza - artysty Witolda Gawęckiego. Obaj ci panowie przygotowują dekoracje w 1935 na sylwestrowe w 2035.

Modny kostjum dla narciarek. (Fot. Becker i Maas w Paryżu).

W 50-tym roku swego istnienia

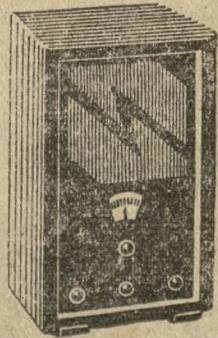
FABRYKA „**TYTAN**”

ng 14 567

**JUBILEUSZOWĄ SERJĘ
APARATÓW RADJOWYCH**

Warszawa, Obozowa 16
**URUCHAMIA DZIAŁ
RADJOWY i wypuszcza**

**SIECIOWYCH i BATERYJNYCH
SZCZEGÓŁY W PROSPEKTACH.**

SPOSTRZEŻENIA

Analfabetyzm religijny

Nacógł wszyscy ludzie myślący zgadzają się na to, że u podstaw obecnego kryzysu wszechświatowego jest kryzys moralny. Dowodziłaby tego choćby treść odpowiedzi na postawione przed rokiem przez „Kurjer Warszawski” pytanie ankietowe w sprawie przesilenia moralnego, politycznego i ekonomicznego, na które na łamach wspomnianego pisma odpowiadał cały szereg najwybitniejszych polskich myślicieli, uczonych, polityków, pisarzy i społeczników.

Z pod życia ludzkiego i ludzkich poczynań usunięto moralność, usunięto boski fundament i zawieszono je w próżni, nad przepaścią.

Na szczęście ludzkość zrozumiała w porę, że bez tego boskiego fundamentu nietylko nie może być dalszego postępu, ale, że postępowi dotychczasowemu grozi każdej chwili katastrofa. To też ludzie zaczynają zwracać się obecnie ku religii — stąd odrodzenie myśli religijnej i jej potężnienie z każdym rokiem wzrost. Akcja Katolicka, która staje się ośrodkiem tego ruchu religijnego, zdobywa coraz większe szeregi dzielnych bojowników odrodzonej myśli religijnej.

Kierownicy Akcji Katolickiej w Polsce podjęli, równocześnie z akcją żywego słowa i czynu katolickiego, akcję wydawniczą. Naczelny Instytut Akcji Katolickiej zapoczątkował pięciu tomiami piękne wydawnictwa p. t.: „Kultura Katolicka”. Niewątpliwie u podstaw tego wydawnictwa była m. in. i myśl zwalczania niesłychanego wśród polskiej inteligencji analfabetyzmu religijnego. Ten analfabetyzm religijny niestety jeszcze dziś tkwi głęboko wśród nas. Szkoła średnia dała nam za mało wykształcenia religijnego. Zresztą niejednokrotnie traktowała się i traktuje jeszcze dziś po macoszemu naukę religii w polskiej szkole. W życiu dalszym już zwykle ludzie nie starają się o pogłębienie swej wiedzy religijnej. Nawet na uni-

wersytecie nie myślą o tem, choć mają czas na zajmowanie się najróżnorodniejszymi problemami. O tym najistotniejszym problemie — religijnym — zapominają.

Do niedawna tylko garstka młodzieży akademickiej, zrzeszonej w sołalicjach marjańskich i kołach misjologicznych pracowała nad pogłębieniem swojej wiedzy religijnej. Szeroki ogół tej młodzieży, choć nieraz manifestował głośno swą katolickość, brnął w analfabetyzm religijny, nie mając często pojęcia o najprostszych dogmatach religii katolickiej i o zasadach katolickiej etyki. Dziś jeszcze spotykamy się z takimi np. powiedzeniami: „Mogę sobie przecież wierzyć w co chcę, katolikiem i tak być nie przestanę”, lub takie: „Każdy człowiek, nawet katolik, ma prawo mieć swoją własną etykę”, czy wreszcie: „Kościół katolicki powinien iść z prądem czasu i przeprowadzić rewizję swoich przestarzałych poglądów na różne sprawy, inaczej będzie odstraszał ludzi postępowych”. Oto dosłownie przytoczone powiedzenia lu-

dzi, zdawałoby się inteligentnych a co gorsza, mianujących się katolikami.

Takie i tym podobne powiedzenia nie są, niestety, odosobnione — a rodzą się one nie tyle ze złej woli, ile z nieznajomości prawd i zasad religii. Robią one wiele zamętu i ułatwiają dostęp do umysłów słabszych zgubnemu doktrynerstwu i prądom materialistycznym. W rezultacie sprawiają, że katolik odrywa się albo zupełnie świadomie od katolicyzmu, albo staje się zupełnie obojętny na sprawy religijne i faktycznie przestaje również być katolikiem.

Analfabetyzm religijny jest, zdaniem moim, jedną z głównych przyczyn powierzchownej i pozornej religijności a nawet niekiedy i religijnej obłądki, — bo, rzecz zrozumiała, trudno być dobrym i gorliwym katolikiem, skoro się nie wie, czego katolicyzm od człowieka wymaga. Dlatego też inteligentni katolici, nawet praktykujący, będzie tylko papierowym katolikiem, dopóki będzie religijny analfabeta i tym analfabetyzmem religijnym pogłębiać będzie kryzys moralny. Zresztą zrozumieć powinniśmy, że analfabetyzm religijny dla inteligenta-katolika jest niemniej kompromitujący, niż każdy inny analfabetyzm i nieucztwo.

L. REM

Kwestia dalszej emigracji do Ameryki

Stany Zjednoczone posiadają jeszcze olbrzymie obszary kolonizacyjne — Skutki ograniczenia imigracji — Czy zwrot w opinii amerykańskiej

Stany Zjednoczone Półn. Ameryki, dokąd w dawniejszych latach corocznie emigrowały tysiące ludzi ze wszystkich przeludnionych lub zubożałych krajów Europy, zanim wysłała ustawa ograniczająca ten dopływ, nie są mimo wszystko krajem zbyt gęsto zaludnionym. Wprawdzie mieszka tam 120 milionów ludzi, lecz są oni rozdzieleni na ten olbrzymi obszar w ten sposób, że przeciętna gęstość zaludnienia wynosi tylko 12 mieszkańców na jeden kilometr kwadratowy. Znajdują się w tym kraju ogromne przestrzenie, po których można jeździć przez kilka dni, nie napotykając na żadne osiedla ludzkie.

Szczególnie kraj na zachód od rzeki Mississipi jest przeważnie pusty i dlatego już kiedyś wybitni socjologowie amerykańscy opracowali szeroko zakrojony plan zaludnienia tego obszaru. Ale Amerykanie mieszkają chętnie w miastach, a każdy farmer tęskni do tej chwili, gdy będzie mógł sprzedać swoją farmę i przenieść się do najbliższego miasta.

Wiadomo też, że gospodarze reformy Roosevelta nie przywrócili Amerykanom dawnego dobrobytu. Obecnie zaś mówi się już szeroko o tem, że jedną z przyczyn amerykańskiego kryzysu gospodarczego jest zamknięcie granic Stanów Zjednoczonych dla emigracji z Europy i Azji. Ostre zarządzenia imigracyjne Stanów Zjednoczonych wywołały ten skutek, że liczba imigrantów, wynosząca przed wojną jeden do półtora miliona rocznie, spadła do dziesiątej części. Te miliony przybyszów przywoziły do Stanów Zjednoczonych, razem wzięwszy, jednak znaczne kapitały, a jednocześnie przyczyniały się swoją pracą do gospodarczego rozwoju kraju, szczególnie zaś części jego dotąd nie wyzyskanych.

A teraz w chwili, gdy rozkwitający przemysł i ogólna gospodarka amerykańska przystosowane były do wzrastającej konsumpcji, zarządzenia imigracyjne zatrzymały nagle miliony nowych konsumentów. Wskutek tego musiano wielkie liczby towarów magazynować i niszczyć, a następnie ograniczać ich produkcję.

Rozważania te wywołały w Stanach Zjednoczonych obecnie ruch, zmierzający do przywrócenia nieograniczonej możliwości emigracji do Stanów Zjednoczonych. Twierdzi się, że amerykański kryzys jest wywołany brakiem konsumentów, których dostarczyłaby w szybkim czasie imigracja z Europy i Azji, przyczyniając się do równowagi ekonomicznej i normalnego zbytu towarów. Jednym z rzeczników tego ru-

chu jest pastor Kaglen, zwany „pastorem radiowym” z powodu swoich popularnych przemówień w radio. Domaga się on zniesienia wszelkich ograniczeń imigracyjnych.

Ażby przeszkodzić napływowi nowych przybyszów do miast, co zwiększyłoby szeregi bezrobotnych i obniżyło płacę, rząd miałby oddawać na kolonizację wielkie obszary ziemi, jakie posiada nad rzeką Mississipi i w innych dalszych stanach amerykańskich. Obszary te są mało uprawiane, lecz bardzo żyzne. Amerykańscy bezrobotni nie zechcą się na nich osiedlać, lecz dla europejskich emigrantów będą one dostatecznie dogodnie. Zaleca on, ażeby rozbudować na tych obszarach nietylko rolnictwo, lecz również przemysł, który zajmowałby się przetwarzaniem surowców, jak cukier, ziemniaki itp.

Pastor Kaglen otrzymał po swoich przemówieniach radiowych w kwestii emigracji entuzjastyczne listy z całych Stanów Zjednoczonych. Dowodziłoby to, że w opinii amerykańskiej dokonał się w tym względzie zwrot. — Ciekawe jest też, że liczne organizacje przyłączyły się do tej akcji propagandowej, co rokuje jej poniekąd powodzenie.

Oczywiście, możliwość nowej emigracji do Stanów Zjednoczonych obudzi wielkie nadzieje w tych wszystkich krajach, które przez długie lata dostarczały dotąd Ameryce emigrantów. Czy i kiedy jednak te nadzieje się ziszczą, jeszcze nie tak rychło pewnie się dowiemy.

WALLACE BEERY-COPPER
WYSPA SKARBÓW

Fenomenalna obsada
najpotężniejszego filmu
pirackiego świata

W studjach wielkiej wytwórni amerykańskiej w momencie, w którym rozpoczynało się nakręcenie wielkiego filmu p. t. „Wyspa Skarbów” zebrani byli prawie najsławniejsi artyści Hollywoodu.

Lionel Barrymore ma za sobą 25 lat kariery artystycznej. Po raz pierwszy wystąpił we filmie za czasów D. V. Griffitha w roku 1909. We filmie „Wyspa Skarbów” gra on rolę Bolla Bonesa, najbardziej bezwzględniego ze wszystkich piratów.

Wallace Beery, który także jest jednym z weteranów ekranu, występuje w roli Johna Silvera, pirata o jednej tylko nodze i okrutnych oczach, lecz z reszka zapomnianej łagodności w sercu. Świetny ten aktor od przeszło 20 lat wzrusza i rozśmiesza z ekranu miliony swoich wielbicieli.

Jackie Copper, mimo swego młodego wieku, ma też za sobą już cztery lata doświadczenia filmowego i od pierwszego swego występu został ogólnie uznany za najznakomitszego młodego artystę ekranu. W roli Jima Hawkinsa, młodego bohatera niezliczonej ilości przygód ma wiele sposobności dla wykazania swego dużego dramatycznego talentu.

Lewisowi Stone, bohaterowi sceny i ekranu od przeszło 30 lat, powierzono rolę kapitana Smolletta, prowadzącego piracki statek na poszukiwanie skarbów.

Daśże ważne role w tym wielkim i wspaniałym filmie kreują Dorothy Peterson, Otto Kruger, Douglas Dambille i Nigel Bruce. Piękne to arcydzieło zrealizowane jest jak wiadomo według słynnej powieści Roberta Louis Stevensona o tym samym tytule.

„Wyspa Skarbów” ukaże się już jako następna wielka premiera w kinach „Apollo i Metropolis”.

ng 13 271

Wystawa wielkopolskiego artysty w „IKS”-ie

W Instytucie Krzewienia Sztuki wystawiał ostatnio szereg swych prac, młody i zdolny artysta - rzeźbiarz Jan Żok.

Artysta ten jest rodem z Wolsztyna, a kształcił się przez kilka lat w pracowni Marcina Rożka. Samodzielnie wykonał już kilka większych prac,

oraz liczne kompozycje, portrety, plakaty i medaliony. Popiersie Edwarda hr. Raczyńskiego, dłuta Żoka, zakupione zostało przez Muzeum miasta Poznania. Na ilustracjach dwie prace tego artysty z jego ostatniej wystawy w „IKS”-ie, góra „Madonna” (drzewo), dołem „Toreador” (terakota).

Gabinet kosmetyczny
Mgr. chemi Kuntzówny
Poznań, plac Wolności 9, m. 13 Tel. 54-38
Cielokształt pielęgnacji i poprawy urody
Najprzedniejsze kosmetyki. Farb. włosów.

dg 4 635

Wśród królewskiego przepychu odbył się w Neapolu chrzest córki włoskiego następcy tronu, której nadano imię Marji Pii.

LISTY Z BYDGOSZCZY

Gwiazdka ponad nocą

Otoczył mnie rój aniołów. Białych, błękitnych, różowych. Rój bardzo ruchliwy i bardzo głośny. Śmiechy i piski zagłuszyły zupełnie szum anielskich skrzydeł. I moje słowa również. Rój anielski nie pytał. Porwał mnie z sobą i poniosł, coraz wyżej, coraz wyżej... Aż na — — trzecie piętro.

Bo był to właśnie dzień uroczystego „opłatka” w szkole. Nietylko ta zresztą szkoła była w wieczór ten dosłownie rozanielona. Z każdej klasy, z każdego korytarza wypływały przedziwne, niezwykłe postacie. Zamiast szarych, zamiast granatowych mundurków, szaty lśniące, powłóczyście, powiewne. Zamiast skromnych beretów szkolnych, korony i diadem na głowach. Z ramion — zwykłe obciążonych szkolnymi torbami, — powyrastały dziś anielskie skrzydła. Jedno tylko pozostało w tych rojach anielskich niezmiennione, codzienne, ziemskie — a mianowicie — zdrowy, szeroki, — śmiechami młodzieńczej beztroski rozszrebrzony — wrzask.

Na trzecim piętrze — wrzask przysłał nieomal całkowicie i przeszedł w szept, uroczysty szept. Rój anielski pociągnął mnie do jednej z sal szkolnych, podzielonej zasłoną na scenę i widownię. Podczas, kiedy za zasłoną dokonywano gorączkowych a ostatnich przygotowań, miałem dość czasu, by dokładnie przyjrzyć się publiczności, zalegającej szczerze, improwizowaną widownię.

Pierwsze rzędy krzesel zwartą lawą zajęły dzieci. Jakies zupełnie inne od tych, które za zasłoną przygotowywały się do anielskich występów. Dzieci bardzo ciche i bardzo blade. Wymizerowane, niedożywione i jak najskromniej ubrane. Dzieci najbiedniejszych.

A w dalszych rzędach zasiadły ich matki. O twarzach ziemistych i pomarszczonych. Twarzach nieomal zupełnie pozbawionych uśmiechu. Kobiety wyniszczone pracą i nędzą.

A dalej — na szarym końcu dopiero — usadowiły się organizatorki szkolnego „opłatka”. Mamusie i nauczycielki anielskiego zespołu.

Rozchyliła się zasłona i — jeszcze dobitniej, jeszcze jaskrawiej zaznaczyła się przykra różnica. Stały sobie naprzeciw dwa światy. Zamożnych, sytych, ubranych — i biednych, głodnych, obdarych.

Ale oto przed sceną, na niewidzialnej lecz wyraźnej granicy, znalazła się postać księdza. Czarna, szczupła postać o jasnej, dobrej twarzy. Młodzieńki ks. prefekt poczęł ciepłymi, prostymi słowami zawiązywać niewidzialne nici pomiędzy sercami dzieci. Spojrzenia radosne i spojrzenia smutne

poczęły się z sobą krzyżować. Niejedna rumiana buzia ściągnęła się w znak powagi i współczucia. Niejedna buzia blada odtajniała i nabrała barw.

Aż wreszcie — aniołki białe, błękitne i różowe zmieszały się w jeden tłum z ubogimi kurtkami i łatanymi sukienkami. Rozdzielono między dzieci opłatki i podarunki. Rozdzielono ciasteczka, pierniki, orzechy. Zaczęło się śpiewanie kolend i wspólna zabawa. A ponad tą niecodzienną zabawą nie świeciły wyłącznie obojętne i chłodne żarówki lamp. Świeciła także — niewidzialna a pełna blasku — betleemska gwiazdka najlepszych uczuć ludzkich.

FORTEPIAN

Tobie wiersz ten poświęcam,
Biedny fortepianie,
Sąsiedzie mój z za ściany,
Co z sobą w rozterce
I z wszystkimi tonami,
Łkasz o zmiłowanie...
Zrozumie cię niekiedy
Współczujące serce.

Poddawany torturom
Bezlitosnych palców,
Żalisz się na ohydę
Swego przeznaczenia
Tonami modnych tańców,
Lub odwiecznych walców,
Gdyż o innych melodjach
Wciąż roisz w marzeniach.

Wysłuchany w twoje jęki,
Nieszczęsny klekocie,
Wiem, jak straszną rozpacz
Twoje łono dyszy.
A struny twe, dygocąc
W beznadziejnej tęsknocie,
Modlą się o dłoń mistrza
Dla zóbkłych klawiszy.

Słysz, zda się, potężne
Melodie i pieśni,
Co w tragicznym twym pudle
Niby w trumnie żyją,
I smutek mnie ogarnia,
Że żadna nie wskrzeszenie,
I tylko cicho wzdycha
Pod dlonią niczyją...

SZYMON NAWROCKI.

Poznań.

Ta gwiazdka świeciła w ten sam wieczór nad wielkim domem dzieci ociemniałych.

W sercu tego domu, w jasnej, dużej sali, pozapalano świeczki na choince.

Ci, dla których tę choinkę zaświecono, nie patrzyli na nią wcale. Siedzieli cisi, zamknięci w sobie — i zupełnie napozór obojętni. Oczy poprzestawiali powiekami a na twarzach niektórych z nich błękał się zagadkowy, a czasem wyraźnie bolesny uśmiech. Potem — niewidome dzieci poczęły mówić wiersze. Mówiły jasnymi głosami radosne wiersze, — a całość była bardzo smutna. Bo niewidomy chłopiec mówił o tem, że gdy dorośnie, to nowe lądy odkryje, i ułanem zostanie a może nawet lotnikiem... A niewidoma dziewczynka recytowała wierszyk o ukochanej lalce, którą co dnia stroi w śliczne, kolorowe sukienki...

W NOTATNIKU

„Cnota”, to wyrażenie, wykreślone dziś ze słownika

21. b. m. odbyła Paryska Akademia ewe uroczyste doroczne publiczne posiedzenie, połączone z przyznaniem całego szeregu nagród z fundacji Montyon (nagrody cnoty) oraz Cognac-Jay (nagrody dla rodzin, posiadających największą ilość dzieci). Wśród długiej listy laureatów widzimy liczne rodziny posiadające 10 do 12 dzieci. — objaw pocieszający w kraju, stojącym dotąd pod względem przyrostu ludności na szarym końcu. Z okazji przyznania tych nagród wygłosił długie przemówienie słynny pisarz Paul Valéry.

Zwłaszcza ciekawe i cenne były jego uwagi na temat cnoty. — Cnota — mówił Valéry — stała się od jakiegoś czasu wyrażeniem coraz rzadziej spotykanym w życiu. — podobnie zresztą jak i inne wyrażenia, używane dla określenia najlepszych i najsławniejszych właściwości ducha ludzkiego, a więc „honor”, „słowo honoru”, „człowiek honorowy” itp.

Nastąpiło pewnego rodzaju odwrócenie pojęć: Ludzie nie mają odwagi chwalić tego, co doniedawna uchodziło za szczytne i chwalebne, natomiast zdobywają sobie prawo obywatelstwa pojęcia „wyrażenia dotąd potępiane, a przynajmniej dyktownie przemilczane.

Dowodzi to zasadniczej zmiany nastawienia psychicznego człowieka, który stworzył sobie specjalny system filozoficzny, oparty na zasadach obiektywizmu i względności. A w tym słowniku dzisiejszego człowieka słowo „cnota” stało się pojęciem przestarzałym, zbędnym, nigdy prawie nie używanym.

Wpływa na to po części zmechanizowanie naszego życia — oraz dzisiejszy system wychowania młodzieży, tworzący z niej gromadę wytresowanych ludzi podlegających jednej komendzie.

Ale — zdaniem Valéry'ego — jest to okres przejściowy. Przedziś czy później ludzkość otrząśnie się z tego materializmu, a wszystkie te, dziś w cień usunięte, pojęcia odzyskają z powrotem swój pełny walor. Człowiek stanie się znowu człowiekiem.

A w czasie tych recytacji — wszyscy na sali, widzący, z trudem ukrywali wzruszenie, a wszyscy niewidomi uśmiechali się zagadkowo i obojętnie. Dopiero się wszystko zmieniło, kiedy niewidomi wzięli do rąk instrumenty. Kiedy przy organach zasiadł niewidomy organista a wtórować mu poczęła orkiestra ociemniałych. Ożyły twarze grających. Nabraly wyrazu, a uśmiech nie był już zagadkowy i zimny.

Orkiestra niewidomych grała kilkakrotnie, a zawsze harmoniennie i miło. Niemniej czysto brzmiał chór niewidomych, zwłaszcza, kiedy orkiestra i chór wykonywały z przejęciem utwory, skomponowane przez niewidomego organistę.

Dyrektor Wojewódzkiego Zakładu dla Ociemniałych, radca Mencil, serdecznym przemówieniem zakończył uroczystość.

W skupieniu wsluchano się w jego słowa. A przytoczone przezeń fragmenty kolend — nabrały jakiegoś innego, jakiegoś głębszego znaczenia. I nagle wszyscy zrozumieli inaczej słowa kolendy, mówiące o „ciemnej nocy, co w jasności wiekuistej brodzi”... —

Na dwu długich stołach, w specjalnych koszykach, leżały przygotowane dla niewidomych podarki gwiazdkowe. Podprowadzono dzieci do koszyków, i oto — wyczulone palce poczęły poprzedzać „oglądać” podarunki. A oglądanie to odbywało się z niesłychaną precyzją. Któraś ociemniała dziewczynka skonstatowała nagle z radością, że jej lalka ubrana jest w czerwoną sukienkę. I — o dziwo, rozeznanie jej. — było nazupełnie trafne. Najpilniejsza z dziewczynek otrzymała w podarunku „ksążeczkę”. Powieść Kraszewskiego w dwu tomach. W dwu tomach potężnych jak mszały!

A któryś z chłopców znalazł wśród podarków latarkę kieszonkową. Zdziwił mnie ten podarek. — Jak można, ociemniałemu dawać latarkę? Ale niewidomy chłopczyna ucieszył się tą latarką najbardziej. Zostawił wszystko, zabrał swą latarkę i stanął cichutko na uboczu. A potem podniósł latarkę do twarzy jak najbliższej, jak najbliższej żrenie, i poczęł sobie uprzejmie świecić w oczy.

Jeden z zacnych wychowawców ociemniałych, zauważywszy moje zdumienie, poinformował mnie, że — ci ociemnieli, których nerwy wzrokowe niezupełnie jeszcze umarli, cieszą się oświatą, gdy choć najlżejszy blask światła rozświetli na chwilę, otaczającą ich noc.

O — mała, skromna latarko kieszonkowa, kłóży przypuszczał, że w rękach ociemniałego dziecka, zmienić się możesz w najjaśniejszą gwiazdę betleemską!

MARJAN TURWID.

Listy ze wsi wielkopolskiej
Święta Bożego Narodzenia
na wsi

Już w niedzielę nad wieczorem nasza pani spisała wszystko, czego będzie potrzebna na dwa dni następne i wysłała Wikcie po sprawunki, aby niczego w dzień wigilijny nie kupować — „bo kto w wilję wydaje pieniądze, ten wydawać je będzie przez cały rok — tłumaczyła. — Dlatego ja nie chcę wydawać, ale chciałabym wziąć. — Stary przesąd, nieszkodliwy, o wiele lepszy od uwierzenia, iż jeśli komu w wilję uda się coś ukrążyć, będzie mu się szczęściło przez cały rok. To rozpowszechnione jest, niestety, w całej pozostałej Polsce, u nas, to znaczy, w naszej wiosce — nie.

Kiedy rano w poniedziałek zszedłem nadół do kuchni, zastałem naszą służbę nastroszoną uprzejmie i pogodnie a chętną do pracy. Ci poczyli ludzie starali się w ten sposób na cały rok pozyskać żywotność i przychylność swym chlebodawcom. W tym celu unikali wszystkiego, co mogłoby ich zniecierpliwiać, podrażniać lub rozgniewać. Wszyscy byli grzeczni i uśmiechnięci, a uwagi pana szefa przyjmowali jak dobre żarty z wesolą miną. Gospodarz ze swojej strony, choć od czasu do czasu pokrzykiwał — w składzie z wędlinami i mięsem kupujących nie brakło — też robił dobrą minę, wymyślał raczej dobroduszenie i żartobliwie niż jadowicie i wciąż żartował i przekomarzał się z małym Stasiem. Tak samo dobroliwie odzywała się do ludzi „nasza pani”, podobnie jak i gospodarz, kobieta bardzo dobrego serca i rozumiejąca ludzi. Sporów, kłótni i bezstanian unikano jak najstaranniej. Była to wzruszająca manifestacja dobrej woli na cały rok następny. Czy można

chcieć więcej?

Robotą szła sprawnie. Placki były już upieczone, babka też, kaczki oskubane. Ukończyło się sprzątanie. Ja kleilem jeszcze łańcuch z różnokolorowych skrawków papieru. Michał, mąż Wikci, parobek, przyniósł piękną choinkę, sięgającą aż do posowy, jak tu nazywają sufit. Gospodarz zabrał się do sporządzenia podstawki i wykonał ją po swojemu dokładnie tak, że choinka stoi mocno i ani drgnie. Wspólnie przystąpiliśmy do ubierania drzewka jaskółkami, pierniczkami, świecinkami, łańcuchami papierowymi itd. Skromne to wszystko, ale choinka wygląda okazale.

Już w południe pojawili się pierwsi „kolednicy”. Zaryczyli imitującymi głosami jakąś koledę bardzo nieskładnie. — Jeszcze się Bóg nie urodził, a wy już koledujecie? — oburzyła się na nich nasza pani. — Oni chcą konkurencję uprzedzić! — wytłumaczył pan szef. — Chcecie, żeby wam za śpiewanie płacono, nauczcie się śpiewać! — zwróciłem chłopcom uwagę. — Za takie ryki ma być wam ludzie pieniądze dawać? — Poszli sobie. Ale wkrótce wtargnęła do składu nowa grupa koledników, tym razem z szopką. — Przed wilją? — roziśniedział się na nich pan szef i wyśledził ich smutnie.

Na jaki tydzień przed wilją niemal modlono się o śnieg. Aby święta były „białe”. I wogóle — coż to za wilja bez śniegu. Otóż popołudniu śnieg zaczął padać i wkrótce biały „całun” przykrył czarną, twardą ziemię. Poweselali się serca ludzkie.

Już zaczynało się zmierzchać, gdy nagle pojawił się w kuchni rudy Walek z wyladowaną torbą na plecach. Walek jest chłopakiem u Bronisław, szwagrowa naszej pani. Przyniósł od nich na święta dwie piękne, tłuste kury. Zważywszy, że my zabiśmy dwie kaczki, w smakowite jedzenie jesteśmy

dobrze zaopatrzeni. Walkowi wypakowano worek kielbasą i odesłano go z powrotem. W dalszym ciągu ubieraliśmy choinkę, a tymczasem na „angielsce” syczały garnki z gotującą się już kolacją.

W spokoju ducha i właściwym temu wieczorowi nastroju zasiadliśmy do kolacji, rozumie się, w kuchni. Nasza pani powzięła wprawdzie w pewnej chwili zamiar podania kolacji na górze, w salonie, ale ja przeciw temu żywo zaprotestowałem. Żyjemy przecież w kuchni. Tu jemy, pracujemy, śpiewamy, cieszymy się, kłócimy, godzimy, tu dni nam upływają i wieczory, czemużbyśmy w ten właśnie wieczór uroczysty mieli naszą piękną kuchnię gardzić? Gospodyni zgodziła się ze mną łatwo, bo, prawdę mówiąc, o salonie poważnie nie myślała. Zjedliśmy tedy bedki (bedki), zielone śledzie — bo ryb niema, milami trzebaby jeździć, żeby je dostać — do tego pyrkę, kapustę, bułkę z makiem, kompot z suszonych śliwek i gruszek, wreszcie pierniki, suchą ciasteczką, orzechy włoskie i laskowe. Zapłonęły świeczki na choince — a wówczas nasza pani napelniła przysmakami talerze i pożywszy na każdym opłatek, podała je służbie, przy czym — Stasinek „wyfasował” fartuszek piękny z kieszonką — czapeczkę przedtem dostał. Wikcia też fartuch „zafasowała”. Michał koszulę, Leoszczeladnik też, mnie się dostały ciepłe rękawiczki i szalik, pan szef także z pustymi rękami nie wyszedł, a wszystko to, bracia moi mili, dane było z szczerego serca i z dobrem, pocziwem słowem. Potem śpiewaliśmy koledę długo, głośno i z wielkim przejęciem się. Zdziwiło mnie, że na wilję tu się do kolacji nie pije wódki. W Małopolsce i w Kongresówce ludzie łamią się opłatkami przed kolacją, poczem pije się — skromnie — po kieliszku wódki. O północy poszliśmy na pasterkę. W

kościółce było pełno. Od ołtarza było rzęsiście światło. Choinka płonęła wesóło, kościelny chór mieszany śpiewał koledy.

Wstaliśmy na drugi dzień późno i późno zjedliśmy śniadanie. A potem znowu śpiewaliśmy koledy. Na obiad przyspłynęła na stół pięknie złocista, kruchutka kaczka, do niej kompot z korbalu, pysznego, jak melon. Po obiedzie zaczęliśmy znowu koledować, gdy nagle ktoś wykrzyknął: — Huby jadą! — Huby nazywa się osada, z której przysłano nam te dwie kury. Przyjechali szwagrowstwo moich gospodarstwa z dwójgiem dzieci. Więć znow — kawa, placek, potem — choinka w całym blasku, pryskają japońskie ognie niepalące, koledy, pan gospodarz gra na harmonii, potem graliśmy w grę zwaną „Nie irytuj się” (pani szefowa wygrała!), i znowu rozmawialiśmy, i znowu pan szef grał na harmonii, na polu zrobiło się bardzo ciemno, więc znowu zaproszenia na noc i kolacja była doskonała — pieczeń wieprzowa i cielęca i szwagrowstwo odjechali, a my poszliśmy spać.

Dziś — północy, bo skład otwarty. Ale ruch — prawie żaden i nastrój uroczysty, poważny. Cisza, spokój, gości żadnych niema, ja piszę feljeton, a gospodarstwo rozmawiają i czekają, aż skończę, aby podać kawę.

Więc kończę — aby nie czekali zbyt długo.

Jeszcze wieczorem będziemy koledowali, a jutro znow — do ciężkiej, twardej pracy.

Nie w tem wszystkim nadzwyczajnego lub specjalnie ciekawego, lecz wszystko — jak było za ojców przed laty, i wszystko, jak Pan Bóg przykazał.

O to chodzi!

JERZY BANDROWSKI.

Mydło Bebe Szofmana dla dzieci - niezastąpione

nr 12 421

Z Music-hallu Staniewskich

Dziś w sobotę 2 atrakcyjne widowiska o 5 i 7,30 wiecz.
Jutro w niedzielę 3 przedstawienia o 3,30, 6 i 8,30 wiecz.

W Poznaniu doszedł do głosu Music-Hall Staniewskich, który zamponował swoim wspaniałym programem otwarcia. Na starci ludzkie nie pamiętają tak wspaniałego programu jaki demonstruje codziennie Music-Hall Staniewskich. Do rekordowego powodzenia przyczyniają się bajecznie niskie ceny bo skoro się zważy, że waha się one w granicach od 54 gr.

do 3,30, to jest zupełnie wytłumaczonym, że Music-Hall Staniewskich darzący byłowców rekordowym programem atrakcyjności przyciąga tłumy publiczności w swoje podwoje. Dziś w sobotę odbędzie się dwa przedstawienia o godz. 5 i 7,30 zaś jutro w niedzielę daje Music-Hall 3 przedstawienia o 3,30 po poł., 6 i 8,30 wieczór.
dg 4645

Rozwiązanie Lamigłówek Gwiazdkowej

z dnia 15 i 21 grudnia 1934 r.

Strona I:
Upięksha cerę, pielęgnuje skórę, Pea Krem tuszy i Pea Krem matowy
Strona II:
Najtańsza konfekcja męska damska, Dom Konfekcyjny Kaczmarek, Stary Rynek sto.

Rozwiązań wpłynęło 4344

Skład osobowy komisji sędziowskiej był nast.: dyrektor Miejsk. Szkoły Handl. p. J. Ligocki, p. Dr. T. Lisiecki, p. dyr. St. Kłosiński, p. dyr. M. Cegielski, p. K. Chmielewski, p. Ant. Szymański, p. P. Kurdelski, p. Julian Jagielski oraz im Kurjera Poznańskiego p. Antoni Ruks.

Nagrody uzyskali:
I. z 100,— Stefan Kosicki, Poznań, ul. Słowackiego 34,
II. 1 b. wody kwiat. Halina Skrzypczak, Peczna, św. Marcina 66,
III. bon na zł 20,— Helena Przewłocka, Poznań, ul. Składowa 12.

Dalsze nagrody: Henryk Leszczyński, Marjan Mikołajewski, Mikołaj Cichy, Zofia Michalewicz, Marja Janzakowa, Wincenty Skrzypczak, Zofia Michalska, Bożena Kocetanka, Stefan Krystek, Wiesława Gadebusch, Helena Maślankówna, Jan Przybylski, Edmund Grzesk wiak, Helena Strykowska, Tecfil Trzeciński, Wacław Kupczyk, Kazimierz Rybicki, Leonja Radałewska, Florian Gierczak, Wanda Kabacińska, Zbigniew Kaczorowski, Witaiis Malejszyński, Helena Lesińska, Władysława Strojna, Pelagja Koperska, Jolina Millerowa, Stefan Mucha, Jurek Zmudzinski, Gabriela Albrechtówna, Z. Galecka, Basia Mroczkowska, Prakseda Ptakówna, Wiktor Libera, St. Miśkiewicz, Edward Latanowicz, Marjan Tulewicz, wszyscy z Poznania.

Z prowincji: Hieronim Laskowski, Ostrów, Anna Dykierowa, Puszczkówo, Kubiński Kijewo, Teodor Janiak, Września, Feliks Piotrowski, Stęszew, Radosława Markiewiczówna, Kostrzyn, Bogdan Grzeński, Ostrowiec Kielecki, Maksymilian Kosicki, Kowanówko, Łódź, Milewska, Gnieńkowo, Jan Spaleniak, Chorzów I, Wanda Dziembowska, Bydgoszcz, Maksymilian Sieg, Janowiec, Józefa Stasińska, Grodzisk, Paweł Głowiński, Toruń, Marjan Charaszkiewicz, Gdynia, B. Mazurkiewicz, Lubartowo, Władysław Zak, Krobica, Helena Dudekówna, Włocławek, Eugeniusz Freuss, Szamotuły, Jan Klein, Chomętowo, Adam Cichy, Szewce, Stefania Rosadzianka, Międzybóże, Stanisław Reszka, Kalisz, A. Piotrowski, Pelplin, Kazimiera Braunowa, Środa, Wł. Wieczorkiewicz, Walichnowy.

Po odbiór nagród należy się zgłosić w naszym biurze. Zamiejscowym wysłamy pocztą.

Biuro Ogłoszeń
„POLREK” POLSKA REKLAMA,
Poznań, Fr. Ratajczaka 27 tel. 41-04.
zg 8517

SPORT

Hokej na lodzie

Mecz treningowy. Dziś o godz. 20 na ślizgawce „AZS” przy ul. Noskowskiego 4 odbędzie się mecz pomiędzy „Wartą” i „A. Z. S.” (kom)

„AZS” i „T. K. S. Z.”. W niedzielę odbędzie się prawdopodobnie mecz towarzyski pomiędzy „TKSZ” (Toruń) i „AZS” (Poznań) o godz. 12 na ślizgawce „AZS”. (kom)

Najbliższe mecze o mistrzostwo Polski. Rewanż pomiędzy „Legją” a poznani kim „AZS” odbędzie się w Poznaniu definitywnie 1 stycznia. W niedzielę „Czarni” walczą z „Warszawianką” we Lwowie, a w Kryniczy „K. T. H.” spotka się z „Lechią”. Trzeci mecz „Cracovia” i „Pogoń” został przełożony na dalszy termin. (PAT)

Wiedeńska drużyna w Polsce. Pierwszy mecz znakomitej drużyny „Wiener Eislauf Verein” ma się odbyć dziś w Krakowie z „Cracovią”. Następnego dnia, t. j. w niedzielę, goście walczą również w Krakowie z niewyznaczonym jeszcze przeciwnikiem. 1 i 2 stycznia goście spotkają się we Lwowie z „Czarnymi” i z „Lechią”. (PAT)

Pięściarstwo

W meczu „Cuiavia” i „Warta” spotkają się następujące pary: w muszej Łada (C) młody, technicznie bardzo zaawansowany nie łatwo ugnie się przed Sobkowiakiem; w koguciej „Wirski” (W) niewątpliwie dużo kłopotu będzie miał w walce z Rogowski (C); w piórkowej walka Dudziak i „Kajnar” będzie wydarzeniem wieczoru, zwłaszcza po ostatnim remisowym wyniku tych zawodników; w półśredniej Radomski (C) dwukrotnie kolejno pokonał Aniołę, to też tylko wznieślenie się na najwyższy poziom umożliwi „warciarzowi” rehabilitację; w średniej walczy Florysiak (W) który będzie starał się godnie zastąpić kontuzjowanego Majchrzyckiego w spotkaniu z Lewandowskim (C); w półciężkiej Józko wiak (C) ostatnio uznać musiał wyższość Szymury, a teraz pozostaje kwestia owar-ta czy „warciarz” zdola swój sukces powtórzyć; Piłat powinien bez trudu uporać się z Zielińskim. Zawody odbędą się w hali re prezentacyjnej w niedzielę o godz. 20. W bi-lety można zaopatrzyć się w przedsprzeda-ży w fir. „Camera” Fr. Ratajczaka 3. wzgl. dla członków w sekretaracie klubu. (kom)

„Cuiavia” walczy w następnej kolejce z „Makkabi” w Warszawie, a nie jak kalendarz przewidywał w Inowrocławiu. Ze względu na mecz z Brnem w dniu 3 stycznia, „Cuiavia” zwróciła się z propozycją aby pierwszą spotkanie obu zespołów odbyło się w stolicy, a rewanż w Inowrocławiu, ponieważ dwie krótko po sobie następujące imprezy musiałyby przynieść niepowodzenie finansowe.

Piłka nożna

W turnieju klubów łazarskich grają jutro o godz. 11: „Pogoń” i „Unja” oraz „Admira” i „San” o godz. 14. Oba mecze odbędą się na „arenie” na Łazarzu.

Pływanie

Polska i Austria, międzypaństwowe zawody mają się ostatecznie odbyć w dniach 2 i 3 lutego we Lwowie w nowej pływalni zimowej.

„I. K. P.” Siemianowice obchodzi 30-lecie swego istnienia. Z tej okazji organizuje na 3 marca międzynarodowe zawody z udziałem czołowych pływaków Polski i Niemiec. Zawody odbędą się w krytej pływalni w Siemianowicach.

Walne zgromadzenie P. Z. P. odbędzie się 24 lutego w Warszawie. Wobec dużej bezczynności władz związkowych, oczekiwane są znaczne zmiany. Istnieją możliwości przeniesienia siedziby związku (wz)

Wśród zawodowców

Max Baer pokonał w Chicago w piątek King Lewinskiego w drugim starciu przez k. oż (tel. wł.)

Komunikaty stowarzyszeń, zrzeszeń i organizacji społecznych, gospodarczych, zawodowych itp. o imprezach o charakterze dochodowym, reklamowym i rozrywkowym zamieszczamy na łamach pisma naszego w rubryce „Kronika towarzyska” tylko za opłatą, zgóry uiszczoną, w wysokości 30 groszy za wiersz druku.

Prosimy o nadawanie wszelkich komunikatów w ekspedycji naszej przy św. Marcinie 70 do godz. 10-tej rano i o równoczesne uiszczenie opłaty. Komunikatów, nadesłanych pocztą lub innym sposobem, bez dostatecznego adresu, nie będziemy mogli załatwić.

Administracja
„Kurjera Poznańskiego”.

Męski Chór Seraficki

przy kośc. OO. Franciszkańsk. wykona we wtorek, dnia 1 stycznia w sa i św. Marcina w Poznaniu o godz. 20,8) pod artystycznym kierownictwem prof. J. Chmielewskiego **Kolędy i pastorałki polskie.** Program obejmuje utwory współczesnych kompozytorów polskich: Nowowiejskiego, Nowadomskiego, Walewskiego, Chłondowskiego, Walczyńskiego, Flasz, Rizziego, Kwaśnika, Żukowskiego, Orzecha i Chmielewskiego. Chór ma w swoim repertuarze około 100 kolend wywiecznych, których część wykona na wierszowym koncercie. Współudział biorą: p. Kędziorówna (sopran), p. Niewadomski (tenor), p. Sompoliński (fiet), p. prof. Sauer (akomp.)
zg 8500

Szczery

Gość do kelnera: Masz tu zgóry napiwek i poradź mi pan, co mam dobrego zjeść na obiad?

Kelner: Idź pan do innej restauracji

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Dziś w sobotę Rossini'ego „Wilhelm Tell”. W roli tytułowej p. Aleksander Karpacki stwarza b. żywą i ciekawą kreację. Popisową partię Arnolda z kikutu stus wysokimi „c” śpiewa p. Adam Raczkowski. Zarówno opracowanie reżyserskie, muzyczne, jak i partię poszczególnych aktorów są niezwykle starannie opracowane, co w sumie daje cenne słuchowisko i widowisko. W niedzielę ujrzyż Poznań znowu wspaniałą kreację wybitnego barytona Zenona Dolnickiego na tle przepięknej muzyki Mozarta w „Don Juanie”.

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro znakomita komedia W. Katarjawa „Kwiecista droga”, która triumfalnie obiegła już prawie wszystkie sceny europejskie, a w Poznaniu przyjęta była entuzjastycznie przez prasę i publiczność. Codziennie teatr jest pełny, a publiczność bawi się znakomicie.

W nadchodzącą niedzielę po południu po cenach niższych raz jeszcze odegrana będzie wyborna komedia St. Kiedrzyńskiego „Kobieta i jej tyran”.

Najbliższą premierą Teatru Polskiego będzie świetna komedia muzyczna „Rozkoszna dziewczyna”, która w Warszawie cieszyła się niebywałym powodzeniem, grana była bowiem przeszło sto razy.

Z Teatru Nowego

Dziś w sobotę po raz nieodwołalnie ostatni świetna komedia A. Birabeau p. t. „Statystyka życia” z Romanem Niewiarowiczem w głównej roli męskiej. Jutro, w niedzielę oczekiwana z powszechnym zainteresowaniem premiera acywasolej komedji Romana Niewiarowicza „Kochanek to ja”. W niedzielę o godz. 3,30 po poł. po cenach niższych „Człowiek, który nie pije” W. Rapackiego. Przechadzanka ta komedia odegrana będzie tylko w niedzielę, oraz we wtorek dn 1 stycznia o godzinie 3,30 po południu — „Wielka Rewja Sylwestrowa” urządzi zespół Teatru Nowego przy współudziale Heleny Grossówny 31 grudnia o godz. 11 wiecz.

Cały Poznań na Sylwestra do Bazaru

Występy artystów Teatru Nowego ze współudziałem Heleny Grossówny. Dancino do rana! Ceny napoi i potraw wyjątkowo niskie. Wstęp na salę łącznie z podatkiem 3,50 zł. Początek dancingu o 10 wiecz. Początek programu 11,30 w. Bilety wcześniej nabywać i stoliki rezerwować można przez cały dzień w biurze restauracji hotelu Bazar. Tel. 41-19.
zg 8503

Ej ty na szybkim koniu

Imuzynie, motocyklu i tramwaju, śpiesz się zamówić stolik w IKS-ie na wieczór Sylwestrowy. Atrakcje artystyczne. Dwie orkiestry w dwóch salach. Dekoracje Henryka Smuczyńskiego. Nakrycie Sylwestrowe 5,— zł łącznie z przewidzianymi podatkami za rok 2035.
zg ilgz

DZIECKO NIE ZNOSI MIĘTY

chętnie natomiast czyści ząbki smaczną, idealnie odświeżającą, pomarańczową pastą do zębów

DLA DZIECI BEBEDONT SZOFMANA

Cały Poznań wybiera się na Festival Sylwestrowy do METROPOLISU

Najweselszy Sylwester spędzą Poznaniacy w Metropolisie. Ruchliwa dyrekcja kin Apollo i Metropolu urządziła dorocznym zwyczajem wspaniały Festival połączony z danciem do rana. W tym celu, ażeby zagwarantować zapawę i umilić publiczności czas urządziła dyrekcja Apolla i Metropolu rewelacyjne przedstawienie, w którym udział przyjmują: pp. Musielewska, Grabowska; Szubert, Kaden, Welin. 3.
dg 4647

Popularna pielgrzymka
do **RZYMU**
pod protektoratem Jego
Ekscelencji Ksiedza Biskupa
DR. K. TOMCZAKA
(3. I. — 13. I. 1935 roku)
połączona ze zwiedzaniem NEAPOLU,
PADWY, WENECCJI i WIEDNIA. Ilość
miejsc ograniczona. Ceny od zł 425.
O przyjęciu decyduje kolejność zgło-
szeń **Wagons-Lits-Cook w Poznaniu**
ul. Pieracka 12. ng 4

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Stanisława Cieślewicza, Gostyni z podziękowaniem Najśw. Sercu Jezusowemu i św. Antoniemu za odebrane łaski, z prośbą o dalsze, 3 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 92,50 zł.

Na ubogich miasta Poznania: Dnia 28. 12. 34 r. wypłacono Główniej Kasie Miejskiej 70 zł.

Na Polski Czerwony Krzyż: Dnia 28. 12. 34 r. wypłacono 4,20 zł.

Na ociemniałych żołnierzy: Dnia 28. 12. 34 r. wypłacono 15 zł Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi, Okręg Wielkopolski.

OTYŁOŚĆ OSŁABIA SERCE

Serca otyłych obłożone tłuszczem, pracują z wysiłkiem, wyczerpują się i wcześniej odmawiają posłuszeństwa. Ziola Magistra Wolskiego „Degrosa” zawiera jed organiczny znajdujący się w morskiej roślinie Yahanga, który wprowadzony do organizmu, pobudza gruczoł tarczowy do należytej pracy, powodując spalanie nadmiernej ilości tłuszczu. Stosują się przeciwko otyłości i nie wymagają specjalnej diety. Ziola ze znak. ochr. „Degrosa” do nabycia w aptekach i drogeriach. Wytwórnia Magister E. Wolski, Warszawa, Ziola 14 m. 1. ng 12 413

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Dnia 28 bm zgłoszono: Lucja Mikołajewska, ekspedjentka, 22 l. Stanisław Szyndler, uczeń szkolny 7 l. Jadwiga Niedziadzińska, bez zawodu 20 l. Antoni Szajek, asesor kolejowy, 62 l. Eugeniusz Przybył, 10 dni Berta Haage, z domu Thon, wdowa, 74 l. Władysław Chojnacki, rzemieślnik, 54 l. Zofia Skwarska, z domu Maczyńska, 21 l. Apolonia Nowicka, z domu Zamysłowska 59 l. Walenty Biłomska robotnik, 78 l. Stanisław Bardzikiewicz, malarz, 53 l.

Zbyteczny wyjazd zagranicę! Zbyteczne używanie zagranicznych wód mineralnych i soli przeczyszczających. — Lepsze mamy w kraju! **WODA GORZKA MORSZYŃSKA i NATURALNA SÓL MORSZYŃSKA** są lekami w schorzeniach żołądka, jelit, wątroby i nadmiernej otyłości. Do nabycia w aptekach i składach aptecznych.
ng 12 391

NOWE LAMPY

PHILIPS MINIWATT
TO PRZYPLŹW
NOWYCH SIŁ
DO ODBIORNI-
KA I POWRÓT DAW-
NYCH, PIĘKNYCH
AUDYCYJ
Tg 1877

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Cieślewicza w Poznaniu.

ng 14079

Dnia 26 grudnia 1934 r. o godz. 17, zmarła po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, teściowa, babcia i ciocia, s. p.

z Kozłowskich

Aniela Kurowska

przeżywszy lat 73 Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 30. bm. o godz. 3 po poł. z kaplicy cmentarza par. Zmartwychwstania Paskiego.

W ciężkim smutku pogrążona rodzina.

d 4708 Zakład pogrzebowy W. Duchewicz, G. Wilda 56.

W czwartek, dnia 27 grudnia 1934 r. zmarła po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa córka, siostra, wnuczka i naręczona, s. p.

Lucja Mikołajewska

w 22 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 30 grudnia o godz. 2 po poł. z kościoła Szpitala Miejskiego na cmentarz św. Małgorzaty, o czym zawiadamiamy

w nieutulonym żalu pogrążeni naręczony i rodzina.

zg 8501

Osiedliłam się

Dr. med. Marja Mikołajewska

Specjalista w chorobach kobiecych

Przyjmuje codziennie od godziny 12 — 13 i od 17 — 18

zg 8483

Poznań, ul. Pierackiego 9

Przeniosłem swoją praktykę lekarską z ul. Marszałka Focha 72 i przyjmuję obecnie przy placu Wolności 4

Dr. med. Tadeusz Suwalski

specjalista w chirurgji.

zg 8518

Godziny przyjęć 9—11, 3—4, telefon 11-11

Kawiarnia

31
Grudnia
poniedziałek

METROPOL
27 Grudnia 15

zaprasza na

Wieczór Sylwestrowy

Mile niespodzianki — Ceny niższe
Swym gościom i znajomym życzę

Dosiego Roku!

ng 14565

Gospodarz.

NA SYLWESTRA

poleca

Hipolit Robiński

w Poznaniu, św. Marcin 23

tanio

wina „WEGIERSKIE”

wina „CZERWONE”

wina „REŃSKIE”

wina „MALAGA”

oraz znany koniak „HUVET”.

Pg 8730-52,40

Noc Sylwestrową

spędzisz wesoło i tanio

w Restauracji „BRITANIA”

ulica św. Marcin 44 — telefon 21-97

UWAGA: Pączki domowe gratis.

Szanownym Gościom i Znajomym życzę **Dosiego Roku!**

dg 4728

Hipolit Pieper.

CODZIENNIE wieczorem koncert — Dandag.

Szanownym Gościom
i Sympatykom
życzy
szczęśliwego

DOSIEGO ROKU

Stanisław Łajp

Cukiernia-Kawiarnia

Stary Rynek 71/72 tel. 29-44

Polecam wyborowe pączki sylwestrowe

zg 8442

RYMARZE

(siodlarze)

wykwalifikowani do robót uprzęży i siodła, poszukiwani. Oferty z opisami świadectw nadesłać do Biura Ogłoszeń „Par” Katowice, ul. Pierackiego 8 pod nr. 183

Pg 8669-71,87

W nocy z piątku na sobotę, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., najukochańszy mąż, nigdy niezapomniany ojciec, jedyny brat, s. p.

Józef Wieniawa - Bronisz

b. obywatel ziemski

przeżywszy lat 64. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w środę, dnia 2-go stycznia 1935 r., o godz. 9,30, poczem złożenie zwłok do grobu rodzinnego w Rozdrażewie, o czym donoszą, prosząc o modlitwę

w ciężkim smutku pogrążeni

dg 4723

żona z córkami i brat ks. prob. Jan Bronisz.

Rozdrażew, dnia 29 grudnia 1934 r.

Henryk Nurkowski

RESTAURACJA BAZAROWA

Tradycyjny

Wieczór Sylwestrowy

Menu 5,—

Dancing

Wstęp wolny

Równocześnie na BIAŁEJ SALI

występy artystyczne

zespołu Teatru Nowego z współudziałem Heleny Grossówny oraz DANCING.

Pg 8719-52,34

Poniedziałek

31

GRUDNIA

Na wesoły wieczór

WSZYSCY SPIESZCIE DO

Mile
niespodzianki

„GRANDKI”

Plac
Wolności 18

Swym Szan. Gościom i sympatykom składam jednocześnie serdeczne życzenia
Z poważaniem
Maksymilian Brenz.

Restauracja W. Jabłońskiego

dawn. „Cechowa” Sew. Mielżyńskiego 23
Wszystkim moim Gościom i Przyjaciółom

„Dosiego Roku”

Souper Sylwestrowy

Consommée double — Zupa żółwiowa
Lin á la Nelson — Vol au vent de Volaille

Filety ciel. sainte z groszkiem

Tournedos á la Wiktorja

Indyk z borówkami

PUHAR MELBA

KONCERT!

DANCING!

Restauracja „POD STRZECHĄ”
Telefon 3128 — Pl. Wolności 7

zaprasza na

NOC SYLWESTROWĄ z niespodziankami
KONCERT — DANCING

Szanownym Gościom, Znajomym i Sympatykom
DOSIEGO ROKU

Pg 8720-52,31

STANISŁAW PETRAS.

Szanownym moim Gościom, Kolegom
i Sympatykom życzę

„Dosiego Roku”

Jan Krupiński

dg 4709

Restauracja w Hotelu „Polonia”
Granwalska 18

P. T. Tworzystwom polecam sale jak i gabinety na wszelkie uroczystości bezpłatnie

Polecamy

DO BUDOWLI!

I-Idźwigary. Żelazo
Żelazo do betonu
Gwoździe i śruby
Okucia do peców i kuchn
Kuchnie westfalskie
Kotły do pralni
Piece żelazne
Zamki i zawiasy do drzwi
i okien
Okna lano-żelazne
Siatkę ocynkowaną na płoty

Ceny naitańsze.

Cenniki na żądanie

I. Krzyżanowski

Spółka z ogr. odp.

w Poznaniu, ulica Szewska 16.
Telefon nr 30-38 36-90

Tanio!

Tanio!

Tapety

Lino'eum

Ceraty

Chodniki

Dywany

Dywaniki

wszelkiego rodzaju
w wielkim wyborze
poleca

Zb. Waligórski

ul. Pocztowa 31
telefon 12-20.

Pg 8594-50,100

Podłogowe deski

szpundowane i heblowane,
listwy podłogowe,
wyłogi, listwy profilowe,
belki, kantówki, szalówki
i laty oraz deski obrzynane
i nieobryznane po
cenach konkurencyjnych
poleca

Leon Żurowski

skład drzewa i obróbka.
POZNAŃ, Raczyńskich 5-8
przy pl. Bernardyńskim.

Telefon nr. 10-87.

Pg 8514-49,60

LYŻWY

Rodła i sanie
Latarki powozowe
Dzwonki i termosy
Noże i widelce
Łyżki i łyżeczki
Młynki do kawy
Maszynki do mięsa
Maszynki do chleba
Garnki emalowane
Garnki aluminiowe
poleca korzystać

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań Szkolna 3.

Tel. 35-18 35-43

ng 13 965

Karnawał!

Maski

Serpentyny

Konfetti

Ordery

Lampiony

Girlandy

Wachlarze — Parasolki

Różne niespodzianki

Bilety wstępu — do garderoby

Fatygasy — Podarki

Rekordowy wybór!

Parti! „Aquila” Detal!

Św. Marcin 61, pl. Wolności 9

zg 8 024

ZIOŁA Z GÓRNARZU Dra LAUERA

sa łagodnym środkiem przeczyszczającym, usu-
waja obstrukcje, uporczywe zaparcia, wydala
substancje gnilne zatrzymujące organizm

Zaraz lub od 1. 2. 1935 r. wakuje posada

starszego pomocnika

do składu kolonialnego i delikatesów, dobrze poleconego,
obezanego dokładnie z branżą. Oferty z podaniem warun-
ków i odp. świadectw. do Kurjera Poznański pod dg 4713.

urządzamy posezonową

Z powodu przebudowy

WIELKA WYPRZEDAŻ KONFEKCJI | OBUWIA

Materiałów męskich

ŚNIEGOWCÓW

|| Jedyna okazja korzystnego zakupu, gdyż ceny poszczególnych partii obniżone poniżej cen fabrycznych. ||

W. Serandowski & Ska

F. Kasprzak

POZNAŃ

55 STARY RYNEK 55

Pg 87167-52 378

Tradycyjna Noc Sylwestrowa!
tylko!

W „PALAIS DE DANSE“

Poznań, Piekary 16/17 Pasaż „Apollo“ - Tel. 1192

Powiększony atrakcyjny program!

Moc przeróżnych niespodzianek!

Menu sylwestrowe a la Carte! ng 13 600

Wstęp wolny!

Wstęp wolny!

Początek o godz. 9-tej wieczór.

Uprasza się P. T. Gości o wcześniejsze zamawianie stolików.

DYREKCJA.

UWAGA! Sale „Foyer Metropol“ do wyjątkowość, karnawału do wszelkich zabaw i bali. **UWAGA!** Zgłoszenia przyjmuje dyrekcja „Palais de Danse“

Przebojowe Atrakcja na rok 1935
od 1 stycznia

EGZOTYCZNE TRIO JAPONSKIE

Gdzie? **OHAYO** Gdzie?
W „PALAIS DE DANSE“

Nietyle niska cena, lecz i jakość towaru świadczy o korzystnym zakupie!

Popularne **WINIAKI**

aromatyczne **RUMY — ARAKI**

PONCZE

wyborowe **LIKIERY I WÓDKI**

prawdziwe wina gronowe:

**Węgierskie
Francuskie
Niemieckie
Południowe
Szampańskie**

poleca:

J. Strzelczyk

Fabryka Likierów — Hurtownia Win
Poznań

Najtańsze źródło zakupu dla odsprzedawców!

Sprzedaż detal.: Kantaka 11 Tel. 30-55

Pg 8603-51.06

Na Sylwestra!

Kuchnia moja pod okiem pierwszorzędnego kucharza przygotowuje szereg

niespodzianek kulinarnych

które polecam uwadze P. T. Klienteli.

Wina — Poncze — Likier

Kawior astrachański

GDAŃSKI DOM DELIKATESÓW

M. ROTNICKI — POZNAŃ.

dg 42-9

Wszystkim Szan. swym Klientom i Sympatykom tak dotychczasowym jak i przyszłym składam niniejszym

serdeczne życzenia

„Dosiego Roku“

Cukiernia i Piekarnia

Centrala: ul. Pocztowa 10 tel. 25-76

Zakład II: „Ludwiżanka“, pl. Św. Krzyski 2

tel. 30-66

Zakład III: „Wielkomiejska“, ul. Fredry 13

tel. 28-20

Właściciel

Ludwik Bręczewski.

Wesoly Wieczór Sylwestrowy

urządza

„Wielkomiejska“

Koncert

ng 14 580

Niespodzianki

Przedstawiciela

zaprowadzonego w składach kolonialnych i drogerjach na Wielkopolskę poszukuje **Fabryka Chemiczna. Oferty Kurjer Poznański zg 8516.**

ng 14 581/2

Dobrego Sylwestra

Sprawi orkiestra

Gdy zagrasz z wieczora

Na płytach „KASTORA“!

PŁYTY OD zł 1,30

„KASTOR“

Poznań, św. Marcin 55

— Własne warsztaty naprawy gramofonów —

Piękne Panie używają wodę toaletową „MILA“

gdyż nadaje się do każdej cery tłustej czy suchej.

„Mila“ usuwa nadzwyczaj prędko wszelkie nieczystości, jak wągry, przyszczy i zmarszczki, chroni i pielęgnuje cerę, zapewnia zawsze świeży i młodzieńczy wygląd Panie, używające pudru, winny go stale usuwać na noc zapomocą płynu „Mila“.

„Mila“ jest do nabycia w aptekach drogerjach i perfumeryjach. Wytwarzana: **Laboratorium Chemiczne aptekarza Kl. Rożnowicza w Odolanowie Wlkp.**

Pg 7455-36.86

Na zakończenie roku urządzamy

Wieczór Sylwestrowy

Doborowa orkiestra oraz wyśmienita kuchnia i napoje

pozwolą stworzyć nastrój prawdziwie noworoczny:

WESOLY I MIŁY.

Restauracja Warszawska

Poznań, plac Wolności 5.

Supée Sylwestrowe:

I. Buljon z pasztecikiem

Polage à la Reine

II. Sandacz orli

Zraziki à la Italiano

III. Antrykot z Indyka

Salatka selerise

Polędwica Nivernaise

IV. Plombier dg 4731

Początek godzina 20ta

„HAFTOPLIS“

wykonuje mierzki, okretki, dziurki, wykonanie szali, falban, plisowanie, dekoryzowanie haftu monogramy, tarcze emblematy, obciążanie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek terminowo — najtaniej

STARY RYNEK, wejście Wiankowa, filia św. Marcin 27 i Roman Szymańskiego 1.

Pg 8591-50.60

NA SYLWESTRA

kielichy — szklanki
puchary do kruszonu,
do likieru, do ponczu,
do wina szampańskiego
BOLE do kruszonu

Największy magazyn Porcelany

Szkl. kryształów

Sprzęt kuchennych

Wyprawy

W. Janaszek, Poznań,

ul. Jezuitska 1.

Pg 533-55.32

MASZYNY

do wyrobu

dachówek cementowych i do bloków pustakowych, oraz młyn farbowy, bager ręczny, formy do wyrobu rur cementowych, windy, maszyny do rozwierania zębów i ostrzenia pił, węże gumowe, maszynę parową Komnick 50 55 PS., traktor „Lanz - Gross-buldog“

bardzo tanio na sprzedaż

Bracia Schlieper

tel. 306 Bydgoszcz tel. 341

ng 14 438

Restaurację

śródmieście u. sprzedam lub zamienię na inną branżę. Oferty Kurjer Poznański zg 8498

STEMPLE KROMCZYŃSKI
Św. MARCIN 47

Lokalu handlowego

na parterze poszukuje poważna instytucja poznańska przy Rynku Jeżyckim oraz przy Rynku Wildeckim lub w najbliższej okolicy
Oferty Kurjer Poznański pod ng 14 563

6000 zł dla konsumentek

Szanowna Pani!
Pragnęlibyśmy usłyszeć zdanie Pani o mydle „Kollontay z pralką”. Za najlepsze odpowiedzi na 3 ciekawe pytania wyznaczaliśmy 916 wartościowych premii. Prospekt, upoważniający do wzięcia udziału w konkursie, prosimy żądać w sklepie lub wprost z fabryki.

mydło Kollontay z pralką

Po gruntownej renowacji nastąpi w dzień Sylwestrowy 31-go b. m.

OTWARCIE „Restauracji Masztalarskiej”dawn. Jarocka
ul. Masztalarska 8a — Telefon 59-63
SALE DO ZEBRAŃ I ZABAW
PIERWSZORZĘDNA KUCHNIA
DOBRE PIELEGNOWANE NAPOJE

Zapewniając szybką, fachową obsługę ku zupełnemu zadowoleniu Szan. Gości proszę o łaskawe poparcie mego przedsięwzięcia.

Z poważaniem

St. Heyducki, Gospodarz.**Komentarz i Nowela**

do przepisów o kosztach sądowych, wiaz z rozr. wykonawczym, z mocą obow. od 1. I. 1935 r., w opracowaniu adw. D-ra Jaglarza do nabycia we wszystkich księgarniach. zg 8504

Pięciopokojowe

kom.utowe. II piętro centrum, od gospodarza do wynajęcia. Poważni rezydentanci Kurjer Poznański zg 1497

Składw nowym domu, z dwupokojowym mieszkaniem na pierwszym piętrze do wynajęcia. zg 499
M. Focha 56**SYMPLE L. KAPELA WROCLAWSKA 18**

nr 12 550/12

K S I E G I HANDLOWE

Żurnale amerykańskie

Książki główne

Kontokorenty w wielkim wyborze i na specjalne zamówienie

Wszystkie artykuły biurowe

Zastępstwo kilkakrotnie opatentowanej

Księgarnia kontrolnej „Definitiv”

PapierodrukPOZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 6 - Tel. 3293
ulica Wybickiego 6 - Telefon 7293
dg 4707**ARTRETYK może się stać inwalidą**po dolegliwościach artretyczno-reumatycznych powodują ból zniekształcający stawy utrudniający ruchy i powodują stopniową utratę zdolności do pracy
Ziela, Magistra Wojskiego „Reumosa” zawierające rzadką roślinę chińską Schin-Schin naukową kwas moczowy łagodzi cierpienia artretyczne reumatyczne i bóle ischiasu Ziela ze znak. ochr. „Reumosa” do nabycia w aptekach i składach aptecznych
Wydawnictwo Magister E. Wolke, Warszawa, Ziela 14 m 1**Szkoło**

okienne, ogrodowe, ornamentowe, dachowe itp.

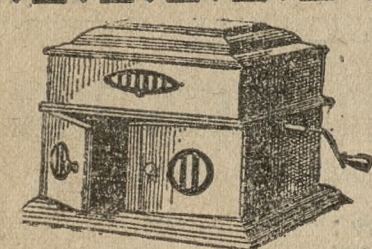
szyby wystawowe i lustra

Obrazy — — — Kit szklarski

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła S. A. Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 28-63. Pa 7911-15.171

KOMUNIKAT.Pododdział administracyjny i Ośrodek Leczniczy „Śródk” zostanie przeniesiony z dniem 1 stycznia 1935 r. z ul. Ostrowskiej 10/11 na ul. Pocztową 25.
ng 11364

Ubezpieczalnia Społeczna w Poznaniu.

Chcesz w Sylwestra mieć wesoło

I pokręcić się w okolo

Kup gramofon i płyt parę

Lub na nowe zamień stare

NAJNOWSZE PRZEBIEGI nagrane na płytach **ODEON**
WIELKI WYBÓR! CENY NAJNIŻSZE!**ST. PEŁCZYŃSKI**

POZNAŃ, UL. 27 GRUDNIA 1

dg 4725

Nagłówek słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów w tym 5 nagłówekowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.30, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11.15.

1. KAMIENICE**Wille**

amortyzacyjna dwumieszkaniowa, ogród sprzedam 32 000, wpłaty 26 tys. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 40 582

Administracje

domu przyjmie tanio w domu. Oferty Kurjer Poznański zg 40 471

Sprzedam

okazyjnie wille komfortowa piętrowa 2 mieszkaniowa po 5 pokoi, wodociąg, elektryka, centralne ogrzewanie, garaż, 2 morze ogrodu, 2 minuty od dworca w Luboju pod Poznaniem przy wpłacie 15 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zg 39 914

Administracje

kamienie, energicznie, fachowo, tanio załatwia Gruszczyńska ul. Pocztowa 30, telefon 53 66. zg 40 774

Dom

czynszowy składami ogrodem Poznaniu przepisowa piekarnia rzeźnicznym sprzedam 22 000. Znaczek odpowiedzi. Oferty Kurjer Poznański zg 40 526/7

Wille

dziesięcionokojowa dwumieszkaniowa ogrodem średniościu nowa sprzedam właściciel. Oferty Kurjer Poznański zg 40 925

Kamienica

czteropokojowa, komfortowa, skąd, ogród, dochód 15 800, wolna podatków, średniościu. Sprzeda właściciel. Oferty Kurjer Poznański zg 40 928

Kamienica

centrum dochód 10 000, sprzedaż 65 000, wpłaty 35 000. Oferty Kurjer Poznański zg 41 163

Administracje

domów przyjmie tanio byle urzędnik sądowy. Oferty Kurjer Poznański zg 41 094

Dom

partenowy sprzedam na rozbiorke, telefon 2098. zg 41 130

2. PIENIĄDZ**Wspólnika**

z kapitałem 5 000 zł do bardzo intratnego przedsiębiorstwa poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zg 40 547

Wspólnika

sumiennego gotówka 50 zł do poszukuje do fabrykacji dachówek cementowych. Oferty Kurjer Poznański zg 40 580

Wspólnika

do dużej restauracji 4 000 gotówek lub hipotekę od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zg 40 635

Wspólnika

czynnego lub cichego 10 — 15 000 dobrze zaprowadzonego przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowego. Tylko poważni rezydentanci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 40 693

Przystąpię

współpraca dzielnego, sprytnego, uczciwego handlarza, chociażby biernego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 40 943

Udziałowice - wspólnik

od stycznia kokosowego przedsiębiorstwa handlowego Poznaniu centrum wkładam ca 10 000. Oferty poważne do Kurjera Poznańskiego zg 41 116

3. LETNISKA I UZDROWISKA**Pani**

poszukuje dwumiesięcznego wypoczynku najchętniej leśniczówce, uczestnictwem przy sympatycznej rodzinie. Oferty Kurjer Poznański zg 40 544

4. OSOBISTE**Sobota**

— nareszcie ona! Kolata już odwołana, wesoło ze spokojną odwołana ulicą, wesoło. Nowa, tam za kroszy polski sto mam

raj w buzi

— jak chce kto? Weber, Nowa 4 ng 13 817

Krem „Orlidal”

jest najlepszym środkiem kosm. przeciw krostom, piegom, liszajom i t. p. zg 40 911

Która

litościwa pani da biednej panience płaszcz zimowy. Oferty Kurjer Poznański zg 41 056

6. CZENKI**Pannę**

skromną, uczciwą do lat 35, zamierzającą do handlu pozna kawał własnym mieszkaniem, gotówką. Cel matrymonialny. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zg 40 535

Pani

intelig., lat 40, pos. wille — pens. pozna emeryt, profesora, wyższego urzędn., oficera 45—60. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zg 40 555

Wdowiec

z 1 dzieckiem, dobrego charakteru, inżynier, lat 35, właśc. większego majątku ziemskiego i wille pod Warszawą, ożeni się z panią do lat 30, posiadającą większą gotówkę. Oferty fotografii — ścisła dyskrekcja — Kurjer Poznański zg 40 537

Kawa'er

fryzjer lat 27 pragnie poznać cel. rycylnego ożenku przystojną, gospodarną pannę z gotówką 3 tysięcy zł celem usamodzielnienia się. Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zg 40 565

Kawa'er

lat 34, wielkopole, administrator, znany jako dobry rolnik, przystojny, młody, usposobienia, pragnie poznać dobrego zalet panna lub wdówkę celem ożenku, któryby donosiła do własnej zagośdny lub objęcia dzierżawy. Pośrednio krewnych mile widziane. Oferty z całym zaufaniem proszę do Kurjera Poznańskiego pod zg 40 107

Dyrektor

były podprokurator, lat 35, wdowiec, przystojny, wysokiego wzrostu, szatyn, bez nałogów, właściciel przedsiębiorstwa i poważnej nieruchomości w powiatowym mieście, z powodu braku znajomości, bardzo chętnie pozna panna w celu matrymonialnym z szlachetnej rodziny, która by była kochanką i kochaną mamusią dla 4 m. letniego synka i dwuletniej córki (bardzo miłkiewa dzieci). Kawał dla młodzieńca, solaczna rodziny, przędziny, który zaopiekował się majątkiem. Pośrednio krewnych mile widziane. Dyskrekcja — honorowa. Poważne oferty z całym zaufaniem proszę do Kurjera Poznańskiego pod zg 40 110

Urzędnik

państwowy (średn. wyksz.) wysoki, przystojny 30 lat szuka towarzyszy nieznajomości samodzielnego w celu matrymonialnym. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 40 148

Urzędniczka

lat 31, wyprawa, umiłowanie, gotówką, przystojny, oszczędna i gospodarna z braku odpowiednich znajomości pragnie ta droga poznać wyższego urzędnika państwowego z Poznania. Zainteresowanych proszę o zgłoszenie się z fotografią do Kurjera Poznańskiego zg 40 023. Cel matrymonialny.

Inteligentna

pozna w celu matrymonialnym panna stanowiąca urzędniczkę państwową do lat 45. Wdowiec z jednym dzieckiem nie wykluczony. Poważne zgłoszenia Kurjer Poznański zg 40 633

Życzenie noworoczne

kawaler, lat 29, wysoki, ciemno blondyn, urzędnik państwowy na samodzielnym stanowisku w mieście powiatowym szuka pań w celu matrymonialnym. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod zg 40 178

Femorzanka

lat 36, wysoka, szczupła blondynka z mieszkaniem i gotówką szuka męża z gotówką, dzielnego w interesie w stosownym wieku. Oferty Kurjer Poznański zg 40 641

Ogrodnikowi

który się ożeni z panną lat 35, solidną córką ogrodnika, dam posiadającą ogrodnika na majątku. Reflektanci ze świadectwami ewtl. z fotografiami, zgłoszą się do Kurjera Poznańskiego zg 40 651

Kupiec

kawaler po trzydziestce, właściciel sklepu żelaza w mieście wojewódzkim poszukuje odpowiedniej partii. Oferty Kurjer Poznański zg 40 782

Kawa'or

urzędnik kolejowy lat 30, średniego wzrostu niezależny poszukuje odpowiedniej partii. Oferty Kurjer Poznański zg 40 781

Panna

lat 30, masażystka posiadająca majątek pozna pana na stanowisku, wdowiec niewykluczony, lat 30—40. Cel matrymonialny. Oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zg 40 764

Panna

lat 29, przystojna, muzykalna, 9 000, później więcej pozna kulturalnego urzędnika etatowego, Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zg 39 713

Panna

lat 30, 6 tysięcy i posaż poszukuje kawalera. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zg 41 024

Życzenie noworoczne

Samodzielny przemysłowiec, kawaler lat 25, właściciel fabryki, szuka żony z majątkiem 15—20 tys. Łaskawe zgłoszenia z fotografią do „Agencji Reklamy Prasowej”. Bydgoszcz, Dworcowa 54, pod „Tysiąc”. ng 14 572

Inteligentny

kawaler lat 31, blondyn, katolik, właściciel przedsiębiorstwa ożeni się z młodą panną. Oferty Kurjer Poznański zg 41 041

Największy

wybór posażnych pań, pań na stanowiskach poleca „Fortuna”. Poznań, Śniadeckich 4. zg 41 018

Dla

mei kuzynki, lat 25, posiadającej 5 tysięcy zł i wyprawę szukam w celu matrymonialnym pań w miasteczku i etatowych. Po ważnej ofercie z fotografią (która się zwiada) do Kurjera Poznańskiego pod zg 40 382

Starsza pani

mieszkaniem szuka odpowiedniej partii. Oferty Kurjer Poznański zg 41 159

7. SPRZEDAŻE**Skład**

papieru, galanterii, mieszkanie w Dąbrowskiego 88. zg 40 005

Parasole

ogrodowe, słoneczne, deszczowe i wszelkie naprawy wykonuje Wytwórnia Parasoli. Wielka 27 29, dz 13 932

Parcela

przy Grodzkiej opłotowana, Kraszewskiego 4—9. zg 40 638

Skład

urządzeniem, Dąbrowskiego 450, informacje Kurjer 40, m. 8. zg 40 661

Westfalkę

kuchnie kafelowa Wojciechowski, Woźna 16, m. 12. zg 40 770

Sprzedaż — Naprawa

wielkich piór wszelkich systemów Skład Papieru — Montownia Wiecznych Piór — Józef Czosnowski — Poznań Ratajczaka 2 dz 4 062

Sprzedaże

kupuje meble maszyny inne rzeczy. Dom Komisyjny Podgórna 2 Pg 7 992

Meble kuchenne

najtaniej. Łąkowa 4a, Stolarska 40 767

Skład

kolonialny od kilku lat dobrze prosperujący w bardzo dobrym miejscu na prowincji z całkowitem urządzeniem i towarami z powodu choroby korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zg 40 585

Z powodu

wyjazdu zagranicę sprzedam 20 obrazów znanych malarzy. 14 18 godzin. sw. Marcina 74, m. 18. zg 40 766

Składnica

materiały budowlanych, starego żelastwa 3 000. Oferty Kurjer Poznański zg 40 763

Centrala mebl

Wielka 26, poleca meble po cenach najniższych. Pa 7903 11 11

Maszyny do pisania

małe i duże nowe i używane najkorzystniej: Skóra i Ska Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr 23. ng 12 692

Futra

spody pod futra wydry, lisy i skóry wszelkiego rodzaju na obcięcia i naprawy futer poleca w wielkim wyborze najtaniej

Józef Dawid

Poznań Nowa 11 przy Starym Ryuku. Pg 7 930 41 42

Złoto

srebro, brylanty kupuje, sprzedaje, przyjmuję komis „Orcision”, Aleje Marcinkowskiego 23. zg 40 820

Patofoin

płyty z 55. — Kordziński, Szmarzewskiego 53. zg 40 742

Dom

6 pokojowe mieszkanie 1 1/2 morgi ogrodu w Chodzieży sprzedam. Cena 7 500 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg 40 806

Księgi handlowe

materiały biurowe poleca tanio Jan Szymbiewicz, skład papieru Podgórna 14. zg 40 800

Meblepoleca najtaniej **K. Bakoś** Stary Rynek 51 zg 40 293**Towarzystwem**

na uroczystości gwiazdkowe polecam wyborowe pierzki po cenach niskich. Wytwórnia Wyrobów Cukierniczych J. Guskowski, Poznań, Mickiewicza 15. zg 40 373

Używane

piece żelazne na sprzedaż. — Schultz Poznań, Pierackiego 16. ng 14 450

II piętrowy

z piekarni, powiat, wojsko, — gimnazja — tanio sprzedam. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zg 40 181

Pompe
Diaphragma, ręczna, wydajność 12 000 litrów godzinie, sprzedam. Stankiewicz, Kołodziejewo, pow. Mogiła. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 880

Lampy
elektryczne, stylowe, najtaniej wprost z wytwórni. Masztalarska 7. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 878

Stolarskie
maszyny sprzedam tanio. Roguszczyk, Dąbrowskiego 79. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 840

Plaszcze
najkorzystniej poleca Fabryka Konfekcji Damskiej Wildowa - Syn Wodna 1. Przyjmujemy asygnyaty kredytowe. Pg 7 939 41.63

Skład papieru
centrum okazuje sprzedam lub zamienię na nieruchomości. Towarowa 20 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 864

Skład
towarów krótkich Poznań do brzo prosperujący z powodu suników rodzinnych, tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 860

Prostotrymacze
dla dzieci i dorosłych najtaniej w firmie: Dom Sanitarny Poznań, Br. Pierackiego 19. Wielki wybór wszelkich artykułów do pielęgnowania chorych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 4 207

Przedsiębiorstwo
przemysłowe czynne sprzedam. Kapitału potrzeba około 7 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 143

Skład spożywczy
mieszkanie korzystnie sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 41 141

Kareta Landauer Kupe
na gumach przed, okragło oszkło, na zupełnie renowany korzystnie na sprzedaż. Fa M. Schön, Powoźnictwo, Kościelnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 993

Meble
najtaniej poleca Baranowski Poznań, Podgórna 13. Pg 8151/21-48.1

Dom Komisowy
Wroniecka 6/8, poleca szafy szafonierki, łóżka metalowe, stoły, krzesła, obrazy, umywalki, urządzenia dentystyczne. ng 13 144

Dla fryzur
grzebień, papiloty, żelazka, spinki, szpilki z włosów jedwabne, ondulacyjne najtaniej Wenzlik, Aleja Marcinkowskiego 19. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 4 814

Największa fabryka pianin Sommerfelda
dostarcza nowe pianina za wpłatą 300 zł reszta płatna na dogodnych warunkach. Niskie ceny. Pierwszorzędne wykonanie. Długoletnia gwarancja. Skład fabryczny Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 13 881

Centralny Magazyn Mebli
Marjan Buśko sw. Marcin 59 Meble dla każdego! Wielki wybór! ng 13 943

Baczność Kolejjarze, tramwajarze Szofery
zimowe trykoty poleca tanio A. Plucińska Poznań, Stary Rynek 88/89. ng 14 558

Restauracja i kawiarnia
od lat 40 dobrze prosperująca przedsiębiorstwo w najlepszej dzielnicy Poznań jest z powodu choroby zaraz do sprzedania lub wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 538

Dog
suka 1½ roczna. Za Grobla 2 m. 17. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 554

Jamnika
suczka, rasowa, angielska, bronzowa, 3-miesięczna sprzedam. Nad Wierzbakiem 26 m. 4. tel. 12-23. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 559

Szpic
młody czystej rasy. Adres Kurjer Poznański zdg 40 578

Dom
parterowy, ogródek, wolny skład, miasteczko powiatowe. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 919

Jatke
rzeźnicka Wolnicy, dobre miejsce sprzedam. Skońska 21 m. 5. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 483

Sprzedam
z powodu objęcia majątku rodzinnego zaprowadzony skład kolonialny, ruchliwe miasto powiatowe, rynek, mieszkanie 3 pokoje, kuchnia, śniadnia, dzierżawa 80, mieszkanie Lehma, Poznań, sw. Marcin 69 m. 6. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 152

Fryzjerie
dobrze urządzone w śródmieściu, sprzedam lub za kaucją wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 479

Piekarnię
sprzedam korzystnie z powodu choroby. Sw. Marcin 56. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 443

Restauracja
pełnym biegu mieszkanie, fortepian, bilard tanio sprzedam. Bukowska 5. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 396

Buhaj
kierowany 11 centn. sprzedam. Becker, Tarnowo Podgórne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 956

Sprzedam
dom z ubikacjami, chlewami na Górcynie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 285

Maszynę
nowoczesną do wyrobu wstażek żalobnych sprzedam. Wiadomość Berlińska. Bydgoszcz, Gdańska 81 zdg 40 680

Buty narciarskie
kupuje się najtaniej Półwiejska nr. 5 m. 23. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 607

Kolonjalny
skład mieszkaniem, tanio dzierżawa sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 40 514

Leżankę
szeroką tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 496

Futro
piżmowce kolnierz wydra sprzedam. Jackowskiego 11 - 5. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 502

Błoczek
kalendaryzowe hurt, najtaniej. Drukarnia, Koźka 24. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 524

Bechsteina
skrzydło koncertowe pierwszorzędnie utrzymane, korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 528

Futro
żrebaki na szczupłą osobę. Dominińska 1. Michalak. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 630

Szafa
piec szamotowy, kasa. Pelczyński, Grudnia 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 647

Sprzedam
skład cukierków tanio. Wiadomość Kurjer Poznański zdg 40 757

Skład
papieru, towarów krótkich mieszkaniem powodu zamążpójścia tanio sprzedam byle zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 597

Skrzydło
sprzedam tanio z powodu wyjazdu. Wodna 13 restauracja. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 674

Dog
czystej rasy piękny okaz, gdzie? wskazuje Kurjer Poznański zdg 40 944

Zakład fryzjerski
5 obsługa sprzedam lub przyjmę współpracownika. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 917

„Alfa” Szkolna 10
naroznik Jaskóczy na bal biżuteria, kłamy, klipsy, kwiaty, maski, puderniczki zdg 40 901

Sprzedam
parcelę idealnie położoną. Osiedle Warszawskie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 998

Pewna egzystencja
Skład sprzętów kuchennych, centrum Poznań, objęcie ca. 3 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 975

Skład
owoców i towarów spożywczych w centrum sprzedam z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 972

Kiosk
pewna egzystencja, sprzedam natychmiast. Luboń, naprzeciw fabryki Luboń. Wronki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 970

Gramofon
z płytami, szafkowy tanio. Kanałowa 5, m. 4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 969

Kolonjalną
zaprowadzoną, mieszkaniem sprzedam. Wskazuje Kurjer Poznański zdg 40 963

Futro męskie
dobrym stanie sprzedam. Szamarszewskiego 10 - 3. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 073

Pończochy Rekawiczki
Olbrymi wybór! Ceny krzyżowe! Sprzedajemy jedynie towary solidne. A. Szymański, Poznań, sw. Marcin 1, przy placu Światokrzyskim. Specjalny magazyn pończoch, rekawiczek. ng 12 426

Meble kuchenne
najkorzystniej kupisz Wytwórnia Mebli Kuchennych, Piaskowa 3, Koniecki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 878/7

Dwie
kasy National tanio sprzedam. Kaczmarek, Środa, Dąbrowskiego 40. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 135

Lombardowe
kwity kupuje „Lamus”. Strzelecka 1. Pg 8 734-58.227

Kryształ
belgijskie, czeskie, srebrne, drobiazgi na podarki „Lamus”. Strzelecka 1. Pg 8 735-58.222

Całkowite
urządzenie piekarskie sprzedam. Mińska 3, m. 9, Krzyżanowskich. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 169

Jadalnie dębowe Gabinet męskie Sympialnie dębowe Skrzydło czarne Piękny dywan
ręcznie wiazany 320x430 Garnitur klubowy gobelinowy nowoczesny Pianola czarna Ciężki gabinet męski rzeźbiony, okazali, solidny, biblioteka 240 mtr. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 157

Poznański Dom Komisowy
Dominikańska 3, telefon 2442. Pg 8 725-82.39

2 domy
ze składem na prowincji z powodu nieobecności gospodarza sprzedam za cenę 11 000 zł. Informacji udziela Pospieszny, Rawicz, Królów Jadwigi 10. ng 14 575

Kolonjalny
skład towarów spożywczych z mieszkaniem zaraz do sprzedania Powód wstrząsy rodzinne. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Krotoszyn. ng 14 571

Skład
pieczywa z mieszkaniem tanio sprzedam. Wielkie Garbary 54. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 069

Piszczeni
10 skór kozuszek dziecięcy tanio. Waj Jagiello 22. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 068

Krzeselka
stoły, kanapy i różne dla restauracji, kawiarni, Czesława 11. Stolarnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 047

2 maślarki
Beta nowe korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 020

Meble
najtaniej wprost z fabryki Szczaniecki Tama Garbary 3. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 090

Składowe
regaly, stoły i inne rzeczy tanio. Mylna 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 054

Rower
nowy okazynie na sprzedaż. Skład rowerów, Wrocławska 15. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 793

Restauracja
dużej wsi, koncesja, wymiana zboża, art. budowl. opalowe, wydzierżawie, sprzedam zaraz. Krzyżanowski, Poznań, Marcin 39. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 936

Pieski
rasowe białe szpice młode sprzedam. Piaskowa 1 m. 7. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 934

Dom Komisowy
Wozna 16 sprzedaje - kupuje wszelkie meble używane

Jadalnie - sypialnie
oraz różne inne przedmioty. ng 14 576

Wszelkie urządzenia domowe
jadalnie, sypialnie, gabinety męskie, biurka, szafy, lampy naftowe

Żyrandol kryształowy Zegar stojący Kasy National
różne inne sprzęty użytku domowego biurowego sprzedaje kupuje Okazyjny Skład Wielka 20, tel. 32-40. ng 14 577

Antyki
kupisz tanio Pocztowa 22. Pg 8728-58.216

Chart
Syberyjski, piękny okaz tanio sprzedam. Linke, Starościnśka 16. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 002

Pianino
marki wiedeńskiej, nowe, krzyżowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 984

Naręczonym
obraczki ślubne, zegarki, pierścionki od 15 zł poleca Chwilkowski. Sw. Marcin 40. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 981

Futro
damskie sełowe, blam męski tanio. Masztalarska 7-4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 128

Opony
820x120 oraz inne. Mylna 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 055

Skład delikatesów
pierwszorzędny centrum korzystnie sprzedam - powod wyjazd. Bloch, Aleja Marcinkowskiego 15 zdg 41 158

Materace
tapczany, garnitury, klubowe najtańsze wprost. Pracownia Wielkie Garbary 18, sklep „Asygmaty kredyt”. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 105

Kożuchy
szoferskie, kurtki, skopiaki, serdaki tanio. Hankiewicz, Kramarska 1, przy Wielkiej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 109

Łóżeczko
dziecięce, eleganckie. Krzyżowa 7, m. 4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 091

Sprzedam
skład papieru i tytoni lub wydzierżawie. Adres Kurjer Poznański zdg 41 125

Parcelę
dwie 1400 mtr. kw. Plac Asnyka, Jeżycka sprzedam. Oferty Nowa 1 m. 9. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 8 732-58.217

Brylantowy
pierścień damski piękny okazynie. Józefa 9 - 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 090

Biurowe
szafy żelazno, akt. biurka itd. - Stary Rynek 46/47 I. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 085

Stolarze
strugnica narzędzia, okucia itd Stary Rynek 46/47 I. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 086

Salon
Biedermayer tanio. sw. Wojciech 29 - 2. Pg 8726-58.214

Narty
nowe, modne, tanio. Kreta 7, m. 4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 097

11. KUPNA
Kupię parasole ogrodowe i stoły. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 38 231

Kupię
Starożytności kupuje „Lamus” Strzelecka 1. Pg 8147-57.487

Skład
dobrze prosperujący kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 427

Jabłka
kupie, ilość, cenę, gatunek. - Oferty Kurjer Poznański zdg 40 380

Samochód
na rozbiórke stary tanio. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 556

Tokarnie
na żelazo 2½ metra kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 563

Sypialkę
używaną kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 681

Szyny
kolejki polnej kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 703

Dom
z piekarnią kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 521

Kupię
domek ogrodem blisko Poznań wpłat 4 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 750

Fuzje
bardzo dobrym stanie dalekonośna 12 lub 16 kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 673

Kcciolek
miedziany, ogrzewany parą, pojemności 100-300 litrów, do mar-melad kupie. Oferty do Par Poznań. Al. Marcinkowskiego 11 pod 58.203. Pg 3 721 58.205

Dentystyczne
narzędzia urządzenia okazynie kupie. Spis przedmiotów i ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 40 791

Motocykl
kupi stolarnia Małe Garbary 4. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 979

Kupuje
tonole, jestony, liny okazje za gotówkę. Edmund Metzler, Kaszczorów, Wolsztyn. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 652/3

Kupuje
używane meble, garderobe obu-wie, kwity lombardowe. Skład komisowy, Ślusarska 6a. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 833/4

Kupie
dom 3 - 5 pokoi z dużym sadem (ewent. ogrodnictwo) w pobliżu Poznań. Oferty Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 22 - 5. ng 14 573

Motocvkl
używany kupie. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 40 799

Starożytności
kupuje Antykwarjat. Pocztowa 22 Pg 8728-58.215

Kccioł
do wyrobu drążetek kupie. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdg 41 144

Tokarnie
ca. 3 m. silna, najchłodniej kompletne urządzenie warsztatu ślusarskiego kupie. Oferty Guhr, Ostrów Pozn. ng 14 569

12 DO WYNAJĘCIA
Kupię Pięciopokojowe komfortowe wszelkimi wygodami najlepsza okolica sw. Łazarza

Warsztaty
z piętrem od zaraz gospodarz. Maleckiego 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 39 877

Biura
jasne, nowoczesne, najlepsze położenie do wynajęcia. B. Schultz Magazyn futer, Poznań, ulica Pierackiego 16. ng 14 451

3 pokoje
przy Grochowskich Łakach na I. piętrze z komfortem i centr. ogrzewaniem wolne od 1. 1. 1935 r. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 150

4 pokoje
komfort III piętro Słowackiego 25 solidnemu do wynajęcia. Informacji domowy m. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 259

Sześciopokojowe
po lekarzu Marszałka Focha 72. I. p. wynajmie zaraz lekarzowi. Zgłoszenia „Par” Al. Marcinkowskiego 11 pod 58.211. Pg 8 724-58.211

Trzypokojowe
obszerne, komfort, łazienka, pokój dla służby, kuchnia, balkon, odnowione od 1 stycznia wynajm. gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 551

Obszerne
trzypokojowe komfort. Ostroroga, Zakret 13. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 4704

3 pokoje
komfort IV piętro Górna Wilda od gospodarza zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 553

2 pokoje
kuchnia tanio Wilda zaraz. Gospodarz. Debiec, Aleja Czechosłowacka 14. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 454

Pięciopokojowe
wszelki komfort, piec, częściowo odnowione. Marsz. Focha 78 gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 480

Pokój
kuchnia rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 685

Słoneczne
komfortowe 7 pokojowe mieszkanie parter. Gospodarz Przeczni-ca 7-14. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 512

Dwupokojowe
jednopokojowe kuchnią wspólną korytarz Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 509

Pokój
kuchnia od 1 stycznia wydzierżawie. Rok zgóry. Zgłoszenia Górna Wilda 101 m. 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 699

Pięciopokojowe
telefon 30-61. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 668

3 pokoje
kuchnia, przynależności, ustawowa dzierżawa. Ostrówek 17/18 stróż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 650

Czteropokojowe
willi, zaraz centralne ogrzewanie, wprost właściciela. Ustawowy 95. Konopnickiej 22 telefon 68-04. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 659

Pokój
mniejszy gospodarz Górna Wilda 147. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 665

Sześciopokojowe
komfortowe, ogrzewanie centralne zaraz lub marca. Chelmońskiego 1, portier. Pg 8 723-58.208

2
pokoje kuchnie. Poznań, Chelmońskiego 9 - 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 955

2
pokoje małej rodziny. Debiec, Podulnowa 63. I. Zgłoszenia niedziela. godzinie 10-12. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 845

Czteropokojowe
Focha i pr. 75. - miesięcznie z radj i lampami elektrycznymi odstęp. Zgłoszenia filia Kurjera Poznańskiego Focha 74. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 4720

Pokój
kuchnia odnowiona, światło elektryczne wprost od gospodarza 35 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 918

Siedmiopokojowe
centralne ogrzewanie lub piec. Matejki zaraz. Zgłoszenia telefon 71-61. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 978

6
pokoi, komfort, Marcin 22, portier wskazuje, wynajmie administrator. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 078

Trzypokojowe
kuchnia skład 105 zł albo osobno mieszkanie 70 zł, osobno skład 35 zł zaraz. Chociszewskiego 27. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 503/4

1 pokój
Gen. Umińskiego 19, stróż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 719/20

1 pokój
z kuchnią, Leśniewa 6, stróż. Zgłoszenia Kur

Pokój Kantaka 5, m. 4. zdg 40 459 Dwuosobowy pierwszorzędne utrzymanie, niekrepujący, łazienka. Focha 35 — 4. zdg 40 358 1—2 pokoje, telefon, łazienka. Wielkie Garbary 21 — 13. zdg 40 405 Jackowskiego 21 mieszkanie 11, czysty, słoneczny. zdg 40 492 Bezrobotna samotna, przyzwolona szuka pokoju za pomocą domowa i towarzysztwo samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 360 Jedno- dwuosobowy ciepły pierwszorzędne utrzymanie. Kreta 6 m. 7. zdg 40 529 Słoneczny elektryczność. Szajkarska 15 m. 6. zdg 40 536 Pokój dwóm panom lub paniom zaraz. Kochanowskiego 1 m. 19. zdg 40 543 Elegancki frontowy, ogrzewanie, elektr., łazienka. Śniadeckich 14 — 2. zdg 40 549 Jedno- dwuosobowy centrum. Ogrodowa 10 — 4. zdg 40 564 Pokój Zamkowa 5 m. 9. zdg 40 567 Łazarz Focha 19 — 1 samotna wynajmie inteligentnej wspólny lub skromny z dzieckiem, które będzie wychowywane. zdg 40 573 Pokój solidnemu panu. Plac Nowomiejski 10a m. 9. zdg 40 281 Focha 33-mieszkanie 7. zdg 40 270 Dwuosobowy komfortowy utrzymanie. Matejki 39 m. 7. zdg 40 468 Komfortowy centralne, telefon. Wyspiańskiego 12 — 5. zdg 40 469 Pokój frontowy umeblowany. Wodna 25 m. 4. zdg 40 473 Marcina 55 — 8. zdg 40 493 Umeblowany bez pościeli dwóm panienkom. — Rybaki 8 front I lewo. zdg 40 489 Panom Rynek Śródecki 12—6. zdg 40 481 Ładny ciepły, elektryczność, inteligentnym panom utrzymanie — bez. Spokojna 21 m. 5 przy Parku Wilsona. zdg 40 482 Pokój pani panu. Przemysłowa 34 m. 10. zdg 40 484 Mickiewicza 13—8 dwuosobowy utrzymaniem. bez. zdg 40 475 Pokój klatka. Golebia 4a mieszk. 8. zdg 40 519 Dwuosobowy utrzymaniem bez u starszej pani. elektryczność. Zupańskiego 20 m. 10. zdg 40 314 Frontowy ładny parter 1—2 panom. Plac Działowy 6—1. zdg 40 310 Półwiejska 33 — 7. zdg 400 679 Panienkę wspólny pokój. Żydowska 5—16. zdg 40 682 Focha 55 I Machura. zdg 40 683 Pokoik Rybaki 10 m. 4. zdg 40 684 Inteligencji wygodami utrzymaniem 2—3 łączne. Kreta 24 m. 4. zdg 40 702 Ratajczaka 11a mieszkanie 71. zdg 40 705 Lepszy panu. Śniadeckich 13—5. zdg 40 600 Pokój Kantaka 5 m. 16. zdg 40 601 Pokój Śniadeckich 6a m. 4. zdg 40 604 Jedno- dwuosobowy. Wrocławska 36—7. zdg 40 611 Frontowy zaraz. Bóznica 15 mieszk. 3. zdg 40 615 Pokój Kreta 12 m. 4. zdg 40 619 Pocztowa 10 mieszkanie 4 utrzymaniem. zdg 40 620 Pokoik wszelkimi wygodami. Skryta 14 m. 7. zdg 40 513 Klatki Czesława 17a — 18. zdg 40 511 Próżny samotnym. Zaczę 2 m. 5. zdg 40 510 Małżeństwo przyjme. Rataje 62 m. 2. zdg 40 500 Pokój Kwiatowa 6 — 8. zdg 40 499 2 panom centr. ogrz. Masztalarska 8a m. 4. zdg 40 525 Pokój umeblowany z wszelkim komfortem. Wąły Leszczyńskiego 2, m. 9. zdg 40 634	Małżeństwu bezdzielnym. Matejki 38, II. lewo zdg 40 623 1—2 osobowy. Małckiego 15 — 3. zdg 40 626 Pokój wygodami, telefon, I. piętro. Matejki 61, m. 6. zdg 40 628 Niekrepujący śródmieściu. Kramarska 21/22, m. 12. zdg 40 632 Solidnemu czysty, słoneczny, telefon. Mielżyńskiego 1, m. 12. zdg 40 637 Wrocławska 38, m. 34. zdg 40 638 Słowackiego 38, m. 9. zdg 40 639 Pokoik utrzymaniem. Ratajczaka 11a, m. 102. zdg 40 642 Pokój Mielżyńskiego 3 — 10. zdg 40 646 Pokój umeblowany dla 2 panów osobom wejściem. Szamarskiego 32, m. 8. zdg 40 714 Pokój utrzymanie. Wąły Jana 12 — 13 zdg 40 712 Ładny telefonem. Skarbowa 5, m. 11. zdg 40 711 25,— Kraśnickiego 13, m. 15. zdg 40 755 Duży frontowy. Skarbowa 19, m. 6. zdg 40 752 Dwuosobowy dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 15, m. 3. zdg 40 753 Małżeństwu lub 2 osobom, centralne, elektryczność. Masztalarska 6, m. 5. zdg 40 751 Przy Zamku niekrepujący, elektryczność, elegancki. Wąły Jana III. 11 — 4 zdg 40 747 Niekrepujący Zielona 3 — 6. zdg 40 745 Dwuosobowy frontowy, elektryczność, radio. Wielkie Garbary 2 — 10. zdg 40 586 Pokój utrzymaniem, bez. Strzelecka 3b m. 6. zdg 40 587 Półwiejska 31 m. 7. zdg 40 591 Ładny centralne ogrzewanie, łazienka, tano. Śniadeckich 28 — 2. zdg 40 689 Pokój jedno- i dwuosobowy, elektryczność, dla solidnych pan od zaraz lub później I piętro, do oglądania w godz. 17—20. Strusia 8 m. 4. zdg 40 594 Czysty niekrepujący tani. Dąbrowskiego 36 front mieszk. 8. zdg 40 595 Niekrepujący dwie osoby utrzymaniem lub bez. Rybaki 21 m. 9. zdg 40 598 Frontowy Wierzbicice 55 m. 3. zdg 40 672 Pokój Wierzbicice 14 m. 17. zdg 40 675 Pokoik wolny. Mostowa 37 m. 8. zdg 40 678 Ratajczaka 11a, m. 105 jedno- dwuosobowy, utrzymaniem — bez. zdg 40 649 Mickiewicza 34, m. 5, urzędnikowi (ce) utrzymaniem — bez I. 1. 35. zdg 40 656 Pokój 2 panom Poznańska 27a, I prawo zdg 40 657 Niekrepujący klatki, elegancki. Różana 23 — 4 zdg 40 662 Pokój Nowy Rynek 13, m. 4. zdg 40 255 Skryta 7, mieszkanie 7, panom. dg 4 715 Mickiewicza 9, m. 8, panom. zdg 40 789 Panom Plac Sapieżyński 5, m. 7. zdg 40 787 Panu lub pani. Polna 3, m. 8. zdg 40 786 Mickiewicza 3, m. 6, komfortowy, dwuosobowy. zdg 40 785 Niekrepujący utrzymaniem. Dąbrowskiego 18, m. 4. zdg 40 779 Pokój 2 osobowy. Półwiejska 38, I. piętro, lewo. zdg 40 777 Inteligentnym jedno — dwupokojowy. Poznańska 44 — 7. zdg 40 773 Pokój Kopernika 6 — 7. zdg 40 772 Pana przyjme. św. Marcin 48, mieszkanie 17. zdg 40 768 Jednoosobowy Pierackiego 10, m. 8. zdg 40 765 1—2 kulturalnym małżeństwu czysty — wygodny utrzymaniem — bez. Piotra Wawrzyniaka 5, m. 1. zdg 39 961	Dwuosobowy Góra Przemysłowa 4 — II. zdg 40 743 Klatki Wrocławska 35 — 3. zdg 40 741 Frontowy solidnemu na stanowisku. Pieracki 8a, m. 20. zdg 40 735 Pokój św. Józefa 3, parter, prawo. zdg 40 733 Klatki Rybaki 22a, m. 10. zdg 40 729 Pokój frontowy elektryczność dla pana Grobla 1a, m. 4. zdg 40 723 Małżeństwu używanie kuchni. Wybieckiego 3, m. 12. zdg 40 722 Pokój Ogrodowa 12 m. 24. zdg 40 721 Wolny Jedno- dwuosobowy. Matejki 66 — 8. zdg 40 758 Pokój św. Marcin 51, m. 4. zdg 40 279 Pierackiego 17 m. 21, czysty elektryczność, niekrepujący. zdg 40 883 Komfortowy centralne, łazienka. Gajowa 4, m. 9. zdg 40 818 Działyskich 2 — 2. elegancki. zdg 40 816 Dobrze umeblowany ciepły panu. Fredry 4, II. zdg 40 814 Frontowy Długa 11 — 8. zdg 40 881 Na wspólny pokój poszukuje solidnego pana, centralne ogrzewanie, tano. Poznańska 58 a, m. 2. zdg 40 875 Pokój Półwiejska 11, m. 5. zdg 40 872 Sympatyczny Wierzbicice 13, m. 22. zdg 40 852 Jedno- dwuosobowy. Słowackiego 25, mieszkanie 5. zdg 40 848 Jednoosobowy elektryczność, Wielkie Garbary 1, mieszkanie 8. zdg 40 847 Panienka Kantaka 8, m. 7. zdg 40 842 Lepszemu na stanowisku meski i sypialnia. Podgórna 14, m. 6. zdg 40 841 Dwuosobowy niekrepujący, utrzymaniem, bez. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 20. zdg 40 839 Dwuosobowy frontowy zaraz. Marcina 5, m. 11. zdg 40 838 Pokój Grobła 9, m. 5. zdg 40 837 Plac Wolności 14 a m. 8, niekrepujący, łazienka, telefon, utrzymaniem, bez. zdg 40 836 Dwuosobowy jednoosobowy, utrzymaniem — bez. Dominikańska 7 — 8. zdg 40 835 św. Marcin 54 — 7, I. zdg 40 832 Frontowy umeblowany wynajme. Kwiatowa 13, m. 7. zdg 40 831 Pokój św. Marcin 31, m. 10. zdg 40 829 Kantaka 7, m. 10, pokój. zdg 40 826 Pokój jednoosobowy. ul. Półwiejska 6, mieszkanie 24. zdg 40 827 Pokój Podgórna 4, m. 10. zdg 40 896 Pokój pokoik, także przyjezdny. — Kreta 4, II., prawo. zdg 40 895 Jedno- dwuosobowy Pocztowa 21 — 4. zdg 40 889 Ogrodowa 15—7, niekrepujący, komfortowy zdg 40 892 Jedno- dwuosobowy przy stadionie. — Górna Wilda 17, I. lewo. zdg 40 890 Centrum niekrepujący 1—2 panom, gazową kuchenką. Kozia 8, m. 3. zdg 40 886 Umeblowany Matejki 67, parter. zdg 40 900 Pokój solidnemu paru, pani. Kanałowa 5, m. 6. zdg 40 862 Dla gastronomika Wierzbicice 13, m. 22. zdg 40 861 Dwuosobowy Matejki 65, mieszkanie 8. dg 4718 Wyspiańskiego 19 — 6. dg 4717 Umeblowany elektryczność tano. Małckiego 16, mieszkanie 6. dg 4716 Słoneczny Skarbowa 7, 10. zdg 40 945 Panience czysty centralne. Focha 4, m. 3. zdg 40 919 Konopnickiej 3, m. 1. zdg 40 912 Wspólny panience. Marcin 22 — 28. zdg 40 910	Duży mały, ogrzewaniem, niekrepujący. Młyńska 3, m. 11. zdg 40 907 Niekrepujący ciepły. Sapieżyński 3, III. lewo. zdg 40 906 Pokój Szewska 19 — 7. zdg 40 905 Przyjezdny niekrepujący — stale. Dąbrowskiego 23 — 7. zdg 41 025 Jedno- dwuosobowy, utrzymaniem, bez. Wąły Zygmunta Augusta 2 — 11. zdg 41 000 Centrum frontowy. Sieroca 5/6, m. 7. zdg 40 997 Pokój św. Marcin 14, m. 9. zdg 40 977 Niekrepujący klatki. Zupańskiego 21, m. 10. zdg 40 971 Ładny jedno- dwuosobowy, ciepły, czysty, niekrepujący, wszystkie wygod. Działyskich 3, m. 2. zdg 40 968 Bukowska 9, m. 3. zdg 40 964 Frontowy Kwiatowa 13, mieszkanie 6. zdg 40 962 Frontowy Kreta 24, m. 3. zdg 41 035 Pokój Półwiejska 5, m. 6. zdg 41 033 Rybaki 23, m. 7. zdg 41 031 Łąkowa 16 — 5. zdg 41 028 Pokoik niekrepujący, ładny, drugi dwuosobowy tano. Chelmońskiego 17, mieszkanie 11. zdg 41 079 Pokój Szymańskiego 9 — 11. zdg 41 137 Pokój utrzymaniem, bez. Kreta 5, m. 5. zdg 41 136 Duży pokój, parter, światło, ogrzewanie, dwie panienki. Grottingera 14, róg Chelmońskiego m. 10. zdg 41 171 Dwuosobowy jedno (utrzymaniem) pianino. Półwiejska 2 — 6. zdg 41 166 Pocztowa 33, m. 10, niekrepujący, dwuosobowy. zdg 41 164 Przy Zamku duży, elektryczność, ogrzewanie, łazienka, solidn. Wąły Zygmunta Augusta 10 a—5. zdg 41 045 Pokój pianino lub bez. Łąkowa 16 m. 8. zdg 41 016 Centrum frontowy Masztalarska 7 — 8. zdg 41 014 Niekrepujący willi okolicy Opery meblami, bez. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 926 Umeblowany utrzymaniem, bez. Kraszewskiego 12—5. zdg 41 052 Słowackiego 29—7. zdg 41 053 Mniejszy czysty, elektryczność. Matejki 66, m. 7. zdg 40 798 Ładny frontowy, elektryczność panu. Jeżycka 43, mieszkanie 3. zdg 40 794 Pokój próżny telefon, centrum, I. piętro na biuro, pani wynajme. — Wiadość 10-36. zdg 40 937 Pokój umeblowany lub próżny do wynajęcia od 1. I. 1935. Józefa Chociszewskiego 19, m. 12. zdg 40 935 10,— wspólnie osobie skromnej. Dąbrowskiego 26 — 9, podwórko. I. piętro. zdg 40 931 Panu Wąły Kościuszkowski 5, m. 2. zdg 40 924 Śródmieście dwuosobowy — jednoosobowy — kulturalnym. Kreta 6 — 1. zdg 40 929 Pokój panu. Plac Wolności 9, m. 5. zdg 41 007 Niekrepujący jedno — dwuosobowy. Skarbowa 8, mieszkanie 16. zdg 40 922 Przyjezdny pokoje najtaniej. Młyńska 12 a, mieszkanie 9. zdg 41 072 Niekrepujący Górna Wilda 15 — 6. zdg 41 009 Dwuosobowy z używaniem fortepianu i niekrepujący. Ratajczaka 11 a, m. 117. zdg 41 114 Jednemu dwóm panom. Plac Nowomiejski 10 a, m. 7. zdg 41 005 Pokój fortepianem Orzeszkowej 1, pierwsze piętro. willa. zdg 41 003	Jasna 3, m. 2. zdg 40 923 Cieszkowskiego 6 — 6. zdg 41 004 Przyjezdny 1,50. Wrocławska 13 — 11. zdg 41 112 Frontowy niekrepujący, elektrycznością. — Mostowa 14 — 8. zdg 41 113 Pokój jednoosobowy, dwuosobowy tano. Spokojna 27, m. 4. zdg 41 115 Małżeństwu Józefa 9 a — 11. zdg 41 117 2 łącznie z utrzymaniem bez telefon. Libelta 3, m. 2. zdg 41 118 Tani pokój pianino. Zupańskiego 3, m. 5. zdg 41 119 Dwuosobowy Kraszewskiego 4 — 8. zdg 41 061 Słowackiego wejście Prusa 2, m. 10 jeden lub dwuosobowy, telefon. zdg 41 062 Balkonowy frontowy, czysty, elektryczność. Matejki 5 — 9. zdg 41 148 Jedno dwuosobowy utrzymaniem — bez Słowackiego 29, wejście Asnyka m. 3. zdg 41 100 Czesława 16a, II., lewo. zdg 41 087 Jedno- dwuosobowy czyste. Kossaka 21 — 3. Wyspiańskiego. zdg 41 088 Panience skromny z utrzymaniem 70 pościeli, pożądana. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 41 123 Pokoik św. Józefa 9, mieszk. 13 podw. zdg 41 146 Panu Mickiewicza 17 — 4. zdg 41 142 Pokoik Śniadeckich 9, parter, lewo. zdg 41 140 Elegancki niekrepujący. Skarbowa 4, m. 15. zdg 41 139 Pokój z pościeli lub bez. Szkoła 13 — 7 zdg 40 949 Pokój jednoosobowy centralne ogrzewanie, łazienka, telefon. Fr. Ratajczaka 14, m. 22a. zdg 40 947 Niekrepujący Wielkie Garbary 36 — 17. zdg 40 996 Wszystkich Świętych 6—6. zdg 40 992 Pokój Szewska 9 — 8. zdg 40 989 Wolnica 3, m. 10. zdg 40 958 Jedno- dwuosobowy pianino. Grudnia 10 — 2. zdg 41 013 Dwuosobowy Kreta 5 — 9. zdg 41 012 Pokój utrzymaniem Dąbrowskiego 23—8. zdg 41 057 Jeżycka 45—9. zdg 41 059 Pokój przyjezdny Dąbrowskiego 23—8. zdg 41 060 Młyńska 12a—10. zdg 41 081 Dwuosobowy centralne. Matejki 57—8. zdg 41 082 Mickiewicza 28 m. 6 pokój utrzymaniem, bez. Centralne. zdg 41 083 Pokój ładny niekrepujący elektryczność, łazienka. Małckiego 35—1. zdg 41 084 Jedno- dwuosobowy czysty, elektryczność, łazienka. Małckiego 17—8 Łazarz. zdg 41 162 Pokój Górna Wilda 42—9. zdg 41 157 Plac Wolności 14a m. 10 pokoje umeblowane, wszelkie wygodę utrzymaniem. zdg 41 156 Jasny duży, kaloryfer. Jeżycka 45 m. 6, przy Mickiewicza. zdg 41 039 Pokoje utrzymaniem tano, elektr., łazienka, telefon, niekrepujący. Aleje Marcinkowskiego 1, m. 9. zdg 41 038 Skromny Marcina 41, m. 12. zdg 41 036 Męski słoneczny, telefon. Słowackiego 48 — 4. zdg 41 064 Kraszewskiego 8 — 23 frontowy, utrzymaniem, bez. zdg 41 065 Pokoik Półwiejska 37 — 4. zdg 41 101 Pokój dla małżeństwa zaraz. Dąbrowskiego 76 m. 17. zdg 41 103 Frontowy (planinem). Wojciech 3, m. 5. zdg 41 107	Panienki wspólny. Łąkowa 17, mieszkanie 30. zdg 41 003 16. SZUKA POKOJU Poszukuje od 1. 2. stacji utrzymaniem dla studenta w domu religijnym, kulturalnym z meblami opieką. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 539 Pokoju umeblowanego w okolicy Wąłów Leszczyńskiego poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 37 519 Urzędnik państwowy poszukuje pokoju umeblowanego, elektryczność, pożądaną centralne ogrzewanie. — Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 40 621 Niekrepującego elektryczność okolicy Pierackiego Oferty Kurjer Poznański zdg 40 749 Czystego elektryczność, słonecznego 30 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 40 746 Próżnego dużego (albo z kuchnią) kawaler. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 667 Pokoiku do udzielania muzyki (fortepian własny) 2 razy w tygodniu, cena. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 819 Krawcowa niekrepującego, możliwie klatki lub próżnego elektryczność od stycznia, początek Jeżyca. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 37 900 Pokoiku taniego, ciepłego, panienka. — Oferty Kurjer Poznański zdg 40 732 Pokoju w śródmieściu poszukują panienki od 1. 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 866 Pokój do 25 zł. dziennie Jeżyca światła nie wypalam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 902 Pustego pokoju na biura w centrum poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 170 Centrum bezdzielne od zaraz. 2 umeblowane używaniem kuchni — wygod. Oferty Kurjer Poznański dg 4 730 Próżnego pokoju poszukuje małżeństwo — państwowa posada, św. Marcin 63, w podwórku, prawo II. piętro, Zamojski. zdg 41 049 Bezdzielni krytycznym położeniu poszukują pokoju umeblowanego 10 zł. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 950 Urzędniczeki poszukują wspólnego od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 040 Pokój z klatki w śródmieściu, niekrepujący, bez mebli. Telefon 41-27. ng 14 583 Pokoiku taniego lub wspólnego starsza osoba. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 154 Pokoju poszukuje kilka godzin dziennie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 152 17. LOKALE Skład mieszkaniami każda branża do wynajęcia. Solacz, Śląska 11. Pg 8706-58.194 Lokalu poszukuje na św. Marcinie dwa okna od 1. 1. 1935. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 501 Skład mały Focha wynajme oraz pokój kuchnia. Zgłoszenia filij. Kurjera Pozn. Focha 74. dg 4719 Skład zaraz wolny. Wozna 1. zdg 40 999 Skład front Wielkie Garbary, oraz podwórko lokal przemysłowy wynajme administrator. Wielkie Garbary 21, m. 8. zdg 41 077 2—3 centrum, parter, I. piętro, centralne na biura. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 165 Skład mieszkaniami gospodarz. Hetmańska 11. zdg 40 932 Poszukuje składu pustego przyjeżdża ubikacją. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 001 Lokal hardlowo — biurowy przy pl. Wolności 2 — I piętro od gospodarza tano do wynajęcia. Wiadość „Technodar” zdg 41 149 Skład 10x7 m z mieszkaniami w centrum miasta powiatowego do wydzierżawienia. Wł. Kanięski, Gostyń. zdg 41 160 Skład mieszkaniami wolny. Ostrówek 10 zdg 41 129 18. DZIERZAWY Piekarnię tano wydzierżawie. Kwaśny, Rydzyna, powiat Leszno. zdg 41 074
--	---	---	--	---	---

FIRMA EDMUND RYCHTER GÓRUE nietylko NISKĄ CENĄ LECZ JAKOŚCIĄ WYROBÓW

Kupując w naszych magazynach odbiorcy wydobywa MAXIMUM z każdego wydane go złotego, ponieważ nie cena lecz JAKOŚĆ decyduje. — POLECAMY: Paltę - Ustroragiany - Przepiękne garnitury - Spodnie - Knykry - Bryczesy - Wiatrówki - Kurki, skórzane - Plaszcze gumowe - Peleryny gumowe. Tysiące metrów najmodniejszych materiałów w setkach deseni i kolorów do dyspozycji SZAN. KUPUJĄCYCH. W naszych oddziałach miarowych zaprowadziliśmy wykonanie popularnych garniturów w trzech seriach podlegających najściślejszej kalkulacji, ażeby w tych ciężkich czasach umożliwić szerszemu ogółowi nabycia dobrego ubrania z wypróbowanego materiału.

Serja I. 120 zł Serja II. 100 zł Serja III. 80 zł

Materiały w powyższych seriach nie zmieniają koloru i w noszeniu są pierwszorzędne. Krój, dodatki i wykonanie najlepsze. Następnie polecamy wykonanie luksusowe szewiów i czesane Bielskich od 130 — 275 zł ostatnie z oryginalnych angielskich materiałów. Nasze oddziały wykonania na miarę stoją u szczytu doskonałości. 6-ciu pierwszorzędnych krawców tworzą z dobrego najlepszego. Specjalność futra na miarę, modernizacje i poszycia futer pod kierownictwem wybitnych fachowców. **GOŁOWE FUTRA** stale na składzie. Wydajemy nasze towary także za bony Tow. „Kredyt”

EDMUND RYCHTER

ul. Wrocławska 14 Poznań telefon 21-71 ul. Wrocławska 15 ul. Kaliska Ostrów Rynek tel. 35 Wielkopolski
ul. Franciszka Ratajczaka 2, telefon 54-15, 26-07

22. ZGUBY

Papierośnice
srebrna damska, pamiątka zgrubiona. Proszę zwrócić za wynagrodzeniem. Winiarska 74 m. 4. zdg 40 576

Lornetkę
zostawiono Teatr Wielki płatek. Proszę adres znaleźć za wynagrodzeniem do Kurjera Pozn. zdg 41 134

23. ROZMAITE

Przyszłość
Nowego Roku znam. Wrocł. Marcin 39 — 8. zdg 39 628

Fotografie
portrety Bracia Perchersey Aleje Marcinkowskiego 8. zdg 4 042

Wytwórnia i powabną linję
daje tylko do brze dopasowa-
ny gorset pas
leczniczy wielu-
niedolejonego
kroju. Chrzę-
jańska Pracow-
nia Gorsetów
Anny Biedor-
owej Plac Wol-
ności 9. Przyjmują wszelkie
przeróbki ceny niskie. zdg 3 741

Śwedenie
oraz wyrzuty skórne usuwa krem
Lain-Age (z kognakiem). — Nie-
szkodliwy kosmetyk, usuwający
wady naskórka. zdg 12 394

Tłumaczenia
przepisywanie maszyną lekcje.
Spandowska. Marcinkowskiego
24. mieszkanie 21. zdg 14 077

Ślubne
zaproszenia najtaniej Ekspre-
druk Mielżyńskiego 22. nr 13 001

Na bale
buciki atlaso-
we, crepe de
chine, czarne,
białe, gładkie i
ażurowe oraz
lakerki me-
skie poleca w
znanym wiel-
kim wyborze

Fr. Rogoziński
Wielki Magazyn Obuwia, Poznań
Stary Rynek 64. zdg 5 600 51.107

Krawcowa
gustownie tano również poza
dom. Mickiewicza 13 — 8. zdg 40 478

Bilansista
poszukuje posady ustawa bilan-
sego zakładu i reguluje księgowość
oraz udziela lekcji buchalterji.
Oferty Derfert. Zielona 6. zdg 39 927

Wróżka
przepowie przyszłość, przestrzeże,
poradzi. Kantaka 5 — 8. zdg 40 701

Szyję
elegancko, gustownie, niedrogo.
Kantaka 5 — 8. zdg 40 698

Srebrzenie - złocenie
papierosnic, torebek alp., cukier-
nic zastaw metalowych przed-
miotów antycznych wykonuje
„Galwanostezja” (M. Borzyński)
Wielkie Garbary 4. zdg 4203

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Gorsety na miarę
Gorsety gotowe. —
Pasy do ciąż. —
Paseczki sportowe
Bielostonek wszel-
kiego rodzaju Re-
paracje gorsetów
Ratajczaka nr 27
na 1er. zdg 40 775

Kuśnierka
modernizuje futra tano. Zielona
3-6. zdg 40 744

Koldry
przerabia, poszywa. Smoczyńska,
Kwiatowa 8. zdg 40 808

Łyżwy
przykłada tano i dobrze. M. No-
wak, Masztalarska 7. zdg 40 879

Znana

wróżbiarka Adarelli przepowia-
da przyszłość z cyfr — kart. —
Przyjmuje 10 rana — 9 wieczór-
em także niedziele i święta. —
Podgórna 13. mieszkanie 10 —
front. zdg 40 729

Przyjmę
meble na przechowanie. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 40 893

Medjumiczna prognoza rok 1935
korzystacie z daru jasnowidzenia
w formie pytań dla mełum:
przyszłość, wybór małżeński, lo-
teria, handel, zdrowie — pytanie
50 groszy. Na życzenie — boro-
skopy medialne, „orotoki” z sa-
nsu; jak żyć, do czego dążyć.
Czaszki korzystnie przyszłość. Li-
stownie lub osobiście codziennie
od 10-12 i 14-21. Biuro me-
dialne, ul. Woźna 14 b. m. 12.
zdg 40 920

Maskowe
i teatralne kostiumy wypożycza
Pawlikowska Poznań Woźna 13
zdg 40 759 60

Akuszzeria
Kleinwächterowa, Poznań, cen-
trum, ulica Romana Szyma-
ńskiego 2. pierwsze piętro, lewo,
drugi dom od placu Świętokrzy-
skiego zdg 34 502 3

Wvkonują
baloniki na bale i zabawy. J.
Tomczyk, Woźna 19. zdg 41 172

Mereżko
plisowanie okretki dziurki naj-
taniej Kłosowska, Wrocławska 19.
zdg 41 015

Krawcowa
szuka pracy. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 40 792

Maszyna
do pisania potrzebna zaraz na
miesiąc za dobrą opłatą. Oferty
Kurjer Poznański zdg 40 921

Wróży
chiromantka systemem rosyj-
skim. Rybaki 10 — 8. zdg 40 957

Maskowe
kostiumy wypożyczam tano. Pla-
kary 18-9. zdg 8 729-58.220

24. NAUKA

Kursy
handlowe Tyran-Zaworskiej —
Sirzelecka 33. Początek 4 stycz-
nia. zdg 39 793

Szkoła tańców
Kledecka Mikolajczak sw. Józ-
zefa 6 Kurs początkujących
trzeciego stycznia, godzina dwu-
dziesta zdg 39 535

Kursy Handlowe Preissa
Skarbowska 11 początek
3 stycznia. zdg 33 645

Stancja
chłopców przyjmie ksiądz. Bli-
sko Mickiewicza. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 40 581

Niemieckiego
lekcji i konwersacji udziela aka-
demik niemiecki. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 203

Szkoła tańców
Szczyrkówny
Wrocławska 14. zdg 40 593

Française
diplômee donne leçons S'adresser
Gwarna 17. m. 9. zdg 40 533

Koncesjonowane
kursy kroju — szycia. Nowak.
Wrocławska 33. zdg 4712

Lekcji
polskiego (gramatyki, stylistyki)
biuralistce kto udzieli? Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 40 780

Szkoła Tańców
Średzińskiego
kurs dla początkujących rozpo-
czynają 8-go stycznia. Poznań.
Kantaka 1 m. 6. zdg 36 920/21

Uwaga
Po Nowym Roku rozpocznie się
kurs dla osób starszych, studen-
tów i gimnazjalistów. Pierackiego
12. tel. 3308. A. Szorski, dyplom.
nauczyciel tańców. zdg 40 916

Kursy Handlowe

początek 1 stycznia wpiary. „Po-
stop”. Plac Wolności 2 — 8.
zdg 39 290/1

Zagranicą
studijacy udziela korepetycji
niemieckiego, francuskiego. Go-
dzina 1.25. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 41 167

25. MUZYKA

Strojenia i reparacje
pianin fortepianów i harmoniów
wykonuje fachowo i tano B.
Sommerfeld, ulica 27 Grudnia 15.
zdg 13 897

Lekcji
gry fortepianowej udziela dyplomo-
wana nauczycielka muzyki. —
Aleje Marcinkowskiego 1. m. 8.
III p. zdg 40 034

Saxofonista
alt. klarnet lub wiolonczelista po-
trzeby zarz. Bristol. Gniezno.
Chrobrego (kapelmistrza). zdg 40 461

Fortepian
krzyżowy do wynajęcia. Zgłosze-
nia Kurjer Poznański zdg 40 704

Nuty
— Jak całować
to ulana oraz inne nowości —
przeprawy biegle poleca.
A. Cybulski sw. Marcin 9/10.
zdg 14 502

Maria Szczerbńska
Ratajczaka 9, Wodna 8
Pianistka dyplomowana przyjmuje
zaawansowanych — początku-
jących. zdg 40 815

Strojenia
naprawy fortepianów, fachowo
tano, mistrz budowy fortepianów
Dygas. Podgórna 10a. telefon
33-53. zdg 40 885

Pianina
transportuję z 8. — Dygas Pod-
górna 10a zdg 40 884

Saksofonista
z trąbką potrzebny 1.1. Zgło-
szenia fotografja, warunkami
Kurjer Pozn. zdg 40 942

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

Bilansista
długoletnia praktyka szuka pracy
zakład, reguluje księgi, bilanse,
podatki, wyjazd. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdg 39 890

Asystent aptekarski
oficer rez. sumienny, szuka po-
sady lub zastępstwa. Oferty
Kurjera Pozn. zdg 39 338

Krojczy - modelista
okryć damskich poszukuje pracy
w poważnej solidnej firmie. ob-
ecnie na posadzie kierownika - kroj-
czego w hurtowni konfekcji dam-
skiej. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego pod zdg 38 933

Starszy cukiernik
poszukuje posady ewent. wyjazd
kaskawe zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 39 990

Panienka
lat 25. inteligentna, dobrej rodzi-
ny, w krótkim połozeniu, szuka
jakiegokolwiek posady, najchę-
tniej jako towarzyska pani lub
wyrzeczycielka pani domu, miej-
scowość obojętna. Zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdg 40 450

Przychodnia
dobrem wotowaniem, bez prania
w lepszym domu szuka posady.
Oferty Kurjer Poznański zdg 40 466

Buchalter - kasjer
samodzielny długoletnia prakty-
ka, obznajmiony z wszelkimi
systemami księgowości rolni-
czej, handlowej, biegle kores-
pondent ustawia bilanse, regu-
luje zaległości, szuka odpowied-
nego stanowiska od zaraz lub
później najchętniej majatku. —
chłubne świadectwa i referencje.
faskawe zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdg 35 765

Drogerzysta
dyplom. znajomość języka nie-
mieckiego, działu fotograficznego.
Dobry fachowiec, doskonale eks-
pedjent poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdg 40 548

Poszukuję

posługi za pokój. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 531

Posady
poszukuje wszystkiego, świadec-
two poleceniem 1-15 do 1-2 o-
sób. Oferty Kurjer Poznański
zdg 40 500

Instalator
emeryt szuka portierstwa lub
stróżostwa. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 40 561

Policjant
młodszy emeryt szuka posady
portiera, woźnego, inkasenta lub
stróżowania obiektów. Oferty
Kurjer Poznański zdg 40 562

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi od 1.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 40 575

Starsza
dziewczyna z lepszej rodziny po-
szukuje posady do lepszych pa-
ństwa od 15. 1. Wykonuje wszel-
kie prace domowe. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 579

Krawcowa
rutynowana z długoletnią prakty-
ką za dyrektyrę w pierwszorzę-
dnym magazynie szycie według
najnowszych modeli paryskich.
suknie balowe, wieczorowe wży-
towe, plaszcze, kostiumy 4. — z
dziennie szuka posady. Chętnie
wyjedzie. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 39 937

Panienka
przyjmuje posadę jako uczennica
do składu brzoja obojętna, utrzy-
mianiem i spaniem od 15. 1. lub
później Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 40 440

Panienka
gotowaniem poszukuje posady sa-
motnej osoby. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 40 853

Retuszzeria portrecistka
szuka posady. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 40 220

Podróżujący
dobrze zaprowadzony w Poznań-
skiem i Pomorskiem w składach
kolonialnych, drogerjach i żelaza
poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 455

WARSZAWA

Poniedziałek, dn. 31. 12. 1934 r.
6.45 audycja poranna: 12.10 kon-
cert orkiestry jazzowej: 13.00
dziennik południowy: 13.05 Z
oper G. Pucciniego: — pływ:
15.35 przegląd gieldowy: 15.45
koncert zespołu Niny Mańskie-
j. Muzyka Krajów Północnych: 16.45
lekcja niemieckiego: 17.00 recital
fortepianowy Dore Brandówny:
17.25 „Skryżka pocztowa”: 17.35
Muzyka salonowa (płyty): 17.50
„Walka i zbrodnia wśód roślin”
wygl. dr. Julian Różka (Tr. z
Poznań): 18.00 Skryżka pocztowa
wiosna rolnicza: 18.10 przegląd
filmowy: 18.15 koncert solistów
(Tr. ze Lwowa). Wykonawcy:
Maria Sokół-Rudnicka (spiew) i
Anton Rudnicki (fortepian): —
18.45 „Rok po roku, jak wola na
potoku” Stef. Themersona: 19.00
muzyka salonowa: 19.25 Chwilka
společna: 19.29 „Gdy na przełomie
roku dorzeczają pomarańcze”
wygl. p. Bohdan Pawłowicz: 19.50
wiadomości sportowe: 20.00 mu-
zyka lekka. Wykonawcy: Orke-
stra P. R. pod dyr. Stanisława
Nawrota i duet Jana Lawrusie-
wicz (gitary hawajskie — tr. z
Łodzi): 20.45 dziennik wieczorny:
20.55 „Jak pracujemy w Pa-
se”: 21.00 koncert w wvk. orkie-
stry symfonicznej pod dyr. Ozi-
mickiego z udziałem Anatolia
Wrocławskiego (tenor): 21.45 odczyt:
22.00 koncert rakłomowy: 22.15
„Zwariowana Muza” (audycja
sylwestrowa): 22.45 przebiegi i
melodie z roku 1934 (płyty): —
23.55 Mazur z op. „Halka” — Mo-
nuszki: 24.00 bicie zegara: 24.00
a) Przemówienie noworoczne na-
czelnego dyrektora P. R. dr. Zy-
gmunta Chameca: b) Polonez a-dur
Chopina: 0.10 specjalna audycja
dla Polonii Zagranicznej: Tr. do
Stanów Zjednoczonych: Ameryki
Północnej: a) Hymn Narodowy:
b) Przemówienie Prezesa Światow-
wego Związku Polaków Zagranic-
ca p. marszałka Wł. Rakickiewi-
cz: 0.25 Muzyka taneczna: 1.00
wesoła audycja sylwestrowa (Tr.
ze Lwowa): 2.00 muzyka tanecz-
na (płyty).

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
9.00 audycja poranna: 10.00
St. Moniuszko: Uwert. „Bajka”
w wvk. Ork. Symf. P. R. pod
dyr. Tadeusza Mazurkiewicza.
(płyty): 10.30 transmisja nabożeń-
stwa z kościoła św. Krzyża w
Warszawie, Kazanie p. t. „Pro-
blem życia” — wygl. ks. kano-
nik dr. Jan Szmigielski: 12.05
przeгляд teatralny: 12.15 koncert
— poranek z Filharmonii War-
szawskiej. W programie muzyka
polska popularna: 13.00 „Hucul-
szczyzna bez deklamacji” — od-
czyt — wygl. red. Karol Koźmi-
ski: 14.00 wesoła muzyczka i
scenki ludowe — (płyty): 15.00
„Na Nowy Rok” — felieton, wy-
gl. p. Bożdan Czapski. 15.15
utwory na klarnet (płyty): 15.40
piosenki (płyty): 15.50 pogadanka:
16.00 muzyka (płyty): 16.20 re-
cital skrzypcowy Mischy Poznań-
skiego: 16.4 słuchowisko dla dzie-
ci p. t. „O tem, jak stary zezar
wital Nowy Rok” Janusza Ste-
nowskiego z ilustracją muzyczną
Wład. Macury: 17.10 muzyka do
tańca w wvk. orkiestry Jana
Bożewicza. Wodze: rej. — Andrzej
Bożewicz: 18.00 „Skryżka pocztowa
wiosna techniczna”: 18.15 muzyka
lekka: 18.45 „Nowoczesne horo-
skopy literackie” (rozmowa z au-
torem, wydawcą i czytelnikiem
wygl. Roman Zrebowski: 19.00 d.
c. muzyki lekkiej: 19.20 felieton
aktualny: 19.30 muzyka (płyty):
19.50 wiadomości sportowe: 20.00
operetka „Jedna jedyna noc” —
R. Stolz. W przerwie 1-ej Dżen-
niki Wieczorny oraz Jak pra-
cujemy w Polsce: 22.30 muzyka
taneczna: 23.05 muzyka taneczna
z płyty.

Poniedziałek, dn. 31. 12. 1934 r.
Poznań — 17.25 skryżka pocztowa
om. dr. Z. Kosidowski: 17.50
„Walka i zbrodnia wśód roślin”
dr. J. Różka: 18.00 skryżka rolni-
czna om. p. E. Horak: 19.00 pio-
senki polskie w wvk. K. Kop-
czyńskiego: 22.45 płyty.

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
Poznań — 10.05 muz. polska z
płyty: 12.05 skryżka dla dzieci

Przystojny

wymowny i uczciwy mężczyzna
pragnie zmienić zajęcie jako por-
tier, woźny, inkasent wszelkimi
posłaniami złoże 1000 zł kaucji.
Oferty Kurjer Poznański zdg 40 218

Poszukuję
posady biurze, inkasenta, woź-
nego, kawaler, lat 30, nawskroś
uczciwy, dobrej rodziny, wyształ-
cenie średnie. Referencje — gwa-
rancja. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 40 846

Poszukuję
jakiegokolwiek zajęcia portiera
lub innej Mam lat 27. Skromne
wynagrodzenie. Oferty Kurjer
Poznański zdg 40 865

Dziewczyna
młodsza z prowincji szuka po-
sady do dzieci i prac domowych.
Oferty Kurjer Poznański zdg 40 882

Dziewczyna
dwudziestoletnia ze wsi dobrze
gotowania. Poszukuje posady bez
gotowania. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdg 40 904

Dziewczyna
umiejąca bardzo dobrze gotować.
szuka posady przy kucharzu. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 40 903

Dziewczyna
z doświadczeniem poszukuje po-
sady posługi. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 40 976

Szukam
posady do samotnego pana. Oferty
Kurjer Poznański zdg 40 974

Gospoia
samodzielna i oszczędna przyjmie
posadę zaraz lub później. Oferty
Kurjer Poznański zdg 41 032

Panna
poszukuje posady z kaucją 200 zł.
najchętniej do obsługi gości. od
1. 1. Oferty Kurjer Poznański
zdg 41 030

Uwaga!
Inteligentna wychowawczyni, mu-
zyka, języki, gospodarstwo, po-
lecona szuka posady Oferty Kur-
jer Poznański zdg 40 805

programy radjowe

Wtorek, dn. 1. 1. 1935 r.
9.00 audycja poranna: 10.00
St. Moniuszko: Uwert. „Bajka”
w wvk. Ork. Symf. P. R. pod
dyr. Tadeusza Mazurkiewicza.
(płyty): 10.30 transmisja nabożeń-
stwa z kościoła św. Krzyża w
Warszawie, Kazanie p. t. „Pro-
blem życia” — wygl. ks. kano-
nik dr. Jan Szmigielski: 12.05
przeгляд teatralny: 12.15 koncert
— poranek z Filharmonii War-

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 734

Panna
znająca język niemiecki poszukuje posady jako służącą do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 725

Bielizniarka
pierwszorzędna pracuje poza domem, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 756

Bona wychowawczyni
dobrze polecona poszukuje posady na stałe lub tygodniowo. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 584

Posługi
praniem, gotowaniem poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 590

Piore
prasuje poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 687

Dziewczyna
bardzo uczciwa z długoletnimi świadectwami, poszukuje posady od 15. 1. do mniejszej rodziny w dom religijny. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 691

Dziewczyna
samodzielna z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1-go. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 695

Księgowy - kasjer
rutynowany bilansista i korespondent, znajomość księgowości rolniczej i handlowej, sprawy podatkowe, ubezpieczenia, poszukuje zaraz posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 40 697

Dziewczyna
poszukuje posady od - lub 15 z pomocą w składzie kolonialnym. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 664

TEATRY

Poznań, sobota, 29. 12.

TEATR POLSKI: — Dziś „Kwiecie dróg”.
Niedziela, 30. 12. o godz. 4: „Kobieta i jej tyran”.
Niedziela, 30. 12. o godz. 8: „Kwiecie dróg”.

TEATR WIELKI (Opera): „Wilhelm Tell”.
Niedziela, 30. 12. „Don Juan”.

Poniedziałek, 21. 12. o godzinie 22: „Zemsta Nietoperza”. Przedstawienie sylwestrowe, nocne.

TEATR NOWY: Dziś: — „Statyści życia”.
Niedziela, 30. 12. o godz. 3.30: „Człowiek, który nie pije”.
Niedziela, 30. 12. o godz. 8: „Kochanek to ja” — premiera.

Poniedziałek, 31. 12. o godzinie 8: „Kochanek to ja”.

Poniedziałek, 31. 12. o godzinie 11: „Wielka Rewja Sylwestrowa”.

MUSIC-HALL STANIEWSKICH: Sobota, 29. 12. 2 przedstawienia o 5 i 7.30
Niedziela, 30. 12. 3 przedstawienia o 3.30, 6 i 8.30.

KINA
APOLLO i **METROPOLIS**
NASZE
KINA **PROGRAMY**
NAJTAŃSZE **NAJLEPSZE**
KINA

Poznań, sobota, 29. 12.

APOLLO: „Śluby ułańskie”.
CORSO: „Człowiek malpa”.
EUROPA: „Dom wariatów”.
GWIAZDA: „Biała Lilja”.
METROPOLIS: — „Śluby ułańskie”.

MOJE: „Zakazana Melodia”.
ORZEŁ: „Przygody naokoło świata”.

OSWIATOWE T. C. L.: — „Kawalkada” oraz nadprogram dźwiękowy.
RENAISSANCE: „Demon złota”.

SFINKS: Pod Twoją Obronę.
SLONCE: „Młody las”.

TECZA-Lazarz: „Wiosna Parada”.

TECZA-Wilda: Białe upiory.
WILSONA: „Prokurator Alicja Horn”.

Sanitarny

podoficer rezerwy poszukuje jakiegokolwiek zajęcia pielęgniarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 596

Szofer-monter
lub inkasent. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 048

Osoba
inteligentna szuka posady od 15. 1. zna się na gotowaniu, chętnie zajęłaby się domem samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 700

Higienistka
znajomość prac biurowych i laboratoryjnych, szuka posady ewentualnie jako pielęgniarzka do niemowlęcia lub chorej osoby lub jako lektorka. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 669

Wdowa
szuka posady sprzątania biur. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 761

Piekarz - woźnica
mający dostawę 300 chlebów tygodniowo szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 629

Ekspedjentka
branży piekarsko - cukierniczej poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 631

Starsza
dziewczyna poszukuje pracy do oprzątkania swin, drobiu, lub pomocy do kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 208

Polsko niemiecka
stenotypistka, stenografka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 211

Panienka
pragnie zaraz pracować jako uczennica składzie papieru, towarów krótkich. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 706

Sierota
poszukuje posługi przed południem z utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 627

Krawcowa
dobra garderobe damska, dziecięca, bieliznę poszukuje posady małym wynagrodzeniem, chętnie wyjedzie wies. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 640

Stenotypistka
biegła, kikutnie praktyka poszukuje posady stałej wzgl. przejściowej lub dorywczej. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 644

Stenotypistka
stenografka biegła młodsza poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 518

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej, dzielna w swym zawodzie poszukuje pracy od 1. I. 1935 względnie 15. I. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 163

Dziewczyna
uczciwa szuka posady od 1. 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 017

Sierota
lat 18, szuka posady do dzieci albo pomocy w domu dobrze polecona. Zgłoszenia Kolejowa 45, m. 1, telefon 63-57. zdg 40 735

Posługaczka
szuka posługi z gotowaniem lub sprzątania biur z dobrą poleconia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 940

Nauczycielka
z długoletnią praktyką przyjmie posadę w szkole prywatnej lub jako nauczycielka domowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 938

Dziewczyna
wiejsza z gotowaniem szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 930

Stelmach
lat 36, poszukuje posady, dobre referencje, własne narzędzia, obeznany instalacją elektryczną. Gawłowski, Obrzycko. zdg 41 138

Służąca
uczciwa, czysta, zaufana, dobrem świadectwem poszukuje posady zaraz lub 15. 1. 35 do dobrze traktującego starszego państwa, lat 26. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 40 948

Mistrz
kuśniersko krawiecki, król wieśniaki poszukuje posady także prywatnie. Damskie, męskie. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 058

Pomocnik gastronomiczny
rutynowany, trzeźwy, sumienny z kaucją szuka posady. Łaskawe oferty upraszam Kurjer Poznański zdg 41 150

Służąca
uczciwa i czysta poszukuje posady, zna cośkolwiek gotowania. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 037

Kapitan
emeryt, przyjmie tanią administrację domów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 133

27. WOLNE MIEJSCA

Gorzelnik
potrzebny zaraz na kampanję. Maj Bytyn, pow. Szamotuły. — Marchowski, Dyrektor. zdg 40 086

Poszukuje
dla prywatnego domu kucharki, doskonale gotującej, doskonale wypiekającej ciasta, która pracowała pod kierownictwem zawodowego kucharza, lecz nie w hotelu mówiącej językiem niemieckim. Oferty Kurjer Poznański zdg 4 700

Służąca
gotowaniem potrzebna „Trykot”. Stary Rynek 94. Pg 8711-58,193

Służąca
uczciwa. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70 front. zdg 40 541

Służąca
polecona z gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Chelmońskiego 14 mieszk. 4. zdg 40 550

Dziewczyna
z gotowaniem, kochająca dzieci. Poznańska 50 m. 8. zdg 40 553

Biurowy
magazynier pożyczka 1000.— potrzebny. Poście, rest. Inowrocław „Zyciorys”. zdg 40 449

Robotnik
młodszy może się zgłosić. Jeżycka 34 m. 2. zdg 40 490

Skromna
młodsza dziewczyna do wszystkiego przychodzi od 1. 1. 1935. Zgłoszenia Waly Król. 34 m. 16 godz. 5—6. zdg 40 517

Ogrodnictwo handlowe
poszukuje pomocnika ogrodniczego do hodowli warzyw. Pierwszorzędna siła. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 516

J. Schubert
Wrocławska 3
Fabryka Bielizny

BIELIZNA
PŁÓTNA
FIRANY
KOŁDRY
PONCZOCHY
WYPRAWY

Pg 8 404-40 17

Na wies
potrzebna gosposia samodzielna, inteligentna z gotowaniem i znajomością hodowli drobiu do samotnego od 15. 1. 35 lub później. Zgłoszenia z podaniem warunków Maj. Rumiejski poczta Ślachein pow. Środa. zdg 40 331

Kasjerka
pewna w liczeniu z kaucją ca. 2000 zł, znająca księgowość amerykańską, język polski i niemiecki w słowie i piśmie, może się zaraz zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 162

Służąca
bez gotowania. Śniadeckich 13—5. zdg 40 599

Pokoik
utrzymanie za posługę. Skryta 1 m. 5. zdg 40 608

Niania
względnie pielęgniarzka rutynowana do dwojga dzieci. Zgłoszenia odpisami świadectw, fotografia: Machciński, Błażewo, poczta Wierzbice, powiat Śrem. zdg 40 612

Osoba
do sprzedawania masła, drobiu na rynku potrzebna kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 617

Chłopak
rowerem potrzebny do hurtowni. Kaucja pożądana. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 497

Służąca
starsza, która umie dobrze gotować, prac, prasować, znająca gospodarstwo wiejskie i chów drobiu potrzebna zaraz. Zgłoszenia nadlesnictwo Brańno pow. Kepno. zdg 40 405

Dziewczyna
gotowaniem dwie osoby. Wierzbice 31, m. 6. I. ptr. zdg 40 625

Służąca
potrzebna. Dąbrowskiego 41, m. 8. zdg 40 643

Pielęgniarka
do dwóch chłopców i niemowlęcia, wesola i pracowita potrzebna. Wynagrodzenie 30 zł. Zgłoszenia Picowa, Gniezno, Rynek 17. zdg 40 618

Pokojuwa
młoda zdrowa potrzebna. M. Magdaleny 3. Klinika. zdg 40 707

Agentów (tek)
zdolnych, wymownych na pokupny artykuł mający zastosowanie w każdym domu z gotówką 50 zł poszukuje. Ostrówek 10/11, mieszk. 6. zdg 40 754

Służąca
do wszystkiego czysta. Waly Jana III. 11 — 4. zdg 40 748

Poszukuje
samodzielna ekspedientka od 1. 1. 1935 r. do składu rzeźniczego na prowincji blisko Poznania. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 592

Dziewczyna
do wszystkiego. Restauracja Dąbrowskiego 35. zdg 40 688

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem. — Barczewski, Wolnica 6. zdg 40 696

Dziewczyna
do wszystkiego trochę z szcyciem Zupańskiego 13a m. 14. zdg 40 671

Wychowawczyni
Niemka, bardzo dojrzała niemieckim. Zgłoszenia odpisami świadectw Kurjer Poznański zdg 40 654

Posługaczka
Zamkowa 4b m. 7. zdg 40 655

Ceglarz
kierownicze stanowisko, kaucja 5.000 — 6.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 663

Bona-higienistka
(Kinderschwester) z praktyką kliniczną potrzebna do czteroletniego chłopca na wies. Pożądana znajomość języka niemieckiego. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 39 242

Kuśnierkę
do domu zaraz. Niegołęwskich 6 m. 5. Pg 8 722-53,213

Dziewczyna
czysta, uczciwa do wszystkiego do trzech osób od 15 stycznia. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 790

Służąca restauracyjna
dobrze polecona potrzebna zaraz Restauracja Pasaż, Fr. Ratajczaka 15. zdg 40 817

Dziewczyna
z gotowaniem, dobre świadectwa, od 1. I. Plac Nowomiejski 3, m. 8. zdg 40 871

Uczennicę
krawieczyczną, kurs roczny. Waly Jana 12 — 19. zdg 40 849

Biurowa
obeznana z pracami w drukarni potrzebna. św. Marcin 65, drukarnia. zdg 40 844

Introligatorz
potrzebna. Drukarnia, św. Marcin 65. zdg 40 843

Służąca
z praniem potrzebna. św. Wojciech 31, m. 10. zdg 40 967

Michalak
Wierzbice 41
poleca swym byłym sympatycznym wieczor. Koncert, gabinety. Lokal otwarty do rana. zdg 40 899

Puder Snieg Jatrzański
upiększa cerę

Pg 8709-51,116

Posługaczka
porządna, młoda, potrzebna. — Zaczę 2. (Jasna). zdg 40 894

Panienka
z kaucją do składu. Zgłoszenia „Polonia”. Wodna 15. zdg 40 855

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego, dobrem samodzielnym gotowaniem, potrzebna od 1. Wodna 9, drukarnia. zdg 40 946

Wychowawczyni
do dwojga dzieci z gimnazjalnym wykształceniem, umiejąca grać na pianinie. Zgłoszenia odpisami świadectw, fotografia warunki Kurjer Poznański zdg 40 941

Posługaczka
potrzebna. Niegołęwskich 10 a. m. 28. zdg 40 915

Potrzebna
dziewczyna z gotowaniem od zaraz. Zgłoszenia Poznań, ul. Różana 13, m. 1. zdg 40 913

Osoba
inteligentna potrzebna zaraz do zarządu domu na wsi z gotowaniem i znajomością hodowli drobiu. Zgłoszenia Seydowa, Wielka 8. zdg 40 129/30

Na wies
potrzebna zaraz osoba z inteligencją do zarządu domem z znajomością kuchni i hodowli drobiu. Zgłoszenia pod 40 126/7 do Kurjera Pczn

Kucharka
samodzielna z wykwalifikowanym gotowaniem oraz

Pokojuwa
zgrabna, młoda, zdrowa z prasoowaniem potrzebna od 1. Kosić, Al. Kościuszki 24 Rozwadowska. zdg 40 609/10

Biegła
wybijaczka potrzebna zaraz. — Wroniecka 1. zdg 41 070/71

Gospodyni
młoda pod dyspozycję, znająca dobrze swój zawód, potrzebna do dworu od 15. 1. 35. Zgłoszenia i kopie świadectw do Kurjera Poznańskiego dg 4 727

Kucharka
potrzebna od 1. 1. lub później z znajomością kuchni dworskiej, najchętniej wyczynowa elewka. — Zgłoszenia Kurjer Poznański dg 4 726

Dziewczyna
czysta, uczciwa z gotowaniem. Ul. Bukowska 33, m. 7. zdg 40 939

Dziewczyna
do wszystkiego dojrzała gotowaniem, silna, zdrowa potrzebna. Janiszewska, Aleja Szelaowska 21. zdg 41 006

Bufetowa
obeznajmiona ekspres, sprzedająca ciast od 15 stycznia. Cukiernia Bristol, Gniezno, Chrobrego. zdg 41 120

Posługaczka
z praniem potrzebna. Skryta 14, m. 9. zdg 40 994

Fryzjerka
dobra siła posada stała. Marcełińska 53. zdg 40 991

Posługaczka
młodsza, uczciwa, tylko długoletnimi świadectwami. Zgłoszenia Wodna 13, Drozerja. zdg 40 983

Posługaczka
potrzebna. Solacz. Nad Wierzbakiem 26, m. 3. zdg 40 980

Stenotypistka polsko-niemiecka
możliwie także francuskie w słowie i piśmie biegła natychmiast poszukiwana przez

firmę ziemiopłodami
także może się zgłosić początkująca, dokładne piśmienne oferty skierować do Kurjera Poznański zdg 41 010

Dziewczyna
młodsza potrzebna. Wierzbice 37a m. 18. zdg 41 161

Kucharka
do wszystkich prac domowych zaraz potrzebna. „Adria”. Oborniki. zdg 41 151

Uczennica
z dobrej rodziny do bufetu cukierniczego potrzebna. Oferty, referencje Kurjer Poznański zdg 41 153

Dziewczynie
uczciwa gotowaniem. Prusa 2, m. 10. zdg 41 063

Dziewczyna
gotowaniem świadectwa. Kossaka 21—3. Wyspiańskiego. zdg 41 089

Ekspedjent dekorator
z branży artykułów męskich z językiem niemieckim potrzebny. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 41 121

Dziewczyna
do wszystkiego, kochająca dzieci z polecenia. Język niemiecki od 1. Nowa 1, m. 9. Pg 8731-58,218

23. ROZRYWKA

„Zagłoba”
Śniadnia. Wielkie Garbary 37. Wyborowe napoje — tani. Miły pobyt. Jaworski. nr 12 410

Obiady obywatelskie
50 groszy
Tunel Warszawski Aleje Marcinkowskiego 20. ng 14 291

Pod Twoją obronę
Symboliczny brylant polskiej produkcji

ostatnie dni
Kino „Sfinks”. zdg 40 715

Jose Mojica
dziś ostatni raz śpiewa w „Zakazanej Melodii” w kinie „Moje”. zdg 40 857

Kino „Gwiazda”
Al. Marcinkowskiego 28. Potężny film o miłości i poświęcenia p. t. „Biała Lilja” Helena Hayes — Charlie Gable — Leni Stone. zdg 40 908

Ślizgawka
Klubu Sportowego „Surma” przy Stadionie Miejskim otwarta do późnego wieczora. zdg 40 868/9

Kino Oświatowe T. C. L.
Od soboty, dnia 29. bm. potężny film

Kawalkada
oraz nadprogram dźwiękowy. dg 4721/2

Miła rozrywkę
znajdziesz wieczorem w „Nowej”
Dąbrowskiego 5. Koncert — Gabinet. ng 14 579

Prokurator
Alicja Horn tylko jeszcze dziś i jutro. Kino Wilson. zdg 41 145

Londyńska
Mastzalarska poleca swym byłym miłym pobyt, gabinety. — Koncert harfowy. zdg 40 950

Sylwestra
najmiejle spędzisz w „Bosforze”. ul. Noskowskiego 1. zdg 41 155

Telegram
1878

SIATKI DRUCIANE POTANIAŁY!

Wyjatek z cennika za 1 m²
Dł. 1.6 1.8 2.0 2.2 2.5 2.8 mm
40 11 84 100 109 124 144 186 gr
50 11 66 73 88 100 119 138 gr
60 11 52 64 70 89 101 121 gr
70 11 58 65 75 88 108 gr

Pp. Kupey odpow. opust!
Prosimy żądać cenników.
A. ZWIERZCHOWSKI i SKA
Spółka z ogr. odpow.
POZNAŃ, ul. Półwiejska 1.
Pg 8351-48,42

Co tutaj — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wlkp

Przedpłata

na miesiąc styczeń 1935 roku za oba wydania razem w Poznaniu w eksped